

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРМ ● ГОДИНА VI ● БРОЈ 60 ● ЈАНУАР-ФЕБРУАР 2021. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

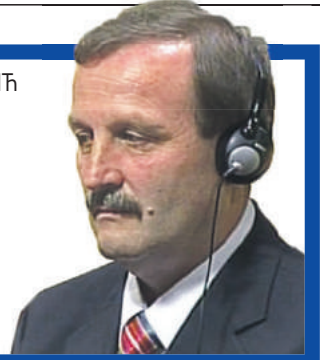
ДИЈЕТЕ КРАЈИНЕ - МИЛАН ТОДОРОВИЋ

**МИЛАН ОД ДИНАРЕ:
МОЈ ДОМ ЈЕ ТАМО
ГДЈЕ СТАНУЈУ
МИ ПРЕЦИ!**

ПИСМО ПРЕДСЈЕДНИКА САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА АНИ БРНАБИЋ

**ЛИНТА МОЛИ ВЛАДУ СРБИЈЕ
ДА МИЛАН МАРТИЋ И ДРУГИ
ХАШКИ ОСУЂЕНИЦИ КАЗНУ
ЗАТВОРА СЛУЖЕ У СРБИЈИ**

ПЕНЗИОНИСАНИ ПУКОВНИК ВОЈСКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ НАКОН ИЗРУЧЕЊА ИЗ ХРВАТСКЕ

Дане Лукајић: Жртва сам монтираног политичког процеса упереног против српског народа и Републике Српске!

ФОТО: УГ. ЈАДОВИЋ 1741

ДОСТОЈАНСТВЕНО ОБИЉЕЖЕН ДЕВЕТИ ЈАНУАР

ФОТО: WWW.PRESDJEDNIKS.NET

29. РОЂЕНДАН СРПСКЕ

СМРТ НЕКАДАШЊЕГ КОМАНДАНТА КНИНЦИ ОКУПИЛА ЊЕГОВЕ САБОРЦЕ И ПРИЈАТЕЉЕ

У вјечност
испраћен
официр
црвених
беретки
Никола
Симић Циго

ФОТО: ДРАЖАНА БОСН

О СТИДУ

ПИШЕ: ПРОФ. ДР ЈОВО РАДОШ

Дотичући се простора сопствене сујете и гордости, а у складу са тежњом да се искрено узраста у вјери Христовој, ваљало би се осврнути на једну важну категорију нашега живљења, која је предочена у самом наслову. Ријеч је о стиду, чији исконски осјећај данас „у људима отупљује“, како би рекао блаженопочивши патријарх Павле. Јер, није тешко уочити надлазећу превласт бестидног времена. Све су рјеђи примјери да се неко истински зацрвени од стида. Позната етичка синтагма „срам те било“, која се некада употребљавала у смислу оштрог прекора, као да је сасвим нестала. А није било давно, говорио је отац Митрофан (Хиландар), када је наш народ био благочастив народ. Бракови су били чврсти, а дјеца лијепо васпитана. Свуда је била нека традиционална вјера.

Још је Платон изјавио да је Бог мјерило свих ствари и да постоји двострука принуда у поштовању норми и закона и то на основу „стида и страха“ (Писма 337 а). И међу нашим народним умотворинама може се наћи питалица у којој син пита оца, приликом свога поласка у свијет, на шта треба највише пазити, а овај му је на то одговорио: „На страх Божији и на стид људски“. Освједочено народно искуство давно је изнедрило и пословицу у којој се каже: „Бе је страх, онђе је и стид“. Дакако, овдје се преваасходно мисли на „вишњи Богом дати страх“, из чега проистиче и порука да „сваки који вјерује у Њега, неће се постидјети“ (Рим. 10, 11). Другим ријечима, не треба ништа да се чини, што није у складу са богословским моралом и врлинољубљем. Зато се у нашој епској поезији може (поред сродних примјера) наћи и на десетерачки стих: „Јер се Марко не боји никога, разма једног Бога великога“.

Савремена психологија се труди да нађе „рационална“ објашњења и рјешења за превазилажење стида, као нечега што омета човјекову еманципацију. У питању је тежња да се „ослободимо наслијеђених догми“ и „конзервативних“ мишљења. Ово инсистирање на привидно слободи (без Бога) свакодневно и масовно уобличава свијест људи, што умножава многа девијантна друштвена понашања (наркоманија, бујање секти, полна изопаченост, клањање парама, хороскопима, врачарама итд.). Зато је враћање већ провјереним и непролазним вриједностима нашег светосавског етоса незаобилазно етичко и педагошко оруђе, којим је могућно успоставити личну и колективну равнотежу и хармонију и сачувати здраво биће нације и друштва. Самим тим, ваљало би се угледати „на наше свете претке, који су били кадри да одрже вјеру своју и образ свој“ (патријарх Павле).

Дакле, из осјећања страха Божјег проистиче оно што називамо највећом врлином и обавезом човјековом: „Страх је Божији мудрост и уклањати се од зла јесте разум“ (Јов. 28, 28). Имајући ово у виду, Св. Јован Златоусти каже: „Живећи без страха Божјег, не може се учинити ништа узвишено и добродетелно“.

Наравно, Бог не дејствује само „устрашенијем“, већ и „благовољенијем“ и „послушанијем“ (Св. Николај, Србадија, Жички устав, стр. 46). По њему, страх Божији има различите нивое значења. На најнижем степену врлине он се доживљава као бојазан (страх) од Божје казне („Уплаши Боже, али не умори“); потом је присутан као чуђење (трепет, ужас, пред величином догађаја) и као побожан благоугодан живот; и најзад, највиши степен страха Божјег јесте потпуна чистота и светост живота. У свом историјском битисању, наш народ је посебно држао до дате ријечи и образа („без страха нема образа“), али је ново вријеме занемарило и потиснуло ову аксиолошку парадигму (посебно код младих), што је и констатовано кроз исказ: „Сјело на образа, а г...ци се не боји“. Тај недостатак стида може понекад да постане и онтолошко својство великих друштвених група. У том смислу Јован Дучић је писао: „Хрвати су најхрабрији народ не зато што се никога не боје, него зато што се ничега не стиде“.

ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА УПУТИО ПИСМО ПРЕМИЈЕРКИ АНИ БРНАБИЋ

Линта моли Владу да Мартић и други хашки осуђеници казну затвора служе у Србији

Обраћам Вам се са молбом да Влада Србије покрене иницијативу у међународној заједници да председник бивше Републике Српске Крајине Милан Мартић и други хашки осуђеници казну затвора издржавају у Србији.

Вјерујем да Вам је познато да хашки осуђеници дугогодишње казне затвора издржавају по затворима у неколицини земаља Европске уније. Посебно тешке услове боравка у затвору имају Милан Мартић, Драгомир Милошевић и Милан Лукић који казну затвора служе у Естонији.

У ЕСТОНИЈИ НЕМА УСЛОВА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ

Српски затвореници у Естонији служе казну у условима нижим од гарантованих и прописаних међународним конвенцијама. То конкретно значи да немају адекватну здравствену заштиту, исхрана није примјерена болестима од којих болују, немају довољно физичких активности односно свега један сат шетње дневно, посјете најближих чланова породице су омогућене једном до два пута годишње (уз огромне трошкове на штету породице, као и трошкове мјесечног издржавања у затвору), имају обавезу плаћања струје и телефона и друго.

У изузетно тешкој ситуацији се налази Милан Мартић који је дугогодишњи болесник од Diabetes Mellitusa. За вријеме боравка у притвору Трибунала у Хагу од маја 2002. до јуна 2009. године био је на инсулинској терапији која му је за вријеме издржавања казне у затвору у Тарту више пута мијењана.

Због тог разлога шећер му је осцилирао и оштетио многе органе. Милан Мартић је 2009. године пребачен у затвор Тарту Вангла који се на-

лази у естонском граду Тарту и већ 12 година (укупно 19) се суочава са горе наведеним и бројним другим проблемима.

Ако се настави дискриминаторски однос затворске управе према њему постоји реална опасност да неће дуго живјети. Милан Мартић је био један од вођа устанка српског народа против усташког режима Фрање Туђмана чији је циљ био стварање етнички чисте хрватске државе по узору на геноцидну НДХ.

У монтираном судском поступку је неправедно осуђен од стране Хашког трибунала на скандалозних 35 година затвора за наводни плански прогон, убиства и друга нечовјечна дјела против Хрвата. Током рата у Хрватској није било планских злочина над Хрватима, али је било планских злочина над Србима по хрватским градовима 1991–1992. године, као и током и послје злочиначких акција хрватске војске и полиције.

Посебно желим да нагласим чињеницу да је Република Српска Крајина у наведеном периоду била под заштитом Уједињених нација, те да је без обзира на међународну заштиту, извршено 5 класичних агресија хрватске војске и полиције са огромним српским жртвама (*Миљевачки плаћо* '92, *Масленица* '93, *Медачки цет* '93, *Бљесак* '95 и *Олуја* '95). За ове злочине данас нико од припадника хрватске војске и полиције не служи казну. Српске жртве су гурнуте под тепих, а малобројни оптужени Хрвати су ослобођени због почињеног злочина и етничког чишћења Срба са крајишког подручја уз свесрдну политичку, финансијску и сваку другу помоћ своје државе и народа.

Због недостатка подршке бивших Влада и бившег председника Бориса Тадића мно-

ги српски генерали, војни команданти, председници Републике Србије, Републике Српске и бивше Републике Српске Крајине остали су на немилост „правди“ Хашког трибунала. Због тога у међународном спору између Републике Србије и Републике Хрватске нисмо постигли успјех. Бројне чињенице показују да је српском народу у Хрватској наметнут рат јер је пријетиле опасност да му се понови геноцид из времена Другог свјетског рата. Србима се још у предизборној кампањи у прољеће 1990. године ледила крв у жилама због оживљавања усташтва, масовне употребе усташких симбола и поздрава, радикалне ревизије историје и отворених пријетњи председника ХДЗ-а Фрање Туђмана и његових бројних сарадника да ће се обрачунаати са Србима.

ДИСКРИМИНАТОРСКИ ОДНОС ХАШКОГ ТРИБУНАЛА

Данас напакон можемо видјети настојања наше спољне политике да расвијетли и објелодани злочине геноцида у Јасеновцу, Јадовну, крашким јамама и многим другим мјестима. Нажалост, ове историјске чињенице нису биле важне за Хашки трибунал. Овакав дискриминаторски однос се потврдио у пресудама готово свих оптужених припадника српског народа из све три републике, чиме је кривица

ратних дешавања неосновано стављена на терет само једне стране. У историји међународних односа остаће трајно лоша слика о српском народу ако као држава не будемо предузели конкретне мјере и активности. Промјене у владајућој структури, одговорнији однос према свим грађанима наше земље у свакој области као и промјене у поимању Републике Србије у међународној заједници дају нам наду да ће однос државе према многобројним херојима који су бранили отаџбину бити значајно промијењен у блиској будућности.

Овом приликом вољели би да кажемо и на могућност да се кроз сталан разговор са властима у Естонији значајно побољша статус Милана Мартића, Драгомира Милошевића и Милана Лукића у затвору. Мишљења смо да је подршка државе у оваквим тренуцима од непроцењиве важности и неопходна у сваком погледу. Важно је нагласити да је због старосне доби већине хашких осуђеника веома важно да Влада у што краћем року покрене дипломатску иницијативу за њихово пребацивање у Србију јер ће у супротном ускоро бити прекасно да се било шта учини. У том случају остаће историјски жал, као и жал у народу, да као држава нисмо довољно учинили да се супротставимо неправди која је учињена према тим људима.

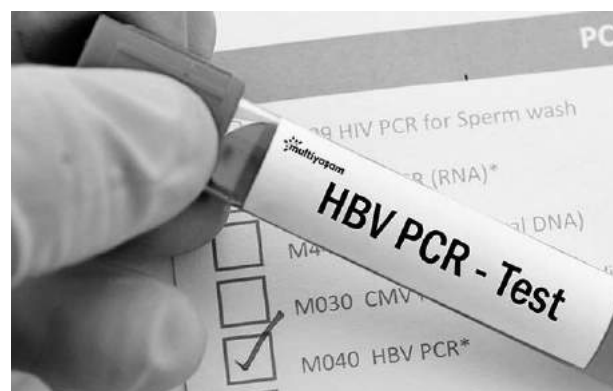
На крају желим да Вас замолим да примите нашу делегацију на састанак у што краћем временском року да разговарамо на тему да Влада Србије покрене иницијативу у међународној заједници да хашки осуђеници преосталу казну затвора издржавају у Србији.

**С ПОШТОВАЊЕМ,
ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА
ИЗ РЕГИОНА И НАРОДНИ
ПОСЛАНИК МИОДРАГ ЛИНТА**

ЛИНТА АПЕЛУЈЕ НА ВЛАДУ ДА УКИНЕ РСР ТЕСТ ЗА УЛАЗАК ИЗ ХРВАТСКЕ У СРБИЈУ

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта апелује на Владу да хитно укине РСР тест и обавезан карантин за улазак из Хрватске у Србију. Наведена мјера погађа велики број протјераних Срба и других држављана Србије који одлазе у Хрватску да рјешавају имовинске и бројне друге проблеме из времена рата, обићу и одржавају породична имања, иду у посјету рођацима и пријатељима или из других разлога.

Протјерани Срби и други грађани Србије имају велике трошкове због одласка у Хрватску и плаћања РСР тестирања у висини 9.000 динара

што им представља додатни удар на кућни буџет.

Такође, у Хрватској живи, по посљедњем попису стано-

виштва, 186.000 Срба од којих се многи налазе у тешкој социјално-економској ситуацији. Већина њих има дје-

цу и другу родбину у Србији. Линта истиче да је Влада већ дозволила улазак у Србију без РСР теста и обавезног карантина у трајању од 10 дана грађанима Босне и Херцеговине, Албаније, Бугарске, Сјеверне Македоније, Црне Горе, а од 3. фебруара и грађанима Мађарске.

Сматрам да је нелогично и некоректно да грађани наведених 6 држава могу да уђу у нашу земљу без РСР теста и обавезног карантина, а то не могу држављани Србије који су родом и поријеклом из Хрватске и преостали Срби у Хрватској који немају српски пасош.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**

Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**

Лектор: **Драгана Бокун**

Веб администратор: **Милисав Шапић**

Редакција: **Драгана Бокун, Жељко Ђекић,**

Драгана Шиповац и Јелена Рокнић

Сарадници: **Боро Ркман (Хрватска), Драган Башовић, Ратко Бубало (правни савјети), Шпиро Лазиница (правни савјети), Наташа Дробац, (правни савјети)**

Адреса: **Отона Јуланчица 14, Нови Београд**

Дописништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**

Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**

Телефон: **021/6613-600**

Сајт: **www.ssr.org.rs**

Тираж: **11.000 примјерака**

Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**

Штампа: **Штампарија Борба а. д., Београд**

ISSN 2466-3476

Израду Српског кола помогло је Министарство културе и информисања, Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону и ЈП "Војводинашуме"

ОДГОВОР КОМЕСАРА НА ДРУГО ПИСМО ЛИНТЕ ПРЕМИЈЕРКИ ДА ВЛАДА РИЈЕШИ СТАМБЕНО ПИТАЊЕ ПРОТЈЕРАНИХ СРБА

Не можемо да поступамо у складу са Вашим захтјевима

Поводом Вашег дописа упућеног председници Владе Републике Србије госпођи Ани Брнабић, а прослиједјену Комесаријату за избјеглице и миграције ради даљег поступања из дјелокруга надлежност, у прилогу достављамо одговор:

Желимо да Вас подсетимо да су посљедњу деценију прошлог вијека обиљежили таласи долазака великог броја избјеглица у нашу земљу. Због природе ове ситуације, њених размјера и специфичности 1992. године донијет је Закон о избјеглицама (Службени гласник РС, бр. 18/92 и 45/02) који је посебно регулисао питање избјеглица са ових простора.

ЗАКОН ЈАЧИ ОД НАШЕ ДОБРЕ ВОЉЕ

Законом о избјеглицама образован је Комесаријат за избјеглице Републике Србије као посебна организација у склопу државне управе.

Стручне и друге послове који се односе на збрињавање избјеглица утврђене Законом о избјеглицама и с њима по-

везане управне послове обавља Комесаријат за избјеглице. Закон о измјенама и допунама Закона о избјеглицама донесен је 2010. године, а у члану 1. стоји: „Лицима који су услед догађаја од 1991. до 1998. године и њихових посљедица избјегла или прогнана из бивших југословенских република на територију Републике Србије, а не могу или због страха од прогона или дискриминације не желе да се врате на територију са које су избјегла, укључујући и лица која су се определили за интеграцију (у даљем тексту: избјеглице), обезбјеђује се, у складу са одредбама овог Закона, збрињавање ради задовољавања њихових основних животних потреба и пружа помоћ у процесу интеграције”

У складу са горе наведеним Комесаријат обавља стручне и друге послове који се односе на збрињавање избјеглица утврђене Законом о избјеглицама и с њима повезане управне послове, па је стога Ваша представка упућена од стране Кабине-

» Владимир Цуцић

та председнице Владе Комесаријату на даљу надлежност.

ОДГОВОРНОСТ ЈЕ НА СКУПШТИНИ СРБИЈЕ ЧИЈИ СТЕ ПОСЛАНИК

Одговори на Ваше захтјеве упућене председници Владе произилазе искључиво из одредаба Закона о избјеглицама, и детаљно Вам је образложено зашто се не може поступати у складу са Вашим захтјевима.

То није воља Комесаријата, ни комесара Владимира Цуцића, већ је поступа-

ње прописано Законом о избјеглицама који је усвојила Скупштина Србије на приједлог Владе Републике Србије. Уколико нисте задовољни Законом о избјеглицама Ваше је право да поднесете иницијативу за измјену истог.

Исто тако наглашавамо да на Ваше захтјеве који се односе на питања и проблеме који нису у надлежности Комесаријата, Комесаријат не може да коментарише нити да даје одговоре, већ Вам савјетујемо да се информисете које тијело у држави је надлежно за проблеме о којима говорите, те у складу с тим упутите захтјев или приједлог.

Са жаљењем констатујемо да је крајње некоректно да на друштвеним мрежама прозивате председницу Владе. Такође, жао нам је што избјеглице, људе у потреби, погрешно информисете и обећавате им рјешавање проблема, иако сте свјесни да су ваши приједлози у супротности са важећим законима ове државе, чији сте Ви народни посланик.

УПУЋЕНО И ТРЕЋЕ ПИСМО ПРЕМИЈЕРКИ БРНАБИЋ СА МОЉБОМ ДА ГА НЕ ПРОСЉЕЂУЈЕ КОМЕСАРУ

ЛИНТА ПОНОВО АПЕЛОВАО ДА ВЛАДА СРБИЈЕ РИЈЕШИ СТАМБЕНЕ И ОСТАЛЕ ПРОБЛЕМЕ СВИХ ПРОТЈЕРАНИХ СРБА

Обраћам Вам се трећи пут, као председник Савеза Срба из региона и народни посланик, са захтјевом да Влада Србије трајно ријешити стамбено питање свих протјераних Срба из Хрватске и Федерације Босне и Херцеговине у складу са обећањем Комесаријата за избјеглице и миграције из 2012. године (у даљем тексту: Комесаријат).

На моја два претходна писма које сам Вам послао 13. новембра и 29. децембра 2020. године нисте одговорили, већ сте их прослиједили Комесаријату ради даљег поступања. У првом писму од 13. новембра сам навео 16 стамбених и других проблема протјераних Срба у процесу интеграције које држава треба да ријешити на праведан начин.

КОМЕСАР ПОНАВЉА ОПШТЕПОЗНАТЕ СТВАРИ

Ви сте моје писмо прослиједили комесару Владимиру Цуцићу који ми је 10. децембра одговорио да држава неће наставити реализацију Регионалног стамбеног програма и неће испунити обећање из 2012. године о рјешавању стамбеног питања свих протјераних Срба.

Такође, комесар Цуцић је истакао да се неће ријешити бројни други проблеми у процесу интеграције највећих жртава рата на простору бивше Југославије. У другом писму

» Миодраг Линта

од 29. децембра сам поново тражио од Вас да Влада настави Регионални стамбени програм и коначно ријешити стамбено питање свих протјераних Срба. На крају писма замолио сам Вас да примите нашу делегацију на састанак да разговарамо о рјешавању стамбених и бројних проблема протјераних Срба у процесу интеграције.

Нажалост, нисте нас позвали на састанак већ сте моје писмо поново прослиједили комесару Цуцићу ради даљег поступања. Комесар Владимир Цуцић ми је 19. јануара 2021. године послао уопштен и неистинит одговор.

У првом дијелу је изнио опште познате чињенице да је 1992. године донијет Закон о избјеглицама и основан Комесаријат за избјеглице, као и да је 2010. године донијет Закон о измјенама и допунама Закона о избјеглицама којим се држава обавезала да ће ријешити стамбено питање протјераних Срба.

» Ана Брнабић

Даље, комесар Цуцић пише неистину да Закон о избјеглицама спречава да се рјешавају стамбени и други проблеми нашег народа у процесу интеграције.

На крају свог одговора комесар Цуцић износи потпуну и бруталну неистину да Вас ја прозивам на друштвеним мрежама, као и да ја протјеране Србе погрешно информисем и обећавам им рјешавање проблема иако сам свјестан да су моји приједлози у супротности са важећим законима ове државе.

Вјерујем да Вам је јасно да не дајем погрешне информације и да су моји приједлози праведни и у интересу наше државе.

Тражим од Вас, још једном, да Влада Србије учини све што је у њеној моћи да се настави Регионални стамбени програм и да се коначно ријешити стамбено питање више од 12.000 избјегличких породица које живе као подстанари или у нељудским условима.

Такође, крајње је вријеме да се коначно на праведан начин ријеше проблеми осталих избјегличких породица у процесу интеграције као што је питање права на откуп за све породице, питање двоструког попушта приликом откупа станова и други које сам навео у првом писму.

Поред тога, веома је важно да се максимално убрза рјешавање поднијетих захтјева и доношење коначних листа након завршених конкурса; да се убрзају рокови изградње станова и монтажних кућа и усељење у исте, као и да се убрза купопродаја сеоских имања и додјела пакета грађевинског материјала.

ТРАЖИМ САСТАНАК ИЛИ ОДГОВОР

Желим да Вас, још једном, замолим да примите нашу делегацију на састанак у што краћем временском року да разговарамо на тему рјешавања стамбених и бројних проблема протјераних Срба у процесу интеграције.

Такође, желим да Вас замолим да моје треће писмо упућено Вама не просљеђујете комесару Владимиру Цуцићу да ми он шаље одговор умјесто Вас. У очекивању Вашег одговора.

С поштовањем!

ПРЕДСЈЕДНИК САЗЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА И НАРОДНИ ПОСЛАНИКМИОДРАГ ЛИНТА

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

НСИТ

Оставински поступак у Србији

• Држављанин сам Републике Србије. Годинама живим у Грчкој као свештеник у манастиру. Редовно долазим у Србију. Прије мјесец дана упокојио ми се ујак у Бачкој Паланци, који није имао супругу нити својих потомака. Он је у власништу имао стан у Србији. Иза његове смрти, позвани су на оставинску расправу, као једини његови законски наслједници, његова два брата (моји ујаци) и његова сестра (моја мајка). Моји ујаци живе у Србији, а мајка у Хрватској. Моја мајка, због теже болести, а и због постојеће епидемиолошке ситуације не може доћи на заказану оставинску расправу у Србији. Она иначе не жели да се прихвати свог наслједничког дијела који јој по закону припада, већ жели да га уступи мени. Можете ли ме савјетовати на који начин њена наслједничка права могу прећи на мене? Да ли је за то потребна нека њена пуномоћ или нека друга правна радња коју она треба подузети? Гдје би се та пуномоћ или нека друга правна радња могла урадити, пошто она живи у Хрватској? Да ли ја, без ње, могу нешто да урадим у овом случају?

Ваша мајка, која је добила позив да приступи заказаној оставинској расправи пред јавним бљежником у Србији, као овлашћеним опуномоћеником суда на чијем се подручју налази наведена непокретност која је остала из смрти њеног брата (Вашег ујака), која не жели или не може приступити на заказану оставинску расправу, нити се она жели прихватити свог наслједног дијела који јој припада на основу закона, већ тај свој наслједнички дио жели уступити Вама, као свом сину, треба урадити следеће:

– Отићи код најближег јавног бљежника у мјесту свог садашњег пребивалишта у Хрватској, гдје сада има пребивалиште и дати своју наслједничку изјаву да се прихвата свог наслједничког дијела наведене непокретности, а ако то не може урадити или не жели, јавни бљежник у Србији, који води оставински поступак, ће након што утврди да је Ваша мајка уредно запримила позив за оставинску расправу, темељно самог Закона о наслјеђивању, у рјешењу о наслјеђивању којег ће донијети након окончаног оставинског поступка, на који неће приступити Ваша мајка, констатовати да се Ваша мајка прихватила свог наслједног дијела који јој припада на основу самог Закона,

– дакле, наслједничка права Ваше мајке не могу прећи директно на Вас. Да бисте Ви могли постати власник дијела имовине над наведеном непокретношћу, који по Закону припада Вашој мајци, она најприје мора постати власница тог дијела непокретности, на напријед описани начин,

– тек након што је Ваша мајка постала власница наведеног дијела непокретности, она тај свој дио непокретности може поклонити Вама, уговором о поклону, којег она као поклонодавац и Ви као поклонопримац требате овјерити пред надлежним јавним бљежником или судом.

Уколико мајка не може приступити код надлежног јавног бљежника или суда на овјеру тога уговора, она може опуномоћити другу особу да такав уговор потпише и овјери у њено име.

**ПРИПРЕМИО ШПИРО ЛАЗИНИЦА
ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИТ-А НОВИ САД**

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртом и од 16 до 20 сати. Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Сомбору и Суботици. О времену рада правног савјетника ХЦИТ-а у овим мјестима информисите се на број 063 78 99 215. ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР У НИШУ НЕЋЕ НОСИТИ ИМЕ ДР МИОДРАГА ЛАЗИЋА

Нишки Клинички центар у будуће ће се звати Универзитетски клинички центар Ниш, Клиника за стоматологију мијења назив у Клиника за денталну медицину, а Завод за хитну медицинску помоћ биће Завод за ургентну медицину, одлучила је Влада Србије.

Ова вијест изненадила је и разочарала више од 12.500 потписника петиције, као и више од 53.000 чланова Фејсбук групе који поштују лик и дјело др Миодрага Лазића.

Подсјетимо, др Миодраг Лазић преминуо је 14. априла 2020. године од последица корона вируса.

Био је годину дана ратни хирург добровољац у Републици Српској Крајини, а потом у Републици Српској за шта га је патријарх српски Павле одликовао Орденом Светог Саве. О овом периоду је написао аутобиографско дјело *Дневник ратног хирурга* (Книн 1991 — Српско Сарајево 1995).

У Нишу, Инђији, Брчком и у насељима Добриња IV и Придјел Доњи у Републици Српској насликани су мурални у част Лазића.

БОРАЧКА УДРУЖЕЊА ТРАЖЕ РЕВИЗИЈУ РЕГИСТРА БОРАЦА И НОВИ ЗАКОН О ЊИХОВИМ ПРАВИМА

У Бањалуци је одржан састанак представника удружења проистеклих из одбрамбено-отаџбинског рата.

По окончању рата евидентирано је нешто више од 170.000 бораца. Данас, 2021. године број је достигао 209.000 категорисаних демобилисаних бораца.

Да је неопходна хитна ревизија регистра изричито су представници борацких категорија.

Са конкретним приједлозима за сто су сјели представници ветерана *Гарда пантери* из Бијељине. Први приједлог – да команданти јединица и старјешине врше нову категоризацију јер они знају ко је био на првој линији, а ко позадина.

Други – да се коначно пружи подршка оптуженим и осуђеним борцима за ратне злочине пред међународним и домаћим судовима.

– Сматрамо да је доста дезертера, доста донатора ушло и да примажу борацки додатак као борци прве и друге категорије. Све то иде на уштрб правих бораца гдје имамо доста људи који нису категорисани. Они морају да добију већа права и да видимо и да извршимо проверу, а ко је дао права тим људима да добију борацки додатак – изјавио је председник Удружења грађана *Ветерани Републике Српске* Зоран Миљановић.

Из борацких удружења поручују да ће инсистирати да борци и њихова права постану уставна категорија.

– Сви само јединствени можемо вратити достојанство борца, и војске и полиције, да на неки начин здружени кренемо и остваримо наша права, што је срамно јер биолошки нестајемо, и војска и полиција – рекао је председник Удружења пензионисаних полицијских службеника МУП Републике Српске Родољуб Видаковић. Подсјетили су да достојанство оних који су стварали Републику Српску и бранили свој народ, морају вратити што прије, јер 25 година од рата, учинило је да многи данас нису међу живима.

БЕЋКОВИЋУ УРУЧЕНА ПРОСВЈЕТИНА СВЕТСАВСКА ПОВЕЉА

Светосавска повеља Српског просвјетног и културног друштва *Просвјета* из Београда данас је уручена академику Матији Бећковићу.

Повељу лауреату уручио је председник београдског СПКД *Просвјета* Миломир Мучибабић, истакавши да се Бећковићева поезија у овим превирућим временима јавља као охрабрење и путоказ.

Он је подсјетио да је Бећковић од шездесетих година прошлог вијека у центру пажње књижевне јавности, те да се сврстава у ред водећих личности српског књижевног живота и српске културе.

Захваливши за признање, Бећковић је рекао да га је СПКД *Просвјета* пречестило када га је, како је навео, поред толико заслужнијих, придружило досадашњим добитницима Светосавске повеље.

Уручењу награде присуствовао је и шеф Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицовић. **РТРС**

ОТКРИВЕН СПОМЕНИК РОДОНАЧЕЛНИКУ СВЕТОРОДНЕ ДИНАСТИЈЕ НЕМАЊИЋА

Споменик Стефану Немањи на понос Србије

У центру Београда, код некадашње Жељезничке станице, свечано је откривен споменик Стефану Немањи (Преподобни Симеон Мироточиви), великом жупану и једном од највећих српских владара.

Споменик Стефану Немањи који је откривен на Савском тргу, дјело је руског вајара Александра Рукавишњикова. Стефан Немања стоји на византијском шљему. У једној руци држи мач, а у другој Хиландарску повељу. Споменик је висок 23 метра и тежак 68 тона.

Председник Александар Вучић је поручио да је од Стефана Немање до данас српски народ државотворни народ.

– Без свијести да је постојао неко прије нас, ко је имао снове које ми данас живимо, ниједан дан о будућности није могућ – истакао је Председник.

– Стајати овдје значи показује за све године током којих смо га заборавили, али и свијест да смо коначно открили коријен из кога је настало најљепше дрво које се зове Србија. Имали су Срби Властимировиће. Имали су Срби Војислављевиће. Имали су Срби и Вукановиће. Имали су и Вишеслава и Михаила и Светог краља Јована Владимира. Имали су Срби и архонте и кнежеве и жупане и краљеве и свеце – прије Немање. Да је Србији подарио само Светог Саву, много би јој подарио. Да је Србији подарио само Стефана Првовенчаног, много би јој подарио. Подаривши нам обо-

јицу, подарио нам је Србију, јаку, први пут истински централизовану Државу, која је умјела да нађе свој суверени простор између Истока и Запада, између Првог и Другог Рима – истакао је председник Вучић и додао да је споменик Стефану Немањи – споменик великом жупану, али и Србији.

ВУЧИЋ: ИМАМО ЧИМЕ ДА СЕ ПОНОСИМО

– Требало нам је времена, требало нам је храбрости, знања, да поново повјерујемо у то да нисмо никакав балкански изрод, никакво бијесно племе без икаквог коријена, никакав дежурни кривац, и да опет станемо на своје ноге, усправимо се и сјетимо сваког трена те дуге историје и сваког човјека који нас је, кроз њу, стварао. Требало нам је времена да свима кажемо да нисмо овдје да било коме пријетимо, да нам је доста и крви и ратова, да разумијемо, волимо, праштамо, кажемо се, али и да нећемо ни тек тако да не постојимо. Да имамо име, да имамо историју, нашу, да имамо очеве и да, кроз њих, имамо и понос и да, захваљујући томе, њима, имамо и слободу. Нашу, баш као што је и та историја наша и језик, наш, култура, наша, традиција и вјера, опет наше. Нисмо их ни од кога отели, нико нам их није дао, и немамо коме да их враћамо. Нећемо ништа ни од кога, занима нас да, попут овог споменика, растемо у висину, али нико више, и никада више, неће Србију натерати да се одрекне ни имена,

ни дјела. Зато је овај споменик, што би рекли, голем. Зато што треба да га виде, и да, кроз њега, виде нас. Усправне и поносне. Људе спремне да раде и да граде. Пријатеље који никоме не желе зло, који ни од кога ништа неће да узму, али и који држе до себе и који се неће стидјети, ни пред ким. Зато је овај споменик и својеврсна тачка коју стављамо на крај једне приче. Оне о лијепој и тешкој прошлости, оне о ратовима, крви, робовању, ослобађању, грешкама, лошим одлукама, гробовима и поновом уздицању – поручио је председник Вучић и додао да је истина о јединству нашег народа једна од наших најважнијих прича и да данас разумијемо колико је важно да будемо једно и јединствено биће, чувамо свој језик, историју, своју културу и своју будућност – поручио је председник Вучић.

Он је захвалио свим представницима нашег народа који су били присутни: руководству Републике Српске, представницима српског народа из Црне Горе, али и многих других земаља у окружењу и истакао да, иако живимо у различитим државама, никоме нећемо дозволити да нам одузме свијест да припадамо истом роду и истој породици.

ДОДИК: ОДАЈЕМО ПОШТУ СРПСКОМ УЈЕДИНИТЕЉУ

Окупљенима се обратио председавајући Председништва Босне и Херцеговине Милорад Додик.

– Сваки дан налазим довољно разлога и поноса што

припадам српском народу. Данас сам посебно поносан што са вама дијелим величанствени тренутак у којем Србија, Београд и сви Срби одају пошту великом ујединитељу српског народа Стефану Немањи – навео је Додик уз поруку да су Срби давно научили да без државе нема слободе.

На свечаности је изведен пригодни умјетнички програм. Музичари обучени у средњовјековну одјећу извели су музику која подсећа на то вријеме, а у улози великог жупана Стефана Немање наступио је глумац Небојша Кундачина.

Свечаности на Савском тргу присуствовали су председник Александар Вучић, премијерка Ана Брнабић, председник Парламента Ивица Дачић, министри у Влади Србије, председавајући Председништва Босне и Херцеговине Милорад Додик, градоначелник Београда Зоран Радојичић, замједник градоначелника Горан Весић, великодостојници Српске православне цркве, амбасадор Русије у Београду Александар Боцан Харченко, представници дипломатског кора, градоначелник Бањалуке Драшко Станивковић, лидери Демократског фронта Андрија Мандић и Милан Кнежевић и председник Демократске партије Срба у Македонији и посланик у Собранију Иван Стоилковић, као и епископи шумадијски Јован, бачки Иринеј, крушевачки Давид, ремезијански Стефан и мохачки Исихије.

РТС / ТАЊУГ

» Александар Вучић, Милорад Додик и други државни функционери Републике Србије и Српске испред споменика Стефану Немањи

ОДРЖАНА ТРЕЋА СЈЕДНИЦА ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ

Срби у С. Македонији и Албанији стрепе од манипулација за скорашњи попис становништва

Чланови Одбора за дијаспору и Србе у региону предвођени предсједником Милимиром Вујадиновићем одржали су сједницу на тему положај и перспективе Срба у региону. Овог пута у фокусу су били представници српског народа у Сјеверној Македонији и Албанији, које су представљали Иван Стоилковић, предсједник Демократске партије Срба у Македонији и народни посланик у Собрању, Гордана Јовић Стојковска, предсједница Српске заједнице у Македонији, Павле Јакоја (Брајовић) из Удружења српско-црногорске мањине *Морача Роза* из Скадра, Екрем Дулевић, предсједник Удружења Срба *Јединство* у Фиеру као и члан овог удружења Есин Лекић.

Међу гостима су били и др Иван Бошњак, копредседавајући међувладиних мјешовитих комисија за унапређење положаја мањина и Душко Ђутило, директор Фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима АП Војводина.

Потпредсједник Народне скупштине др Владимир Орлић је поздравио госте и истакао да Срби који вјековима живе на овим просторима представљају аутохтоно

» Иван Стоилковић

становништво, али се стално морају борити за своја основна права.

– Важно је да се утврди тачан број Срба, јер је то снажан аргумент у очувању наше културе, историје и традиције – навео је Орлић. Подвукао је и то да је занемаривано и заташкавано да на поменутим просторима Срби имају право на образовање на сопственом језику, литературу, као и јаке везе са српском матицом.

Иван Стоилковић, предсједник Демократске партије Срба у Македонији и посланик у Собрању Републике Сјеверне Македоније истакао је да положај Срба у Македонији у сваком погледу зависи од међународног положаја Србије, како у економском тако и политичком погледу.

– Како је Србија почела да економски предњачи у региону, тако је и положај Срба у

» Гордана Јовић-Стојковска

Македонији почео да се мијења. То је највећа помоћ коју Срби у Македонији могу да добију – рекао је Стоилковић.

Он је изразио бојазан од манипулација на попису становништва који је најављен за април.

– Нико још не зна каква ће бити методологија пописа и како ће изгледати пописни листићи – рекао је Стоилковић.

Гордана Јовић Стојковска је објаснила начин организације и функционисања српске заједнице у Македонији. Као елементарни проблем навела је власт Албанаца у С. Македонији, која сваку српску иницијативу покушава да дискредитује.

Павле Јакоја Брајовић говорио је о тешком положају Срба у Албанији са којим се бројем слично као и у Сјеверној Македонији манипулише, док се Екрем Ду-

левић, осврнуо на неуспјели пројекат за изградњу српске школе.

Др Иван Бошњак, копредседавајући међувладиних мјешовитих комисија за унапређење положаја мањина говорио је о постигнутим резултатима у региону, почев од Македоније и Албаније, па до Румуније и Хрватске.

Душко Ђутило, директор Фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима АП Војводина, присутнима је образложио да се Фонд од оснивања, па до прошле године бавио искључиво програмима подршке избјеглим, прогнаним и интерно расељеним лицима, док се од ове године бави и Србима у региону са жељом да се ојача сарадња у области културе, просвјете, науке и спорта.

Сједници су присуствовали чланови и замјеници чланова Одбора Александар Чотрић, проф. др Љубиша Стојмировић, Биљана Јаковљевић, Слободан Алавања, Горан Милић, Стефан Србљановић, Сања Лакић, Младен Бошковић, Јанко Лангура, Милан Илић, Александар Марковић, мр Славенко Унковић, Радован Тврдишић, Хаџи Милорад Стошић и Јустина Пупин Кошћал.

ДРАГОСЛАВ БОКАН И МИОДРАГ ЛИНТА ПРУЖИЛИ ПОДРШКУ ХУМАНИТАРНОЈ ФОНДАЦИЈИ ДРАГАНА ВАСИЉКОВИЋА

Капетан Драган: Помагаћемо српским херојима!

У просторијама Фондације *Капетан Драган* 9. 2. одржан је састанак, на коме је представљен рад Фондације. Фонд је својевремено помагао рањенике, чланове њихових породица и давао стипендије. 67.000 људи је примило помоћ Фонда, 14.000 стипендија је додијељено, 2.500 стипендија уручено је дјечи која су рођена након очеве погибје.

Капетан Драган наглашава да поред вишегодишњег помагања преко Фонда, последице изласка из затвора, осјетивши како је бити заборављен на својој кожи, имао је потребу да оснује Фондацију и на тај начин помогне заборављеним српским јунацима.

– Када сам изашао из затвора имао сам 66 година и 80 евра у џепу и стварно нисам знао гдје ћу. Брак ми се распао, осјећао сам се комплетно заборављено и од породице и од државе. Не може да буде нешто већи приоритет него помоћи српском хероју који труне у затвору само зато што је Србин, а не Албанац или Хрват. Размислите сви, и помозите како знате и умјетете.

Миодраг Линта је истакао да Капетан Драган представља симбол отпора крајишких Срба против режима Фране Туђмана чији је стратешки циљ било стварање етнички чисте државе.

– Капетан Драган је заједно са младим крајишницима водио витешку борбу у којој су се поштовале и женевске

» Божо Божић, Радиша Николић, Миодраг Линта, Капетан Драган, Марко Комазец и Саша Цвјетан

конвенције о ратовању и моралне вриједности нашег народа. Против њега се спроводи монтирани судски процес како би га осудили на основу лажних изјава и доказа – рекао је Линта и додао да је заједно са колегом послаником Небојшом Берићем посетио Капетана Драгана, марта 2017. у сплитском затвору Билице.

– Наше Удружење Савез Срба из региона се бори да држава Србија коначно исправи неправду према крајишким борцима који су се часно поштено и храбро борили за државу. Да се у што краћем ро-

ку врати у скупштинску процедуру Закон о правима бораца, војних инвалида и цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, и да се коначно тим Законом сви припадници војске и полиције РСК признају, да им се призна ратни стаж у двоструком трајању за читаво вријеме рата.

Линта наглашава да је крајње вријеме да се промијени однос Тужилаштва за ратне злочине Србије према злочинима које су починили припадници војних и паравојних хрватских снага, као и муслиманских и ОВК про-

тив српских цивила и ратних заробљеника.

– Добио сам информацију да је од оснивања Тужилаштва 2003. године, до 2020. подигнуто 217 оптужница за ратне злочине, од тога 190 против Срба, 21 против Албанаца, од којих је 17 ослобођено, 4 против муслимана и 3 против Хрвата. То би била порука да Србија стоји иза својих бораца и ветерана – рекао је Линта и нагласио треће важно питање – однос према жртвама и потреба за изградњом Меморијалног центра српских жртва 90-их година.

Драгослав Бокан је постао члан Управног одбора Фондације и највише је говорио о страдању српског народа, од Првог свјетског рата па до данашњег.

– Срби су кроз историју научили да не можемо да гради-мо пријатељство са непокајаним целатима. Покајање омогућава дијалог.

ДРАГАНА БОКУН

» Миодраг Линта, Капетан Драган и Драгослав Бокан

МУП ДА УКЛОНИ ЗАСТАВУ ТЗВ. ХЕРЦЕГБОСАНСКЕ ЖУПАНИЈЕ СА ЗГРАДЕ ПОЛИЦИЈЕ У ДРВАРУ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта позива Владу Ливањског кантона да осуди постављање неуставне заставе тзв. Херцегбосанске жупаније на зграду Полицијске управе Дрвар. Он позива Министарство унутрашњих послова Ливањског кантона да у што краћем року уклони заставу и открије ко су налогодавци и починиоци овог неуставног чина, шта су њихови мотиви и да о томе обавијести јавност. Посебно је важно да и налогодавци и починиоци буду адекватно кажњени и да се на тај начин пошаље јасна порука да власт поштује Устав и закон и људска и национална права свих грађана без обзира на националну и вјерску припадност. Добро је познато да су одлукама Уставног суда Федерације БиХ заставе и грб тзв. Херцегбосанске жупаније проглашени неуставним јер изражавају национална осјећања само хрватског народа. Такође, одлуком Уставног суда Федерације БиХ укинута је и употреба назива „жупанија“.

Линта истиче да је постављање заставе тзв. Херцегбосанске жупаније на зграду Полицијске управе Дрвар прије 7 дана дубоко узнемирило, увриједило и шокирало Србе у том граду и шире. Наведени догађај представља бруталну провокацију чији је циљ да погорша међунационалне односе, подигне тензије и прудуби неповјерење између Срба и Хрвата у Ливањском кантону. На овај начин скреће се пажња са социјално-економских проблема и борбе за боље услове живота грађана у Дрвару.

РУНИЋ: СРБИ У ДРВАРУ СЕ ВЕЋ 20 ГОДИНА БОРЕ СА ПРОВОКАЦИЈАМА

Начелник општине Душица Рунић рекла је *Срни* поводом постављања неуставне заставе Херцегбосанске жупаније на зграду Полицијске управе у овом мјесту, да се српски повратници у Дрвар више од 20 година боре са разним провокацијама, а да се сада не поштује ни компримисни договор о неистичању националних обиљежја која их могу увриједити на институцијама.

– Укупно 95 одсто српског становништва у Дрвару за-служује да се поштује компримисни договор, а то је да се не истичу национална обиљежја која их могу увриједити – рекла је Рунићева.

Она је навела да је истицање заставе „Херцег-Босне“ са шаховником један од првих резултата нове Владе у Ливањском кантону, у којој одавно не партиципира СНСД.

– Национална обиљежја су скинута са свих институција на почетку повратка у Дрвар, на захтјев већине становништва општине – рекла је Рунићева.

ЧОВИЋ И ВЛАСТ У ЛИВНУ ДА ОСУДЕ СКРНАВЉЕЊЕ СПОМЕН-ПЛОЧЕ УБИЈЕНИМ СРБИМА У ЧЕЛЕБИЋУ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује да скрнављење спомен-плоче која чува сјећање на 405 невино убијених Срба из Челебића и околних села од стране устава 1941. године, представља један од бројних примјера безумне мржње према српском народу на подручју Ливна, Кантона 10 и шире. У питању је поновно убијање мртвих Срба и дубоко вријеђање њихових потомака и читавог нашег народа. На спомен-плочи су црним спрејем ишарана сва имена српских мученика и исписано је усташко слово У. Потпуно је јасно да је у питању пронацистички чин којим се оправдава почињени злочин геноцида над српским цивилима на том подручју за вријеме НДХ. Такође, скрнављењем спомен-плоче у Челебићу застрашују се малобројни српски повратници и шаље им се порука да нису добродошли и да им је најбоље да се иселе или асимилију. У питању је један од многих доказа да се хрватски народ није суочио са својом усташком прошлосту односно није осудио геноцид, изразио покајање и затражио опроштај од српског народа.

Линта позива локалну и жупанијску власт да најоштрије осуде наведени србомрзачки чин и да предузму конкретне мјере на уклањању нанесене штете као и да хитно пронађу и казне наредбодавце и починиоце у складу са законом. Такође, Линта позива предсједника Хрватског народног сабора, кровне организације Хрвата у БиХ, и предсједника Хрватске демократске заједнице БиХ Драгана Човића да јавно и недвосмислено осуди антицивилизацијско скрнављење споменика који је подигнут невино убијеним Србима у Челебићу и околним селима око Огњене Марије 1941. године. У случају да не дође до јавне осуде и проналажења и кажњавања свих одговорних лица биће то додатно охрабрење снагама зла да наставе са ширењем бијесне мржње према Србима и свему што је српско.

НАКОН ИЗРУЧЕЊА ИЗ ХРВАТСКЕ, ПЕНЗИОНИСАНИ ПУКОВНИК ВОЈСКЕ РС СВОЈУ ИСПОВИЈЕСТ ПОВЈЕРИО ЈЕ НОВИНАРИМА ГЛАСА СРПСКЕ

Дане Лукајић: Жртва сам монтираног политичког процеса упереног против српског народа и Републике Српске!

Никада никога у животној нисам ударио, а камоли немоћну особу у логору, савјесно сам обављао своју дужност у логору за ратне заробљенике Мањача током тешких шест мјесеци 1992. године и потпуно сам невин човјек и пред Богом и пред људима.

Овим ријечима своју исповијест за бањалучки лист *Глас Српске* започео је пензионисани пуковник Војске Републике Српске Дане Лукајић који је 20. јануара ове године из затвора у Глини пребачен у казнено-поправни завод Туњице на издржавање шестогодишње затворске казне за ратни злочин над заробљеницима коју му је у монтираном процесу изрекло хрватско правосудје.

– Нисам ништа чинио што је забрањено Женевском конвенцијом. Чинио сам све што сам био дужан и захваљујући томе многа недјеља су санкционисана, а појединци процесуирани. Ово кроз шта пролазим резултат је монтираног и лажног процеса усмјереног против Републике Српске, Војске Републике Српске, мене и моје породице – каже пуковник Лукајић.

Он објашњава да је у логор *Мањача* упућен 16. јуна 1992. године на дужност „вође тима оперативаца за испитивање ратних заробљеника“ и да је ту дужност обављао до 18. децембра те године када је логор распуштен и затворен симболичном предајом кључева управника логора Божидара Поповића међународном „хуманисти“ Данијелу Шиферу.

– За то вријеме кроз логор су прошло укупно 4.403 заробљеника. Било је пет смртних случајева, од чега три природне смрти и двије насилне за које су починиоци процесуирани. То зна и Међународни комитет Црвеног крста и УНХЦР и све остале међународне организације, као и Хашки трибунал пред којим сам три пута био свједок, али та истина не одговара мозаику о Србима, као лошим момцима у које сам и ја сврстан – са нескривеним огорчењем према правосудју Хрватске говори Лукајић, који је прије рата као официр ЈНА пуне 23 године био на служби

» НА ХОДОЧАШЋЕ СА ИКОНОМ СВЕТОГ ВУКАШИНА: Пуковник Дане Лукајић један је од чланова УГ *Јадовно 1941* из Бањалуке

у Хрватској, од чега већину времена у Загребу.

Према његовим ријечима, само хапшење, хитра истрага и експресно суђење, а посебно давање медијске пажње његовом случају синхронизовано са прославом *Бљеска* и *Олује* потврђују да је ријеч о политичком процесу.

– Све током припрема свједока и суђења била је режирана монтажа како би се у јавности створио утисак да се ради на откривању и процесуирању ратних злочина. И мој и сви процеси у вези са *Мањачом* су политички, монтирани и лажни са циљем сатанизације Срба и Републике Српске са што већим бројем осуђених за ратне злочине, као и што већим збиром година затвора Србима како би се Република Српска окарактерисала као „геноцидна творевина“ – оцјењује пуковник Лукајић.

Он подсјећа на случај пензионисаног полицајца из Сплита Мирка Граорца, који је осуђен у Хрватској на 15 година затвора на основу исказа лажних свједока да је био командир вањске страже на *Мањачи*, иако никада у животу није крочио на плато *Мањаче*, а камоли у логор.

– Ја сам лично написао изјаву и овјерио печатом да та особа није била припадник ни унутрашње ни вањске

страже на *Мањачи* током егзистирања ЛРЗ *Мањача*, али свједно, јер Жупанијски суд у Сплиту и Врховни суд у Загребу нису поклонили вјеру свједоцима и доказима, већ лажним свједоцима. Исти свједоци су свједочили и против мене, а с правом сумњам да ми се управо моја изјава дата у писаној форми у корист Граорца, вратила као бумеранг и да је један од разлога мог хапшења и процесуирања – каже пуковник Лукајић.

Он каже да сви детаљи, од његовог хапшења 30. јуна 2018. године, па до изрицања другостепене пресуде пред Врховним судом Хрватске 6. новембра 2019. године, напосто указују на то да је све изрежирано како би му била изречена осуђујућа пресуда.

– Послије 2000. године ишао сам двадесетак пута у Хрватску. Нити сам нешто сумњао, нити сам имао разлога да будем забринут. Возио сам кћерку на нека тестирања, са супругом на преглед, ишао по сина на аеродром, као и по још неке људе и ништа није слутило шта ће ме снаћи. Прајед и дјед моје прве супруге убијени су у *Јадовну* и ја сам 30. јуна 2018. године осми пут ишао на комеморацију у *Јадовно* и на Паг – присјећа се пуковник Лукајић почетка свог страдања.

Прешли су границу и стали у Личком Петровом Селу које је свега неколико километара послје границе, наставља он и додаје да је у аутобус ушао полицајац и рекао да се ради о селективној контроли.

– Рекао је „изађите ти, ти, и ти, међу њима и ја“. Мени су посљедњем прегледали пасош и када је узео пасош рекао ми је: „Дане, ви сте од

овог момента лишени слободе“. Послије првобитног шока сам их упитао могу ли узети ранац са личним стварима из аутобуса, а он ми је одговорио да су они већ узели моје ствари. Дакле, чекали су ме, јер сам ја преко *Фејсбука* најавио да тај дан идем на комеморацију, а то су знали и анализом списка, јер су из *Удружења Јадовно 1941* морали раније да доставе списак свих путника који долазе на комеморацију – каже Лукајић.

Према његовим ријечима, током суђења је сазнао да је хрватска полиција у јуну мјесецу позвала све професионалне лажне свједоке, од Дубравка Вучковића и Жарка Толе, преко Стипе, Јозе и Ивице Зрно, па до Фрање Мамића и Владе Угрина и од њих узела исказе како би 30. јуна њега одмах на граници дочекали са монтираном оптужницом.

– Убацили су ме у марицу и одвезли у Загреб. У полицијској управи сам био до десет сати навече, гдје су узимали податке, отиске и формирали криминалистички картон. Око пола једанаест су ме одвезли у притворску јединицу у којој сам био сам. Преходао сам цијелу ноћ, а сутрадан у 11 сати су ме одвезли у Жупанијско државно одвјетништво (ЖДО) Загреб. Адвокат ми је сугерисао да се браним ћутањем и једино што сам рекао је да „узму у обзир да сам три пута био у Хагу као свједок због *Мањаче* и да је горе све речено“ – каже Лукајић.

Из ЖДО је послје петнаестак минута враћен у притвор у којем је преноћио претходну ноћ, а послје сат времена је изведен пред Жупанијски суд.

– Суд ми је одредио при-

твор од мјесец дана на који је мој адвокат уложио жалбу, али послје пет минута су рекли да је жалба одбијена. Одатле сам одвезен у затвор Реметинец у собу 62 у којој сам био током цијелог суђења све до изрицања другостепене пресуде – каже пуковник Лукајић.

Он каже да је осуђен на основу исказа професионалних свједока који су у логору за ратне заробљенике (ЛРЗ) *Мањача* провели само осам дана.

– На основу њихових исказа на 15-годишњу затворску казну осуђен је и пензионисани полицајац из Сплита и Србин Мирко Граорца, за кога су они тврдили да је био члан спољне страже на *Мањачи* иако човјек никада у животу није крочио на *Мањачу*. Граорца је потпуно невин одлежао девет година у затвору у Хрватској прије него што је пребачен на Туњице, одакле је пуштен након што је одлежао двије трећине казне – каже пуковник Лукајић.

Он истиче да су њега и у оптужници и у пресудама грешком или злонамјерно третирали као начелника безбједности у ЛРЗ *Мањача* иако то није био, већ вођа тима оперативаца за испитивање ратних заробљеника.

– Нисам био другорангирани официр у логору, нити сам био надређен војној полицији, али хрватски судови су поклонили вјеру професионалном лажном свједоку Жарку Толи који је тврдио да сам ја 100 одсто био надређени војној полицији, што није тачно – каже Лукајић.

Он истиче да је његове официрске извјештаје из периода егзистирања ЛРЗ *Мањача* заплијенио СФОР и однио у Хаг, гдје су служили као доказ.

ХАПШЕЊЕ

Пуковник Дане Лукајић ухапшен је 30. јуна 2018. године у Личком Петровом Селу када је са члановима Удружења *Јадовно 1941* из Бањалуке осму годину заредом путовао на обиљежавање страдања 40.000 људи у комплексу усташких логора смрти Госпић–Јадовно–Паг. Жупанијски суд у Загребу 2. маја 2019. године осудио га је на шест година затвора, а Врховни суд Хрватске 6. новембра те године потврдио је пресуду. Пуковник Лукајић 20. јануара ове године пребачен је на издржавање казне у КПЗ Туњице, гдје га је посетила новинарска екипа *Гласа Српске*.

– Председавајући вијећа у Хагу током свједочења ме питао како сам имао храбрости у оно вријеме писати такве извјештаје. Писао сам само истину и тако бих радио увијек, а судови у Хрватској су оцијенили да сам извјештаје писао како би ми касније служили за одбрану. Не могу да схватим тај људски ум који констатује да сам ја 1992. године писао извјештаје којима ћу се бранити скоро 30 година касније – каже Лукајић.

Данас је тачно година дана откако су његови адвокати поднијели тужбу Уставном суду Хрватске.

– Ако не буде прихваћена, ићи ћемо у Стразбур. Желим да са свог и имена своје породице скинем етикету ратног злочинца – наглашава Лукајић.

Он каже да је у соби 62 у загребачком затвору Реметинец са још четири осуђеника провео годину и по дана, истичући да није имао озбиљних проблема осим понеког вербалног сукоба.

– Само једно вече ме позвао командир и рекао да не излазим сутрадан у шетњу, јер неки осуђеник пријети да ће ме напасти. Послушао сам га, али није се десило ништа, а тај осуђеник је премјештен – каже Лукајић.

Он додаје да је у Реметинцу био до половине фебруара прошле године, када је пребачен у затвор у Глини.

– У Глини сам преживио и земљотрес који се и те како осјетио, али, на срећу, нико није повријеђен. Послије земљотреса је стотинак затвореника пребачено у другу затворе, али ја нисам зато што је већ био у поступку мој трансфер у КПЗ Бањалука – завршава своју исповијест пуковник Лукајић.

ДАРКО МОМИЋ/ГЛАС СРПСКЕ

ЗАКЉУЧАН У МАРИЦИ

Дане Лукајић каже да је по доласку у Загреб након хапшења у Личком Петровом Селу два сата провео у закључаној полицијској марици.

– Када смо дошли у Загреб, нису могли да откључају марицу, а ја сам био затворен унутра на јунској температури. Више од два сата је трајало отварање марице и на крају су некаквим апаратом као за варење исјекли браву и увели ме у полицијску управу – каже Лукајић.

Он додаје да му је кроз главу пролазило да би могао жив да изгори ако се возило запали, али да је највише мислио на своју породицу.

79 ГОДИНА ОД ЗЛОГЛАСНЕ НОВОСАДСКЕ РАЦИЈЕ

Вучевић: Град је био натопљен крвљу недужних

У Новом Саду одржана је комеморација и помен поводом 79 година од злогласне *Новосадске рације*, војне акције мађарских окупационих снага у којој је на најсуровији начин побијено или под лед Дунава живо бачено више хиљада недужних људи, прије свега Срба, потом Јевреја и Рома.

Новосадски градоначелник Милош Вучевић тим поводом је истакао да је град тих ледених дана јануара 1942. био натопљен крвљу недужних људи.

– Хортијеви фашисти спроводили су свој крвави пир. Ишли су од куће до куће, од врата до врата, силом изводили људе, а потом их одводили и убијали мучки и сурово. Метком у потиљак, а потом су мртва тијела бацали у камионе, одвозили их на Дунав и бацали под залеђену ријеку – рекао је Вучевић.

На Кеју жртава рације поред Дунава код споменика *Породица*, обраћајући се на комеморацији и помену, Вучевић је подсјетио да су крвници често живе љу-

ФОТО: ГРАД НОВОСАД

де бацали под лед, и то старце, жене и дјецу, читаве породице, само зато што су били Срби, Јевреји и Роми.

Он је истакао да је злогласна Рација Новом Саду заувјек оставила трауму, као и да је језиви злочин човјечанству заувјек оставио опомену.

– Ако се међутим, не будемо сјећали прошлости, страшна историја и још страшнији злочини могу се поновити – рекао је Вучевић, напомињући да се треба увијек сјећати, али на мржњу не треба одговарати мржњом.

Помен недужним жртвама Рације у име Српске православне цркве служио је на Кеју епископ бачки Иринеј, а у име Јеврејске заједнице Исак Асил, врховни рабин Србије.

Недужним жртвама Новосадске рације, положени су вијенци на споменик *Породица*.

Новосадска рација или *Бачки погром* је ратни злочин који су мађарски фашисти Миклоша Хортија извршили над недужним Србима, Јеврејима и Ромима у Новом Саду и околним мјестима, од 21. до 23. јануара 1942. године.

У злочину какав Европа не памти, према историчарима, страдало је на подручју јужне Бачке више од 4.000 Срба, Јевреја и Рома, од којих је више од 1.300 страдало само у Новом Саду.

Историчари се, међутим, слажу у оцјени да је стваран број недужних жртава тешко утврдити јер су у крвавом погрому нестале читаве породице.

РСК

У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА СЛУЖЕН ПОМЕН СРБИМА СТРАДАЛИМ НА РАВНИМ КОТАРИМА

СЈЕЋАЊЕ НА ЗЛОЧИНАЧКУ АКЦИЈУ МАСЛЕНИЦА

У Цркви Светог Марка служен је помен за српске жртве страдале у злочиначкој акцији *Масленица 93*. Неколико десетина Крајишника, у организацији Удружења породица несталих и погинулих Суза, присуствовало је парастосу служеном за 348 српских жртава, међу којима 35 жена и троје дјеце, млађе од 12 година.

Њих су припадници Хрватске војске и специјалне полиције 22. и 23. јануара 1993. године убили, а након тога многе од њих и звјерски измасакирали на подручју Равних Котара и у близини планинског пријевоја Мали Алан на Велебиту, у злочиначкој акцији под називом *Масленица 93*. Највише су страдала три српска села Ислам Грчки, Кашић и Смоковић, као и Срби из мјешовитих села Мурвица, Црно, Земуник Горњи, Пољица и Ислам Латински у Равним Котарима. На путу према Малом Алану, изнад Светог Рока, 22. јануара у јутарњим часовима, у унапријед припремљеној засједи, убијена су 22 припадника полицијских снага (плавог батаљона) РСК, углавном житељи општине Грачац.

Након одржаног парастоса, малобројни поштоваоци културе сјећања на страдале упутили су се ка споменику српским жртвама у ратовима од 1991–2000. године у Ташмајданском парку. Тамо су положили вијенце и цвијеће, а први пут, за разлику од ранијих сличних догађања, окупљенима се нико није обратио. Можда је и тај мук довољан, јер ниједна ријеч не може да опише још једно од страдања Срба у грађанском рату од 1991–1995. године, на тим просторима.

Иако је међу присутнима било припадника грачачког „плавог батаљона“, који су само захваљујући вољи

НЕВИЂЕНА БЕСТИЈАЛНОСТ

Најбољу квалификацију дешавања на Малом Алану налазимо код тадашњег владике горњокарловачког Никанора. У извјештају упућеном Синоду СПЦ 8. 2. 1993. године постављена засједна окарактерисана је као „злочин који се не памти у историји ратовања“ те се наводи да су „морали да упарују дијелове тијела“. Слично тумачење дала је и Информативна служба Генералштаба Српске војске Крајине у коме стоји: „Усташе су након убијања и стријељања извршиле невиђени масакр над тијелима погинулих бораца. Таква бестијалност и крволочност на овим просторима није досад виђена“.

Божјој остали у животу, ни су имали снаге да дају изјаве медијима.

Ипак, у неформалном разговору, сазнали смо неке појединости о нападу хрватских злочиначких снага у акцији *Масленица* који су први осјетили полицијци РСК, односно припадници грачачког „плавог батаљона“. Након што су им хрватске формације упале у комуникацијску везу, са два камиона су кренули пут Малог Алана. Ту им је препречена цеста и на њих отворена ватра из разноружја. Од њих 30 само је осам успјело да се спаси. Остали су или одмах убијени или онако рањени звјерски измасакирани, сјекирама, крамповима, ножевима и бајонетима.

Језиво је било слушати крике које су испуштали рањени полицијци, а поготово

нашем саговорнику никада неће из мисли изблиједити јауци рањене болничарке Душанке Гаћеше, једине припаднице женског пола. Данашњи дан сматра својим другим рођенданом, рекао нам је на крају разговора.

Поред чланова породица погинулих, скупу су присуствовали народни посланик и председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта, генерални секретар Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир, директор Информационо-документационог центра *Верийас* Саво Штрбац, председник УО Координације српских избјегличких удружења са подручја бивше Југославије др Душко Челић, председница Удружења породица несталих и погинулих Суза, као и представници завичајних удружења.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ЛИНТА: ТУЖИЛАШТВО ДА ПОКРЕНЕ ПРОЦЕСЕ

Помену у Цркви Светог Марка присуствовао је председник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодраг Линта. Он истиче да је трагична чињеница да 28 година од наведене акције нико од наредбодаваца и починиоца овог злочина, није оптужен и процесуиран ни пред Хашким трибуналом ни пред судовима у Хрватској. Главну одговорност сноси Фрањо Туђман и генерали Јанко Бобетко, Анте Готовина, Анте Росо, Мирко Норац, Младен Маркач и Агим Чеку. Линта поново позива Тужилаштво за ратне злочине да коначно покрене кривични прогон против одговорних лица за злочине против Срба који су се десили у злочиначкој акцији *Масленица 93*. Јасно је да хрватско правосуђе води бесконачне истраге против НН лица за злочине у акцији *Масленица* и да нико неће бити осуђен. У питању је етнички мотивисано правосуђе које је у функцији оправдања злочиначке политике Туђмана чији је стратешки циљ био стварање етнички чисте хрватске државе без или са што мање Срба.

ЗЛОЧИНАЧКА АКЦИЈА МЕДАЧКИ ЦЕП: ЗА РАТНИ ЗЛОЧИН УБИСТВА СРПСКЕ СТАРИЦЕ - ТРИ ГОДИНЕ ЗАТВОРА

Како у Хрватској стоји ствар с правосуђем показује пример Јосипа Мршића, бившег припадника 9. Гардијске бригаде, којег је Врховни суд правоснажно осудио на три године затвора због ратног злочина над цивилима и тиме потврдио пресуду Жупанијског суда у Загребу из марта 2017. године, извјештава *Вечерњи лист*.

Ратни злочинац био је оптужен да је, заједно с Велибором Шолајом, током хрватске акције *Медачки цеп* крај Госпића 1993. године убио једну старицу.

У образложењу одлуке Врховни суд навео је да су Мршићу као олакшавајуће околности у обзир узете чињенице да раније није осуђиван, да је отац малољетног дјетета и у вријеме злочина имао је 23 године и није био урачунљив.

Мршић је у том поступку најприје био свједок, а затим је током реконструкције признао да је он починитељ злочина. Након тога је и против њега покренута истрага. Шолаја је прво био ослобођен оптужби. Та је пресуда укинута, па је на поновљеном суђењу осуђен на пет година затвора.

Према оптужници, Шолаја је у септембру 1993. током акције *Медачки цеп*, као припадник 9. Гардијске бригаде, из куће извео неидентификовану старију жену, у коју је затим пуцао заједно с Јосипом Мршићем. Мршић је на реконструкцији злочина у личком селу Читлук крајем априла 2014. казао да је убио старицу, да би касније на загребачком Жупанијском суду потврдио да је извео из подрума и према њој испалио један хитац из пиштоља, објавили су медији.

– Опалио сам један метак према њој, али жена није пала – казао је Мршић, додајући да је поред њега стајао и Шолаја који је потом испалио кратки рафал или два три појединачна хица из аутомата након чега је жртва завршила на тлу. Рекао је и да старица за којом је ушао у подрум није послушала наредбу да изађе ван. – Примио сам је за руку и извео ван, а кад смо изашли долази до те сцене – присјетио се Мршић. Додао је да је пуцао након што га је жена, којој није видио има ли нешто у десној руци, погледала „изразом тешке мржње“ попут „боксер који се спрема на ударац“.

Његову причу дјелимично је потврдио и судионик акције Дамир Релић који је прије годину дана изјавио да не зна ко је пуцао.

Само је свједок Самир Кулашић, који од почетка једини терети Шолају, поновио да је у старицу први запуцао Шолаја. Испричао је да је убиство претходило вријеђање, као и питање: „Гдје су ти синови?“, на што је она наводно казала да су у Загребу.

Његов исказ Шолаја и његови заступници од почетка оспоравају истичући да Кулашић лаже и да је су његове оптужбе мотивисане тиме што га је Шолаја онемогућио у војном напредовању.

Судско вијеће је прихватило приједлог тужилаштва да се суђење прекине док се Мршић који је признао саучесништво испита као осумњичени.

Због убиства српских цивила и паљења њихових кућа и имовине у Медачком цепену, у првом поступку који је хрватском правосуђу препустио Хашки суд, раније је правоснажно осуђен ратни заповједник 9. Гардијске бригаде Мирко Норац.

НОВОСТИ

У КОТЕЗИМА ПОЛОМЉЕНА СПОМЕН-ПЛОЧА УЗНАК СЈЕЋАЊА НА ЖРТВЕ НДХ

У селу Котези, на путу Требиње–Љубиње, још стоји поломљена спомен-плоча на објекту некадашње школе, која је поломљена у новембру по други пут, а била је постављена у знак сјећања на усташки покољ за вријеме Другог свјетског рата, јер су усташе у овом објекту мучиле Србе из регије Поповог Поља и одатле их одвели и побацали у јаму Ржани До. Плоча је у новембру поломљена по други пут и како је потврђено у Удружењу *Ржани До – Величани Попово поље*, које чине потомци и поштоваоци жртава, али се планира поново замијенити.

– И раније постављена спомен-плоча је била шарана, посипана црвеном бојом и скрнављена, што се дешавало и са новом плочом, да би је у новембру непознати починиоци поломљили, што не доприноси изградњи суживота и толеранције – каже председник овог Удружења Максим Мракић.

Плоча је први пут постављена у јуну 2016. године, па је убрзо након оштећења и поломљена, а нова је постављена прије двије године, па поново поломљена и сада њени остаци стоје на зиду и на поду готово три мјесеца. Спомен-плоча у селу Котези подсјећа на убијене мјештане регија Попово Поље и Бобани, као и становника Љубиње, које су усташе на превару похватале у својим кућама или у пољу док су обрађивали земљу, затворивши их најприје у сеоску школу, а одатле побацали у јаму Ржани До.

ПОДИГНУТО НА ХИЉАДЕ ОПТУЖНИЦА КАО ПОКРИЋЕ ЗА НАРАТИВ О „СРПСКОЈ АГРЕСИЈИ”

ПРОЦЕСИ ПРОТИВ СРБА - МАТЕМАТИЧКА АКРОБАЦИЈА ХРВАТСКОГ ПРАВОСУЂА

ПИШЕ: САВО ШТРБАЦ

У децембру 2020. године пред хрватским судовима заказане су главне расправе у 14 предмета због ратних злочина у којима је обухваћено укупно 59 оптуженика: пред Жупанијским судом у Загребу заказане су расправе у 7 предмета против 46 оптуженика, пред ЖС у Осиеку у 4 предмета против 7 оптуженика и пред Жупанијским судом у Сплиту у три предмета против 6 оптуженика.

Четворици се суди у присуству и сви су екстрадирани из других држава, а свим осталима у одсуству. Сви оптужени су припадници бивше ЈНА или „паравојних јединица” бивше РСК. Ако не сви, онда су велика већина држављани Републике Србије. Од свих оптуженика којима се суди 25 година по завршетку рата у Хрватској, медији у региону, па тако и у Србији, нотирали су само једног оптуженика и то генерала бивше ЈНА Борислава Ђукића, којег је Жупанијски суд у Сплиту, 4. децембра, у поновљеном поступку, поново прогласио кривим за рушење бране Перућа и изрекао му казну од 10 година затвора, годину дана више него на претходном суђењу.

ХРВАТИ ПОКРЕНУЛИ КРИВИЧНЕ ПОСТУПКЕ ПРОТИВ 3.556 ЛИЦА

Према извјештају Државног одвјетништва РХ (ДОРХ) од 18. септембра 2017. у тој држави су од 1991. од када се у њој воде поступци због кривичних дјела ратних злочина, па до 30. јуна 2017. године покренути кривични поступци против 3.556 особа: под истрагом их је било 47, а против 1.349 истрага је обустављена,

док су против 2.066 подигнуте оптужнице, од чега је 608 проглашено кривима и осуђено, 828 ослобођено (укључује и обуставе због смрти или преквалификација у оружану побуну), против 630 оптужених првостепени поступци су били још у току. Упоредбе ради, Хашки трибунал је, за отприлике исто вријеме дјеловања, са цијелог подручја бивше СФРЈ, оптужио 161 особу, од чега их је 90 и осудио.

Према извјештају ДОРХ-а о раду државних одвјетништава у 2009. од 1991. покренут је кривични поступак против укупно 3.844 особе: под истрагом 475, истрага обустављена против 1.589; укупно оптужено 1.747, од чега их је још под оптужбом било 573 особе, осуђено их је 555, а 644 ослобођено (укључује обуставе и преквалификације). Према извјештају ДОРХ о раду државних одвјетништава у 2010. години и првих пет мјесеци у 2011. од 1991. покренут је кривични поступак против укупно 3.422 особе (433 у присуству, а 2.990 у одсуству): под истрагом 354 особа; истрага обустављена против 1.176 особа; укупно оптужено 1.858 особа, од чега их је још под оптужбом било 629 особа, осуђено их је 558, а 708 ослобођено (укључује обуставе и преквалификације).

ЗА ГОДИНУ ДАНА „НЕСТАЛО” 422 ЛИЦА СА ЛИСТЕ ПРОЦЕСУРАНИХ

Упоредујући податке о укупно процесуиранима из извјештаја ДОРХ-а за 2010. и 2009. иако оба обухватају период од 1991. простом математичком операцијом збрајања и одузимања долази се до резултата да је 2010. мање укупно процесуираних чак 422 особе него што их је било претходне године.

Укупан број процесуираних, по логици

ствари и природним законима, не може се смањивати. А имајући у виду да су се сваке године отварале на десетине нових истрага (само у те двије године поднесено 111 нових истражних захтјева), тај број се могао само повећавати.

Из тог периода „математичке акробатике” хрватског правосуђа присјећам се телефонског позива једног пензионисаног хрватског генерала са молбом да му из *Веритасових* евиденција дам информацију да ли је његов пријатељ, Србин из Крајине, процесуиран за ратни злочин пред хрватским судовима. У невјерици, питам га: „Извините, господине, чији рекосте да сте генерал”, а кад ми потврди да је хрватски, кажем му „па што то не питате надлежне органе у својој држави”, а он ми одговори „више вјерујем вашим подацима”.

По рачуници Иве Јосиповића из маја 2007. у то вријеме професора Правног факултета Свеучилишта у Загребу (касније и председника Хрватске), у Хрватској је од 1991. до тада од 3.666 особа против којих је поступак био покренут за кривично дјело ратних злочина, било 3.604 (98,31 одсто) особа „које су за вријеме Домовинског рата учествовале у агресији на Републику Хрватску, те 62 (1,69 одсто) особе које су били припадници хрватских оружаных снага”.

ФРИЗИРАЊЕ БРОЈЕВА ПРЕД УЛАЗАКУ У ЕУ

ДОРХ је последњи пут у саопштењу од 30. јуна 2011. изнио податке о процесуираним припадницима ХВ-а: кривични поступак покренут против 108 особа, истрага у току против 20 особа, истрага обустављена

против 9 особа, оптужено 79, још под оптужбом 37, осуђено их је 31, док их је 11 ослобођено или је поступак обустављен. У исто вријеме (након волшебног нестанка 422 особе са списка процесуираних) било је укупно 3.513 процесуираних, што значи да је заступљеност припадника ХВ-а у укупном броју процесуираних била „чак” 3,7 процената.

Можда је и тај маневар помогао Хрватској да јој ЕУ изненада и неочекивано затвори поглавље „правосуђе и људска права” и тако убрза улазак у ЕУ.

СРБИЈА ПОКРЕНУЛА ЈЕДАН ПОСТУПАК

И Србија још од 2003. има Закон о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, по којем српско правосуђе може да процесуира држављане бивших југословенских република, али га је у пракси, иако у сусједним државама изазива опште незадовољство, када су у питању злочини над Србима на подручју Хрватске, примијенила само једном.

Дотле Хрвати континуираним и несметаним процесуирањем припадника бивших ЈНА и СВК за сваковрсне ратне злочине поткрепљују свој званични државни наратив рата деведесетих по којем су водили одбрамбени рат од великосрпског агресора. Хиљаду пресуда Србима са инкриминацијом да су као припадници ЈНА и српских паравојних јединица, у циљу стварања Велике Србије, убијали и мучили недужне Хрвате и непотребно уништавали њихову имовину, погубнија је по истину него она Гебелсова „многа пута поновљена лаж постаје истина”.

ДИЦ ВЕРИТАС

ПОЛАГАЊЕ ВИЈЕНАЦА КОД СПОМЕНИКА ЖРТВАМА ГЕНОЦИДА У ДРУГОМ СВЈЕТСКОМ РАТУ

ДАН СЈЕЋАЊА НА ЖРТВЕ ХОЛОКАУСТА

Међународни дан сјећања на жртве Холокауста обиљежен је у Београду државном церемонијом полагања вијенаца код Споменика жртвама геноцида у Другом свјетском рату.

Код споменика на Старом сајмишту у име председника Србије вијенац је положила генерални секретар председника Сузана Пауновић, која је истакла да се не смије заборавити да је српски народ у Независној Држави Хрватској /НДХ/ био масовно истребљиван у „фабрикама смрти”.

– Зато не смијемо дозволити да се тако нешто догоди у будућности. На нама је да нове генерације упознамо са размјерама ових злочина и да се са њима боримо против екстремизма ма које врсте – навела је Пауновићева.

Пауновићева је рекла да је из расистичких и других мрачних побуда организован и спроведен геноцид над Јеврејима, Србима и Ромима.

Она је нагласила да је на овом, као и на много мјеста широм Европе у вријеме фашистичке страховладе, припадање народу или вјери који су проглашени неподобним било довољно за најбруталнију ликвидацију.

– Данас се поклањамо сјенима тих невиних жртава. Више од шест милиона

источноевропских Јевреја који су убијени на најсуровији начин од Аушвица до Јасеновца. Убиства у Јајинцима, на Бањици, Старом сајмишту, нишком Црвеном крсту и у душегупкама. Судбина намијењена Србима и Ромима била је слична јеврејској – рекла је Пауновићева.

У име Владе Србије вијенац је положила министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дарија Кисић Тепавчевић, а у име Скупштине Србије изасланик председника парламен-

та Владимир Орић, као и замјеник градоначелника Београда Горан Весић.

Вијенце су положили и представници Савеза јеврејских општина, Јеврејске општине Београд, Националног савјета Ромске националне мањине, те удружења и дипломатског кора.

Српско-јеврејско пјевачко друштво је поводом данашњег дана организовало онлајн едукативну радионицу *Да се никад не заборави Холокауст, да се никад не понови – музика пише сјећања*, са циљем промоције толеранције,

односно против дискриминације, предрасуда, антисемитизма и расизма.

Међународни дан сјећања на жртве Холокауста обиљежава се сваког 27. јануара, у спомен на дан када је крајем Другог свјетског рата 1945. године совјетска Црвена армија ослободила Аушвиц-Биркенау, најзлоглашенији логор смрти у поробљеној Европи.

Међународни дан сјећања на жртве Холокауста установљен је 1. новембра 2005. године резолуцијом Генералне скупштине УН.

Линта: Не заборавити геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта, поводом Међународног дана сјећања на холокауст који се обиљежава 27. јануара, подсећа да је током Другог свјетског рата страдало преко шест милиона припадника јеврејског народа. Систематско истребљење је спроводила нацистичка Њемачка и друге маршонетске државе као што је Независна Држава Хрватска (НДХ). Поред Јевреја и Срба су у највећој мјери били жртве нацистичких злочина.

Нека од масовних страстишта невиних жртава током Другог свјетског рата које никад не смијемо заборавити су Аушвиц, Треблинка, Матхаузен, Дахау, Мајданек, Јасеновац, Јадовно, Гаравице код Бихаћа, Шушњар код Санског Моста, Старо сајмиште, Јајинци и многи други. Дана 27. јануара 1945. године војници Црвене армије ушли су у комплекс логора Аушвиц, гдје су затекли 7.500 изгладњелих и болесних на смрт заточеника.

У историји људског рода Аушвиц ће остати као симбол једног од највећих страдања људи. Највећи концентрациони логор за истребље-

ње људи на простору Балкана био је Јасеновац који је основан у августу 1941. године, а био је расформиран тек у априлу 1945. године.

Стварање самог логора, управљање и надзор над њим били су повјерени усташама на челу са Вјекославом (Максом) Лубурићем, који је лично одговарао за све што се тамо догађало.

У Јасеновцу је побијено више од 700.000 људи, највише Срба, а затим Јевреја, Рома и противника усташког режима.

Број јеврејских жртава креће се између 20.000 и 25.000. Затворенике и све оне који су завршили у Јасеновцу, усташе су клале посебно обликованим ножевима (СРБОСЈЕК) или су их убијале сјекирама, маљевима и чекићима и на многе друге незамисливе начине.

Трагична је чињеница да се ни данас не зна тачан број убијених Срба у Јасеновцу и у читавој НДХ, нити свијет зна да је у НДХ почињен геноцид над српским народом.

Један од најважнијих националних задатака мора да буде борба за признање геноцида над нашим народом у међународној заједници.

ОДРЖАНА 8. МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА СТРАДАЊЕ СРБА, ЈЕВРЕЈА, РОМА И ОСТАЛИХ НА ТЕРИТОРИЈИ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Холокауст – симбол суноврата човјечанства

У организацији Факултета за пословне студије и право, Факултета за информационе технологије и инжењерство Универзитета Унион – Никола Тесла и Музеја жртва геноцида, 27. јануара одржана је међународна научна конференција под називом *Страдање Срба, Јевреја, Рома и осталих на територији бивше Југославије*.

Након уводних ријечи организатора скупа професора др Милана Радосављевића, декана Факултета за пословне студије и право, и проф. др Вељка Ђурића Мишине, директора Музеја жртва геноцида, уследило је обраћање премијерке Републике Србије Ане Брнабић, која је истакла да је Холокауст симбол суноврата човјечанства и његове страхоте се никада не смију заборавити и поновити.

– Данас се, као и сваке године клањамо сјенама великог броја жртава, Срба, Јевреја, Рома, антифашиста, свих који су на најсуморнији начин, невини страдали, јер је неко самтрао да имају погрешну боју коже, име или презиме, вјеру или начин живота, који су за своје целате били само број – поручила је Ана Брнабић.

ЈАЊИЋ: ЦИЉ ОКУПАТОРА ЈЕ БИО УНИШТАВАЊЕ СРПСКЕ КУЛТУРЕ

Професор др Јован Јањић је говорио на тему страдања српске цркве и њених вјерника у Другом свјетском рату.

Јањић је подсетио на свједочење Александра Лера команданта њемачких трупа када је приликом првог дана ваздушног напада на Београд Народна библиотека потпуно нестала, а мотив окупатора је био да се уништи све што је вјековима чинило културни идентитет тог народа, након чега би се наставило са уништавањем српске интелигенције и великодостојника СПЦ која је вјековима била бастион српства.

Јањић је навео да је СПЦ на почетку рата имала 23 архијереја и да је већина или убијена или су умрли од посљедица мучења

» Славко Милановић, проф. др Вељко Ђурић Мишина и Владана Лилић

у рату, па је СПЦ крај рата дочекала готово потпуно обезглављена.

– Недуго послје априлског напада у манастиру Острог ухапшен је патријарх Гаврило Дожић, а у манастиру Љубостиња епископ жички Велимировић. Хрватске усташе у ноћи 5. маја 1941. године ухапсиле су и убиле епископа бањалучког Платона Јовановића. У Сарајеву недјељу дана касније ухапшен је митрополит добробосански Петар Зимоњић. По свједочењу Јова Фуртуле и Јова Лубуре, митрополит Петар је убијен у Јасеновцу и бачен у ужарену пећ за печење цигле. Недјељу дана послје ухапшен је и епископ горњокарловачки Сава Трлајић. Све вријеме је мучен, и са 2.000 Срба је одведен на Велебит гдје је мучки убијен. Митрополита загревачког Доситеја Васића усташе су заробиле, а од тешких посљедица злостављања је и умро. Епископа захумско-херцеговачког Николаја Јокановића усташе су протјерале у Србију. Епископ далматински Иринеј Ђорђевић је протјеран у Италију, док је епископ рашко-призренски Серафим Јовановић интерниран у Тирану гдје се 1945. упокојио. Епископа сењског Валеријана Прибићевића рат је затекао на лијечењу у Сплиту и ту је

убрзо и скончао. Док је трајао рат митрополит Јоаникије Липовац је кренуо путем избјеглишта, јер је знао какве прилике могу бити ако власт преузму комунисти. На том путу му се придружило још 70 свештеника. Сви су побијени – рекао је Јањић поткрепљујући ову хронологију бројевима.

– У рату је убијено 629 свештеника, а уточиште на подручју централне Србије и Баната нашло је 599 избјеглих и протјераних парохијских свештеника. Поред свештенства Српска православна црква изгубила је и велики број вјерног народа. На подручју српске патријаршије, не рачунајући српске православне цркве у САД-у и Канади било је нешто више од 4.200 цркава, и 220 манастира, а током рата према подацима вјерске комисије Југославије од 25. новембра 1963. године сасвим је уништено и озбиљно оштећено 774 црквених објеката и то 665 цркава, 37 манастира и 72 капеле, од чега је само на подручју Хрватске порушено 341 црква. Најтеже страдање СПЦ било је на подручју НДХ – закључио је Јањић.

Идејни творац конференције емеритус Живота Радосављевић нагласио је да желе да укључе што више средњошколаца који би учествовали на оваквим конференцијама.

– Ми смо прва високообразовна установа у Србији која је након 70 година организовала овакву конференцију. Десету конференцију планирамо да организујемо у сарадњи са Универзитетом из Израела – рекао је Радосављевић.

ПРЕДСТАВЉЕНЕ ТРИ ПУБЛИКАЦИЈЕ

На конференцији су представљене три значајне публикације под називом: *Јасеновац мило село моје* аутора Милке и Новице Антић; *Библиографија радова о концентрационом логору Земун (1941–1944)* аутора Душана Никодијевића и *Библиографија о страдању Рома у Другом свјетском рату на територији Југославије*, аутора Драгана Милошевића.

У пријеподневним часовима делегација Факултета и Музеја жртва геноцида је положила вијенац и одала почаст палим жртвама код Споменика жртвама геноцида у Другом свјетском рату у оквиру комплекса Старо сајмиште. Конференција је пропраћена аутентичном изложбом фотографија о страдањима великог броја људи за вријеме нацистичке владавине.

Конференцију је подржало Министарство просвете, науке и технолошког развоја, и Министарство спољних послова и Влада Републике Србије.

На конференцији је приказан и дио документарног филма *Јасеновац*, аутора Вељка Ђурића Мишине и предавање историчара Института за савремену историју др Радета Ристановића о логору на Сајмишту у свијетлу архивских докумената. Услиједила су укључења проф. Калинина из Москве који се осврнуо на значај истраживања Холокауста и геноцида и на страдање Руса у Другом свјетском рату, и др Војака из Загреба са значајним увидима о отпору који су Роми пружали за вријеме Другог свјетског рата. Ученицима се обратио и Славко Милановић, председник Удружења логораша и потомака Јасеноваца.

ДРАГАНА БОКУН

ЈАСЕНОВАЦ МИЛО СЕЛО МОЈЕ – НА СТАРОМ САЈМИШТУ ПРОМОВИСАНА КЊИГА АУТОРА МИЛКЕ И НОВИЦЕ АНТИЋА

Књига о Србима који су рађани, живјели и умирали у Јасеновцу на Сави

У склопу међународне конференције *Страдање Срба, Јевреја, Рома и осталих на територији бивше Југославије* у организацији Факултета за пословне студије и право, Факултета за информационе технологије и инжењерство Универзитета Унион – Никола Тесла и Музеја жртва геноцида, 27. јануара промовисана је књига *Јасеновац мило село моје*, аутора Милке и Новице Антића. Како аутор наводи књига је резултат петогодишњег рада.

– Промоција на Старом сајмишту није случајна, јер су управо Јасеновчани, заједно са овдје присутном Смиљом Котур били депортовани из логора Јасеновац и Стара Градишка на Сајмиште.

Књига *Јасеновац, мило село моје* представља аутентично и јединствено дјело српске меморијалне културе настало из великог ентузијазма и невјероватне љубави јасеновачких Срба према родном мјесту. Некад значајан индустријски и привредни градић Јасеновац, у свијету је познат по најмрачнијој страни човјечанства, злогласном усташком логору коме се по монструозности, људској патњи и безумљу оличеном у мржњи човјека према човјеку и дјетету, не може наћи пандам у свијету.

Ово је јединствена књига о свим Србима који су рађани, живјели и умирали у Јасеновцу на Сави, о њиховим обичајима, цркви, дијалекту, љубавима, животу са комшијама Хрватима и мјештанима околних села Уштице, Млаке и Јабланица, али и о страдању.

– Како један читалац рече, ово је књига која се не смије читати на почетку дана, јер је прожета невјероватним емоцијама и свједочењима о судбинама јасеновачких Срба и њиховом страдању до потпуног истребљења. Јасеновац је један од најбољних споменика српског националног страдања уопште, али и срамно подсећање на немар који као народ показујемо према сопственом мучеништву које се десило у том „паклу на земљи“ које

» Аутори Милка и Новица Антић са родбином и пријатељима на промоцији

зарад нашег идентитета и опстанка треба постати мјесто српског поклоништва. Не да бисмо гајили мржњу, него да бисмо праштали и знали више да цијенимо себе, своје претке и њихову жртву. Књига је писана дијалектом тог краја и илустрована са преко шест стотина аутентичних фотографија из периода од прије Другог свјетског рата до данас – рекао је један од аутора Новица Антић.

Црквене књиге – матрикуле које су постојале о Јасеновцу су уништене јер је црква срушена до темеља 1941. од стране усташа.

– Ми данас немамо попис људи који су у Јасеновцу живјели и управо због тога је ова књига значајна јер смо ми успјели да прикупимо на основу изјава и свједочења попис Јасеновачана и њихових породица неколико вјекова уназад. Свуда су расути по свијету јер данас у Јасеновцу живи свега 18 Срба укључујући и три монахиње Српског православног манастира.

Књига је писана дијалектом тог краја и садржи преко 600 фотографија из периода прије Другог свјетског рата до данас.

– Ова књига је спомен свим живим и мртвим Јасеновачанима и поносан сам на чињеницу да сам као Србин поријеклом из Јасеноваца учествовао у њеном настанку.

Рецензент професор др Душко Певуља наглаша да смо као народ, иако његујемо

дугогодишњу традицију Светог Саве, када је ријеч о култури сјећања, о култури памћења – примитивци.

– Свака књига, сваки прилог, сваки текст, сваки запис који доприноси меморијалној култури нашег страдалиничког народа је дјело достојно највеће пажње и највећег поштовања. Такво дјело је и *Јасеновац, мило село моје*. Ријеч је о капиталној књизи у којој је сабрано много драгоцјеног свједочанства и материјала, аутентичних података. Болна је и потребна ова књига за све припаднике српског народа – рекао је Певуља.

Мајка Новице Антића, Милка, која је коаутор ове књиге захвалила се присутној страни Смиљи Котур и покојној тетци Зори Тривунчић које су биле темељ ове књиге.

– Тетка Зора ми је пред смрт рекла: „Де ти požури са том књигом да је ја прочитам!“ Драго ми је ако сам бар дјелимично успјела да нас Србе из Јасеноваца скупим на једно мјесто, а сматрам да је ова књига сада наш Јасеновац. Јер оног нашег Јасеноваца више нема. Нема нас у њему, остала су нам само сјећања.

Милка Антић позвала је све да његују сјећања на зло и несреће које су им се догађале.

Испред микрофона се нашла и времешна Смиља Котур (93), чији је излазак на говорницу испраћен великим аплаузом. Још увијек

БИОГРАФИЈА АУТОРА

Милка Антић дјевојачко Котур, рођена је у Јасеновцу 1949. године од оца Васе и мајке Босиљке Котур. У Јасеновцу је живјела до 1958. Са 16 година остаје без оца, који је погинуо у Јагодњаку у Барањи, гдје је радио као лугар, након чега са мајком и братом Милом се сели у Земун. У Земуну завршава средњу и Вишу медицинску школу, а 1972. године се удаје за официра ЈНА Драгана Антића и са њим одлази у Сплит гдје су живјели до 1983. године након чега се селе у Београд. Мајка је два сина, Новице и Васе. Тренутно живи у Крагујевцу.

Новица Антић рођен је у Београду 1978. године од оца Драгана и мајке Милке. По занимању је професионално војно лице инжењерске струке, криминалистички форензичар и дипломирани правник. Ветеран је Војне полиције БЈ, ВСИЦГ, и ВС и друштвени активиста у области његовања српске традиције и историје. Ожењен је и отац ћерке Софије. Живи у Крагујевцу.

витаљна и са осмјехом на лицу обратила се присутнима.

– Ја сам Смиља Котур из Јасеноваца – тужног мјеста – рекла је Смиља, а глас је задрхтао. Прошла сам логоре Јасеновац, Стару Градишку, логор у Њемачкој. Када смо се вратили кући дочекала нас је згариште, сагорјело, тужно, празно као што је и данас остало иза нас. Нема више шјесме, нема народа, а нема ни Срба. Ипак, имали смо среће и пригрлила нас је мајка Србија.

Од дјетињства се сјећа само ружних ствари, али поручује да заборавити неће никада сва страдања њених Јасеновачана и свих Срба.

ДРАГАНА БОКУН

ДОДИК: СРПСКА ЈЕ НЕУПИТНА, НЕЋЕ ЈЕ УНИШТИТИ КОЈЕКАКВИ ПОЗИВИ НА УСТАВНЕ ПРОМЈЕНЕ

Српски члан и предсједавајући Предсједништва БиХ Милорад Додик, изјавио је да постојање 9. јануара – Дана Републике Српске није упитно и да околности пандемије вируса корона нису промијениле ништа у вези с тим.

Додик је истакао да Дан Републике не може да буде промијењен, како је навео, „инквизицијским одлукама међународних судија или пак, неког самозваног високог представника или било кога другог”.

Он је истакао да ће 9. јануар дефинитивно остати дан српског народа, слободе и државности.

– Ми смо се борили за слободу да бисмо имали државу, ми од тога не бјesimo и нећемо да се кријемо. Генерације су створиле Дан Републике и важно је да он остаје будућим генерацијама и то не да бисмо иритирали друге, већ зато што то нама припада, ово је наше, ми смо се за ово борили стотинама година – нагласио је Додик. Он је рекао да су се Срби на овим просторима још од времена турске окупације, па све до 9. јануара 1992. године борили за државу заједно са Србијом.

Он је поручио да је Република Српска неупитна и да је неће уништити којекакви позиви на уставне промјене. – Нема тих промјена. Ми смо против новог високог представника, он није овдје добродошао, ко год био. Високи представник је показао да је антисрпски настројен, јер је тако настукао... Нови представник долази као муслимански поданик који треба да девастира Републику Српску и српски народ и њен идентитет, да направи неку квазимуслиманску државу коју они сами не могу да направе, па призивају разне интервенције – закључио је Додик.

ЛИНТА: НИКАДА ЗАБОРАВИТИ КЉУЧНУ УЛОГУ СРПСКИХ БОРАЦА У ОДБРАНИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта честита руководству и грађанима Републике Српске државни празник Дан Републике Српске – 9. јануар и жели мир, развој, напредак и успјех на свим пољима. Република Српска је настала прије свега као израз воље српског народа у Босни и Херцеговини због насилног одвајања БиХ од СФРЈ почетком деведесетих година прошлог вијека. Српском народу је пријетила реална опасност да поново доживи геноцид, масовне злочине и етничко чишћење на подручју читаве БиХ. Стварање Републике Српске и њена одбрана у рату је била гаранција да ће српски народ барем у дијелу бивше СР БиХ живјети у слободи и да ће моћи несметано да његује свој национални и културни идентитет. Не смијемо никада заборавити кључну улогу Војске Републике Српске у одбрани западне српске државе и морамо се са захвалношћу и поносом сјећати бораца који су у тој тешкој борби положили своје животе.

Линта истиче да је Република Српска од потписивања Дејтонског споразума и завршетка рата до данас изложена бруталним насртајима бошњачке елите уз сагласност и активно учешће дијела међународне заједнице. У претходном периоду Републици Српској је отето 80 надлежности, од којих су посебно важне оне из области одбране, безбједности, правосуђа, финансија и пореске политике. Крајњи циљ јесте укидање Републике Српске и свођење Срба на националну мањину, а затим и његово протјеривање са својих вишевијековних простора као што је то учињено на подручју Федерације БиХ током рата. Један од начина укидања Републике Српске јесте настојање политичког Сарајева да се забрани прослава Дана Републике. Скандалозно је, али и очекивано саопштење СДА да обиљежавање 9. јануара представља кривично дјело за које је запријеђена казна затвора од шест мјесеци до пет година. У питању је један од многих доказа да СДА, али и друге политичке странке са сједиштем у Сарајеву нису одустале од ратних циљева Алије Изетбеговића и стварања унитарне и антисрпске БиХ.

ПРЕДСТАВНИШТВА СРПСКЕ У СВИЈЕТУ ОБИЉЕЖИЛА ДАН РЕПУБЛИКЕ

Пандемија вируса корона измјенила је начин обиљежавања, али не и значај Дана републике за наше људе у дијаспори.

Пријем у Представништву у Њемачкој уз поштовање епидемиолошких мјера, обиљежиле су истакнуте званице. Дан Републике Српске честитао је и посланик у Бундестагу Стефан Кауфман, као и посланик ЦДУ у покрајинском Парламенту Баден-Виртемберга Рајмунд Хасер. Дан Републике у Аустрији и Грчкој обиљежен је у представништвима са поруком да се овај празник слави увијек, без обзира на околности.

ОБИЉЕЖЕН ДЕВЕТИ ЈАНУАР - ДАН РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Предсједница Српске одликовала заслужне институције и појединце

Предсједница Републике Српске Жељка Цвијановић одликовала је, поводом 9. јануара – Дана Републике, заслужне институције и појединце.

Дојела одликовања је почела минутом ћутања за све који су своје животе дали за Републику Српску – борце, и оне који су животе изгубили од вируса корона.

Предсједница Српске, на приједлог Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, одликовала је за изузетне заслуге и допринос у организовању, спровођењу и пружању медицинске помоћи, спасавању људских живота, као и сваки други вид подршке и улагања херојских напора у борби против пандемије ковида 19, а за чији је допринос заслужан cjелокупан здравствени систем којег чине сви здравствени радници и немедицински сектор, хероје 2020. године, и то Универзитетски клинички центар Републике Српске, девет болница у Републици Српској и

педесетпет домова здравља у Српској.

Изузетан допринос у организовању и пружању медицинске помоћи, спасавању људских живота, а жртвујући свој, дали су примаријус доктор Драган Војводић, који је обављао дужност на Клиници за унутрашње бо-

лести УКЦ-а Српске, доктор медицине Марко Пекија, који је дужност обављао на Клиници интензивне медицине за нехируршке гране УКЦ-а, Владимирка Мирнић, лабораторијска техничарка, која је била запослена у Заводу за лабораторијску дијагностику УКЦ-а, као и Ђоко Михајло-

вић, који је обављао функцију генералног секретара Црвеног крста Републике Српске.

Међу одликованима су и Институт за јавно здравство Републике Српске, Фонд здравственог осигурања Републике Српске и Републичка управа цивилне заштите Републике Српске.

ШИРОМ СРПСКЕ ОБИЉЕЖЕН ДАН РЕПУБЛИКЕ

ПАРАСТОСИ И ВИЈЕНЦИ ЗА ХЕРОЈЕ СРПСКЕ

Дан Републике, широм Српске, обиљежен је полагањем цвијећа на споменик-обиљежја борцима, погинулим у Одбрамбено-отаџбинском рату.

Овогодишње обиљежавање Дана Републике у Бањалуци почело је светом архијерејском литургијом у Храму Христа Спаситеља у Бањалуци, којој је присуствовала предсједница Српске. Потом су колоне аутомобила прошле градом, окићене српским заставама.

У Приједору су положени вијенци код централног споменика „За крст часни” као и на споменик народном хероју Младену Стојановићу.

У Мркоњић Граду, Зворнику, Новом Граду, Бијељини, Требињу, Лопарама и Вишеграду положени су вијенци на Споменик браниоцима Републике Српске.

У Сребреници, начелник општине Младен Грујић је рекао да је српски народ дао велике жртве за стварање Републике Српске и да се она мора чувати свим правним средствима.

У Спомен-храму на Вучијаку, поводом Дана Републике Српске, служен је парастос за 626 погинула бораца Војске Српске у Одбрамбено-отаџбинском рату са подручја општине Прњавор.

У Шамцу су положени вијенци код централног споменика палим борцима у Одбрамбено-отаџбинском рату на којем су урезана имена 440 погинулих бораца Друге посавске бригаде, од ко-

» Натпис поводом празника на тргу у Дервенти (Фото: БН)

јих су 362 била са шамачког подручја.

Предсједник СДС-а Мирко Шаровић положио је вијенац на Војничком гробљу

Мали Зејтинлик на Сокоцу за које је рекао да носи много симболике и да је значајно за историју стварања Српске.

На Палама је поводом Да-

ГЕНЕРАЛ МЛАДИЋ СРЕЋАН КАД СЕ СЛАВИ РС

Генерал Ратко Младић дочекао је 29. рођендан Републике Српске са радошћу и поносом, јер види да се Српска брани, гради и напредује, рекао је Српски генералов син Дарко Младић.

– Он је био увијек скроман, никада не истиче неку своју улогу. Просто је срећан када види да се прославља. Сваки рођендан Републике Српске га испуњава задовољством и поносом, иако је тамо гдје не би требало да буде, он је ту срцем и душом са нама, сваки тренутак док је жив, а биће и послије – рекао је Младић.

Према његовим ријечима, генерал је поносан што Српска и у овим тешким временима предузима оно што се може како би сачувала, прије свега, здравље људи и цијелог народа. Његов син је навео да је генерал на скроман начин у Хашком трибуналу обиљежио и православни Божић, те и да је свима тешко што неко од чланова породице због пандемије вируса корона није могао да буде са њим. Он је нагласио да има утисак да се здравствено стање његовог оца стабилизовало у протеклих неколико недјеља, од када му је поправљена крвна слика.

на Републике служен помен у Цркви Успења Пресвете Богородице, положени су вијенци на централни споменик погинулим борцима одбрамбено-отаџбинског рата, а начелник општине Бошко Југовић честитао је овај празник свим грађанима.

Начелник општине Фоча Милан Вукадиновић истакао је поводом обиљежавања Дана Републике Српске да жртве које је фочански крај дао у Одбрамбено-отаџбинском рату никада не смију бити заборављене, те да је стална обавеза локалне управе да помаже борацким категоријама. Он је подсетио да је за вријеме протеклог рата погинуло 646 српских бораца и цивила из Фоче.

У Спомен-соби у згради општине Петрово је поводом Дана Републике Српске одата почаст за 266 страдалих бораца Војске Републике Српске са овог подручја, а начелник општине Озрен Петковић је истакао да на овај датум одају дужно поштовање онима који су погинули бранећи огњишта.

У Дервенти, Фочи и Броду бакљадом и уз химну Републике Српске, прослављен је 29. рођендан Српске.

Парастос за 778 погинулих бораца Војске Републике Српске служен је у Модричи.

У Спомен-соби у Милићима служен је парастос за 240 погинулих бораца Војске Републике Српске у Одбрамбено-отаџбинском рату.

ОДРЖАНИ ПОМЕНИ У СКЕЛАНИМА И КРАВИЦАМА

Злочини над Србима у Подрињу и даље без казне

У Скланима код Сребренице обиљежено је 28 година од убиства 69 мјештана овог насеља које су убиле муслиманске јединице из Сребренице 16. јануара 1993. године. Тада је рањено 165 мјештана. Од 30 заробљених, половина није преживјела мучења у сребреничким логорима, а четворо се још воде као нестали. Служен је парастос за свих 305 скеланских жртава убијених од 1992. до 1995. године, којем је присуствовао и председник Владе Републике Српске Радован Вишковић.

Цвијеће су, осим Вишковића, положили председник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић, помоћник министра рада и борачко инвалидске заштите Радомир Граонић, делегације Савеза логораша, Ветерана Српске, више удружења и организација проистеклих из рата из подрињских општина и општинске делегације Сребренице и Братунца, као и делегација ратних војних инвалида из Бајине Баште.

Председник Владе Републике Српске рекао је да за

СЈЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ КРВАВОГ БОЖИЋА

У Цркви Светих апостола Петра и Павла у Кравици, код Братунца, служен је парастос за 158 српских цивила и војника из овог мјеста и околних села погинулих у последњем рату, од којих су 49 убиле муслиманске снаге из Сребренице и братуначких села на Божић, 7. јануара, 1993. године. Делегације су положили цвијеће код централног споменика у Кравици подигнутог за 3.267 Срба из регије Бинач, који су погинули у одбрамбено-отаџбинском рату. Настављајући етничко чишћење и уништавање свега што је српско, започето у априлу 1992, муслиманске снаге из Сребренице, уз помоћ јединица са братуначког, власеничког и зворничког подручја, упале су на православни Божић 1993. године у Кравицу, гдје су убиле 49, раниле 80 српских цивила и војника, седам их је нестало, од којих пет није пронађено ни након 28 година, а међу њима су и двије жене. Тога дана у Кравици и околним селима опљачкано је и запаљено 688 српских кућа, око 2.000 помоћних и 27 друштвених објеката. Око 1.000 становника остало је без домова у једном дану и кроз сметове се пробило према Дрини, избегаваши сигурну смрт.

» Помен за 305 скеланских жртава

жртве у Скланима нико није одговарао и да институције Српске никада неће одустати од борбе за истину и правду.

Вишковић је поручио да правда мора бити иста за све, јер, уколико није, онда то није правда, што показују досадашње судске пресуде о суђењима за почињене ратне злочине.

Председник Борачке организације Републике Српске рекао је да обиљежавање 28 година од страдања српских цивила и војника у Скланима најбоље говори о карактеру рата у БиХ и неправди коју судске пресуде наносе српском народу.

– У јануара 1993. године овдје у Скланима бранили смо своје и животе наших породица и нашу српску земљу. Данас, након 28 година, бранимо истину о тим догађајима и истину о карактеру рата на простору БиХ – поручио је Савчић.

Начелник општине Сребреница Младен Грујичић рекао је да су у Скланима већином страдали цивили, као и у сребреничкој општини у цјелини, гдје су од 500 српских жртава већина били цивили. **РТРС/СРНА**

ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО ГРАДИ НОВИ СПОМЕН-КОМПЛЕКС НА ВРАЦАМА

Споменик жртвама фашистичког терора на мјесту гдје су сахрањени сарајевски борци, антифашисти, међу којима Владимир Перић Валтер, Славиша Вајнер Чича, Слободан Принцип Сељо и Радојка Лакић, потпуно је запуштен, па је предложено да се на дијелу Спомен-парка Враца, који територијално припада Српској, подигне нови спомен-комплекс који би, својим садржајем, представљао аутентично свједочење страдања сарајевских Срба, не само у периоду од 1941. до 1945. године, него и у последњем грађанском рату у БиХ.

Председник Одбора за заштиту права Срба у Федерацији Ђорђе Радановић, истиче да би се у оквиру новоизграђеног спомен-комплекса, практично, налазила три споменика.

Један од њих био би посвећен убијеним Србима и Јеврејима у Сарајеву током Другог светског рата на коме би била исписана имена свих жртава, као доказ да су припадници та два народа били највећи страдалници. То се, каже он, не може препознати ни у изгледу, а ни у натписима, исписаним на зидинама постојећег спомен-комплекса изграђеног по правилима социјализма. Други дио новог меморијалног комплекса на Врацама био би споменик посвећен свим сарајевским Србима убијеним током последњих ратних дешавања у БиХ, а трећи називима сарајевских улица из којих су послјератне сарајевске власти протјерале српски префикс и замијенили га чак и именима неких појединаца који су чинили злочине над српским народом, или именима доказаних поборника фашизма, попут Мустафе Бусулаџића.

– У том сучељавању истине и неистине, будући посјетиоци парка на Врацама могли би да спознају, не само размијере трагичног страдања сарајевских Срба, него би могли сами да закључе шта је Сарајево било до 1992. године, а шта је данас. И колико се, захваљујући бошњачкој политици, "изопачило" у смислу његове мултиетничности – наглашава Радановић и закључује да је стање у коме се годинама налази Спомен-парк Враца (посве девастиран, разорен и запуштен), који је 2005. године проглашен Националним спомеником БиХ, оличење односа сарајевских политичара према антифашизму у који се радо закљичу. **РТРС**

У БЕОГРАДУ УПРИЛИЧЕН КОМЕМОРАТИВНИ СКУП ПОВОДОМ 100. ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ ВОЈВОДЕ ЖИВОЈИНА МИШИЋА

ВИЈЕК ОД СМРТИ ВОЈВОДЕ ЖИВОЈИНА МИШИЋА

Пологањем вијенаца и комеморативним окупљањем, на Новом гробљу у Београду обиљежено 100 година од смрти војводе Живојина Мишића.

Уз свечани шпалир Гарде Војске Србије, државној церемонији полагања вијенаца и одавања почаста код споменика легендарног војсковођи присуствовали су министар одбране Небојша Стефановић, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дарија Кисић Тепавчевић, представници Војске Србије, борачних удружења као и војводина прауника Војислава Шипка.

Скupu се обратила и прауника војводе Живојина Мишића, Војислава Шипка, која је изречитовала дио поеме Војислава Илића Млађег о Живојину Мишићу.

Славни српски војсковођа војвода Живојин Мишић (1855-1921), командант српске војске приликом пробоја Солунског фронта 1918. године, умро је на данашњи дан 1921. године.

Мишић је био учесник српско-турских ратова (1876-

1878), краткотрајног рата између Србије и Бугарске 1885. године, у Балканским ратовима, у Кумановској бици, затим у Првом свјетском рату, те у Колубарској бици 1914. године, након које је унапријеђен у чин војводе (маршала).

Пред крај рата, у јуну 1918. године, постављен је за начелника штаба Врховне команде.

Мишића је енглески краљ, Џорџ Пети, наградио титулом енглеског сера.

Његов лик и дјело овјековјечени су у многим умјетничким дјелима.

Након Мајског преврата, био је приморан да се пензиониса у чину генералштабног пуковника, пошто је сматран превише блиским свргнутој династији Обреновића, али је реактивиран 1909. године, током Анексионе кризе на лични захтјев.

Помогао је начелнику Врховне команде генералу Радомиру Путнику да састави српски ратни план у евентуалном рату са Аустроугарском, а у Балканским ратовима био је помоћник начелника штаба Врховне команде генерала Путника.

ФОТО: WWW.MNRZS.GOV.RS

Непосредно је сарађивао на планирању и руковођењу операцијама против турске Вардарске армије, због чега је послје Кумановске битке унапријеђен у чин генерала.

По завршетку Другог балканског рата, други пут је пензионисан на исти начин, „заслугом“ официра припадника Црне руке.

Међутим, пред само избијање Првог свјетског рата опет је био реактивиран и постављен за помоћника начелника штаба Врховне команде.

Током Колубарске битке генералу Мишићу је предата команда над Првом армијом, која је тада била у врло тешкој ситуацији. Највише захваљујући његовим личним напорима и знању, Прва армија

се од јединице у расулу, претворила у формацију способну за борбу.

Мишић је инсистирао на дубљем повлачењу, скраћењу фронта цијеле српске војске, којим би се осталим армијама дало времена за одмор, попуњу залиха и снабдијевање. То његово коцкање се исплатило, пошто је аустроугарска војска превише раширила своје линије, па је тешко поражена у српском контранпаду.

За заслуге и извојевану побједу, Мишић је 4. децембра 1914. године, унапријеђен у чин војводе.

Након новог здруженог напада њемачке, аустроугарске и бугарске војске на Србију, у октобру 1915. године, када се српска војска повукла на Косово, Мишић је предложио да се изврши контранпад.

Овај приједлог су одбили остали команданти армија на састанку у Пећи и успиједило је повлачење. Након овога, предао је команду армије и отишао на лијечење у Француску.

Средином 1916. године, поново је постављен за команданта Прве армије, која је зауставила и натјерала на повлачење бугарску војску и убици код Гоничева и ослободила Битољ.

Умро је 20. јануара 1921. године, а уз велике грађанске и војне почасте сахрањен је на београдском Новом гробљу, гдје му је откривен споменик 3. децембра 1922. године.

ПОМЕН И У МИШИЋЕВУ КОД СУБОТИЦЕ

Потомци солунских добровољаца, који су 1925. године на голој ледини подигли Мишићево, окупили су се код споменика војводи у центру села и положили вијенце. – Село су основали солунски добровољци, а да се назове по војводи Мишићу сви су се сложили јер је већини био командант приликом пробоја Солунског фронта – подсетио је Перо Шуњака из Мишићева. Од оснивања село није мијењало име, које је, како мјештани тврде, њихов највећи понос.

ШКОЛСКА СЛАВА ОБИЉЕЖЕНА НА БАНИЈИ, У ВУКОВАРУ, БОРОВУ, ЗАГРЕБУ...

Широм Хрватске прослављен Свети Сава

Уз поштовање епидемиолошких мјера против ширења коронавируса, у храмовима, школама и институцијама широм Републике Хрватске прослављена је школска слава Свети Сава.

Последњих мјесец дана Банија је у центру медијске пажње, нажалост због разорног земљотреса који се догодио крајем прошле године, али нашло се времена и за прикладно обиљежавање великог српског просветитеља. Тако је, благословом епископа горњокарловачког Герасима и у организацији СКД *Просвјетља* из Загреб, у Спомен дому у Глини одржана Светосавска академија.

Догађај је отворен Светосавском химном у извођењу Јоване Лукић која је у умјетничком дијелу програма извела још двије етно пјесме, *Прошећа се Јовка Кумановка* и *Сву ноћ ми билбил ирејива*.

Окупљене је поздравео председник *Просвјетље* Миле Радовић, након чега је извршен обред освећења славског колача и кољива.

Бесједу о животу Светога Саве, али и о његовом духовном и просвјетитељском раду одржао је епископ Герасим.

Он је одредио крст којим се крстимо, језик којим говоримо, писмо којим пишемо. Он је био: државник, дипломата, књижевник, путник и поклоник, задужбинар, мисионар, лекар, човјек Цркве, Христов човјек и вјерни слуга, молитвеник за читав свијет, светитељ који је носио мир Божји у себи и са собом, миритељ своје завађене браће и сусједних земаља. Услијед разних потреба ишао је

по цијеломе свијету и многи су га примали са поштовањем и поштовањем као светитеља Божјег, те га стога називамо и човјеком васељенске Цркве Христове и многих људи и народа – поручио је окупљенима епископ горњокарловачки Герасим.

Светосавској академији присуствовали су многи представници политичког и друштвеног живота Срба у Републици Хрватској, као и представници осталих националних заједница и градске власти.

СВЕЧАНО И У БОРОВУ

Као и претходних година, празник првог српског архиепископа и просветитеља обиљежен је у Борову. У боровском пододбору *Просвјетље* биле су потребне иновације и модерна технологија како би се слава обиљежила на адекватан начин.

На свечаности су били присутни само чланови председништва, а након што је боровски парох протојереј-ставрофор Драган Сердар почете славски колач и жито, приказана је презентација *Свети Сава у стиховима* које су припремиле Сања Спасојевић и председница боровског пододбора Радмила Латас.

– Стихови инспирисани ликом и дјелом Светога Саве су бројни и говоре се на свакој прослави. Међутим, имена аутора су често непозната. Стога је циљ ове презентације да се укаже на чињеницу да се о Светом Сави писало још од давнина, па све до данашњих дана што говори о постојаности Светога Саве као вјечне инспирације. Како и када је

» Митрополит Порфирије бесједио у православној гимназији

настала химна, како су се мијењали стихови, када је настао нотни запис, о свему томе говорило се у овој презентацији – рекла је за интернет страницу *Просвјетље* Радмила Латас.

Како би се испоштовао максимално прописани број гостију, дјеца и извођачи су снимили видео материјале који су касније приказани на свечаности. Стихове о Светом Сави казивали су Јована Спасојевић, Сара Остојић, Миа Раказовић и Милица Ковачевић, док су направљени и мини-спотови пјесама *Химна Светом Сави* и *Свети Сава* у извођењу Јоване Сердар и Катарине Лукић.

– Презентацију смо започели биографијом и библиографијом Светога Саве те његовим значајем за српски народ. Занимљиво је да смо велики дио посветили развоју културе Светога Саве који се код Срба у црквеном и народном животу утврђивао вјековима посебно у народној поезији, књижевности и митологији. Свети Сава је за школску славу одређен уредбом Срп-

ског старатељства за правду и образовање 14. јануара 1840. године коју је потписао председник Стефан Стефановић – рекла је за интернет страницу Тенка, а прва светосавска прослава одржана је 26. јануара 1840. године у Крагујевцу. Светосавска химна се сматра најстаријом српском химном, а има више различитих навода о њеном поријеклу. Према неким изворима *Химну Светом Сави* је 1832. године у Хиландар донио кувевдински монах Силвестер Вучковић, а наводи се да је 1735. године химна написана у манастиру Кувевдин – објашњава Сања Спасојевић неке од занимљивости са презентације.

Ипак, упркос скраћеном броју гостију, нису изостале активности, учесници су били бројни кроз разне активности јер су уз рецитације и видео снимање пјесама, изложени и дјечји ликовни радови.

У ВУКОВАРУ ПРОГРАМ НА ИНТЕРНЕТУ

Да модерна технологија у оваквим ситуацијама веома

помаже показали су ученици и наставници из вуковарске економске школе. Како ни ове године прослава Светога Саве не би изостала, искоришћене су могућности интернета.

– Имали смо много активности, а већина је била путем мреже. Десетак дана прије Светога Саве на једној интернет платформи направили смо виртуелну учионицу и ту смо се договарали око програма, а ђаци су стављали различите материјале. Нас неколико професора смо то прегледали и одобрили, па је направљена нова виртуелна учионица која представља својеврсну светосавску академију. Матуранти који су били у школи, чак су успјели да се организују и сниме драматизацију. Сами су направили сценарио за приредбу коју су снимили код нас у школи и у трпичкој цркви. Уз то, направљене су и презентације и плакати. Занимљивост овогodiшње светосавске активности је превод пјесама и текстова о Светом Сави на енглески и њемачки језик – прича о овогodiшњим активностима поводом обиљежавања Светога Саве у Економској школи Вуковар наставница српског језика Слађана Миљешић Ђићић.

Уз драматизацију матураната, видеоматеријале и презентације, направљен је и видео који је објединио приредбе са претходне три прославе Светога Саве у овој школи.

– Успјели смо да направимо једну виртуелну светосавску академију с мноштвом активности. Колеге и економисти су са ученицима направили презентацију *Трговинска размјена у доба Немањића* у којој су истраживали живот ове године прослава Светога Саве не би изостала, искоришћене су могућности интернета.

– Истинско и право знање није плод размишљања, није плод сакупљања информација из свијета око себе. Размишљати, сакупљати информације, сазнавати, учити је неопходно, али то што смо промислиши закључили истинско је знање тек онда ако се трудимо да живимо врлински, да испуњавамо закон Божји, да чинимо оно што је чинио Свети Сава – истакао је у својој бесједи ђацима и наставницима митрополит Порфирије, а пренио званични сајт Митрополије загребачко-љубљанске.

МАТУРАНТИ НА ЛИТУРГИЈИ У ГИМНАЗИЈИ

Како су матуранти једини од ученика средњих школа који похађају наставу у школама, тако су и ученици четвртог разреда Гимназије *Канџакузи* на *Кашарина Бранковић* присуствовали литургији у капели при овој школи коју је служио митрополит загребачко-љубљански Порфирије.

– Истинско и право знање није плод размишљања, није плод сакупљања информација из свијета око себе. Размишљати, сакупљати информације, сазнавати, учити је неопходно, али то што смо промислиши закључили истинско је знање тек онда ако се трудимо да живимо врлински, да испуњавамо закон Божји, да чинимо оно што је чинио Свети Сава – истакао је у својој бесједи ђацима и наставницима митрополит Порфирије, а пренио званични сајт Митрополије загребачко-љубљанске.

Осим у овим мјестима, Свети Сава је прикладно прослављен у још неколико градова и села у Републици Хрватској у којима постоји српска заједница.

Д. ВЕЛИМИРОВИЋ/СРБИ.ХР

Светосавска академија у Темишвару

У организацији Савеза Срба у Румунији у свечаној сали Српског културног центра у Темишвару, 27. 1. 2021. године, одржана је свечана Светосавска академија. Због строгих мјера и забране окупљања више од 20 лица у затвореном простору, програм академије је емитован уживо преко званичног Фејсбук канала Савеза Срба у Румунији.

Свечаност је отворена *Химном Светом Сави* у извођењу Мјешовитог хора Српске саборне цркве у Темишвару. Програм, који је комбинован садржајима уживо из Српског културног центра и емитовањем видео по-

рука и културних садржаја, настављен је обраћањем генералног конзула В. Тадића и поздравом видео поруком министра спољних послова, Н. Селаковића.

У наставку је емитована и видео порука в.д. директора Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону А. Гујона. Казивање о 100-годишњици прикључења Српске православне епархије темишварске српској патријаршији изнио је протојереј-ставрофор др Саша Јашин, а бесједу о Светом Сави изговорио је проф. др Славомир Гвозденовић дугогодишњи председник ССР у три мандата.

У умјетничком дијелу програма уживо је наступила виолинисткиња Нада Петров, члан Банатске филхармоније из Темишвара, а емитовани су и снимци разних нумера изведених на светосавским академијама у Румунији претходних година. Програм је укупно трајао више од сат времена и забиљежио гледаност већу од 5.000 прегледа.

Претходно су у свим храмовима Српске православне Епархије темишварске служене литургије уз традиционално учешће дјеце у рецитовању пјесама посвећених Светом Сави.

Обиљежен Савиндан у Мађарској

Празник Светога Саве, оснивача аутокефалне Српске цркве и њеног првог архиепископа, који је својим заслугама уведен у ред најпоштованијих светитеља, обиљежен је и у српској зајдници у Мађарској.

Празновало се у свим храмовима и школама широм државе, а у Храму Светога Георгија у Будимпешти празничну литургију служили су отац Зоран Остојић, о. Никола Почуча и ђакон Стефан Милисавић који је том приликом одржао бесједу.

Иако је био скромнији број вјерника и дјеце, у односу на претходне године атмосфера је била празнична како и доликује прослави првог српског просветитеља Светога Саве.

На литургији је појао зрењанински хор *Свети Серафим Саровски*, а за пјевницима су били и стални чланови пјевачког друштва при будимпештанском Храму Светога Георгија. Према устаљеној пракси кумови су били ученици 12 разреда Српске школе *Никола Тесла* у Будимпешти, са својим разредним старјешином Драгомиром Дујмовим, који

су комад колача и кумство за наредну годину предали ученицима 11 разреда. Ученици основне школе исте образовне институције извели су колаж најљепших пјесама посвећених Светом Сави.

Ријечи златоустог Владике Николаја казивао је београдски драмски умјетник Александар Дунић.

У вечерњим сатима Српско позориште у Мађарској је на својој Фејсбук страници организовало и приказало Светосавску академију гдје су се обратили Вера Пејић Сутор, председница ССМ, др Јованка Ластајић, директорка Српске школе *Никола Тесла* у Будимпешти, Борислав Рус, председник Самоуправе Срба у Будимпешти, Јулијана Которчевић, саопштена су и имена добитника Светосавских награда коју додјељује Самоуправа Срба у Мађарској, а ове године то су Александра Ластајић из Будимпеште и Цвета Вуковић из Сечуја, док је признање *Најдражи учитељ* Српског педагошког и методолошког центра, припало учитељици Драгици Пејак.

ВАРОШ РТВ

ИЗНЕНАДНА СМРТ НЕКАДАШЊЕГ КОМАНДАНТА *КНИНЦИ* ОКУПИЛА ЊЕГОВЕ САБОРЦЕ И МНОГБРОЈНЕ ПРИЈАТЕЉЕСаучешће Линте: Командант *Книнци* остаће упамћен као велики патриота

Командант *Книнци* Никола Симић Циго је био један од великих српских патриота чије ће име бити трајно уписано у историју Републике Српске Крајине.

Никола Симић Циго је у протеклом Одробенно-отаџбинском рату са својим саборцима часно стао у одбрану српског народа у Крајини који је нападнут од стране усташког режима Фрање Туђмана. Остаће упамћен као искрени родољуб који је храбро и неустрашиво водио своје борце у многобројним ак-

цијама против хрватских паравојних, војних и полицијских формација и дао немјерљив допринос борби крајишких Срба за слободу. Линта је посебно истакао да катастрофа која је задесила Републику Српску Крајину неће никада умањити часно испуњавање војничких и патриотских дужности Николе Симића Циге и његових сабораца према свом народу. Никола Симић Циго је дао велики допринос борби српског народа за слободу у Републици Српској и током НАТО бомбардовања 1999. године.

У вјечност испраћен
официр црвених
беретки Никола
Симић Циго

На гробљу у Белом Потоку (Београд) сахрањен је легендарни официр Црвених беретки Никола Симић Циго који је прије 64 године рођен у Книну. Нажалост, преминуо је послје двонедјељне борбе са корона вирусом, 11. фебруара. Иза њега је остала ожалошћена супруга, његови саборци *Книнци*, пријатељи и родбина. Помен је одржан у Цркви Свете Марије Магдалине у Белом Потоку. Оно што смо од његових сабораца могли чути је да је Никола био први међу њима, па је међу првима стао у одбрану отаџбине.

Са највише искуства у борбеним акцијама био је командант одреда *Поскок*, био је и припадник МУП-а, а у пензију одлази као специјалац Противтерористичке јединице.

Никола Симића Цигу је држава неколико пута одликовала. И то не чуди, јер како његови саборци свједоче, био је једноставан, а у исто вријеме величанствен.

Капетан Драган је у свом говору рекао да Симићеви саборци никада неће дозволити да се његово име заборави.

– Постоје такви појединци, јунаци који у себи носе све најбоље врлине својих ратних другова. Храбри припадници специјалних једи-

ница свих српских времена: од Вука Мандушића и Никца од Ровина, па до Стевана Синђелића, Михаила Мацаревића и Воје Танкосића. А Никола Симић, наш Циго је био баш такав, као први међу једнакима. Међу јунацима из живе легенде о српској части храбрости и јунаштву. Вјекови пролазе, епохе се

мијењају, али храброст не застарјева, нити нестаје код нас Срба. И то се све збива искључиво у одбрамбеним, отаџбинским ратовима. Што још више подиже вриједност и значај ових митских, а опет, сасвим реалних јунака. И они су зато наша права и највећа елита, која спремно ризикује животе за своје

ближње, задивљујући притом храброшћу, чак и непријатеља. Е, баш такав је био наш Циго. Прва и „најстарија“ беретка, официр *Книнци*, командант *Црвених беретки*, понос Крајине и Србије. Човјек звани храброст! Јунак без страха и мане, наш брат, и наш понос, Никола Симић Циго. Ако би се по нечему он ипак

разликовао од других јунака из ове, и свих претходних епоха, то би била — сигурно ВЈЕРНОСТ — рекао је Капетан Драган и додао да је Никола био чувар части.

– Највеће јунаке, славе тек оне будуће генерације, које откривају, као најзначајнију драгоценост, ове учитеље „живота што се не плаше смрти“. Оне, који гледају лицем у смрт и не плаше је се јер су прије тога савладали све своје страхове, и тако постали бесмртни, још за живота. Бог је одредио тренутак, када је Николу позвао к себи, у онај бесмртни строј поред Милоша, Лазара и Синђелића, што вјечно чувају српску част, ти вјечити хероји већ данас, грле и прихватају једног од себи равних. Зашто баш сада и на овај начин? Не можемо знати. Али знамо, да никада нећемо дозволити да се Николино име заборави. Јер, док смо ми на ногама, Циго ће живјети са нама и међу нама, баш, као и до сада. Наш крајишки и српски вук, курјак! Који не допушта да га ико кроти, понижава и везује... — рекао је Капетан Драган.

Сахрањен је поред чланова породице и великог броја сабораца присуствовао и народни посланик и предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

ДРАГАНА БОКУН

» Капетан Драган упутио посљедњи поздрав легендарном официру *Книнци*

КОЛОНИСТИЧКА НАСЕЉА (1920-1941)

» Пише: др Милан Мицић

У сјеверним крајевима (Банат, Бачка, Срем, Барања, Славонија) у колонијационом процесу 1920-1941. године формирана је 201 колонија у којима је уочи Другог свјетског рата живјело око 100.000 људи. Основну колонијачку масу чинили су српски ратни ветерани – добровољци из динарских крајева Краљевине Југославије, српски општински из Мађарске и дјелимично Срби из Баната – безземљаци. Колоније су настајале као сасвим нова насеља, обично око мајора бивших велепоседа или на ободима староседелачких на-

сеља. Колоније су могле бити изразито велике попут Александрова и Банатског Карађорђевог села које су уочи Другог свјетског рата имале 4.500-5.000 становника, или сасвим мале попут колоније Мали Жам код Вршца која се састојала од осам кућа.

20.

У политичкој општини Стари Лец њемачком, мађарском и бугарском насељу који је додиривао атаре њемачко-словачког насеља Хајдучице, српског села Конака, своје посједе имали су велепосједници Данијел Пал (2.213 к. ј.), Бела Ботка (1.082 к. ј.) и Богумил Јагодић (1.659 к. ј.) Од посједа П. Данијела за потребе аграрне реформе одузето је 1.386 к. ј., од посједа Б. Ботке 398 к. ј., и од посједа Б. Јагодића 416 к. ј.

Главни објекат аграрне реформе био је посјед П. Данијела који се састојао од шест мајора на којима се 12. фебруара 1921. године налазио знатан сточни фонд. То су били мајори Стари Лец, Мала Међа, Маргит, Бунар Тече, Прокић, Стари Лец – село. На мајурима у том тренутку налазило се 54 коња, 84 волова за рад, 60 јуница, 21 крава, 640 свиња, од којих 100 приплодних крмача и 12 нераста. Велепосјед П. Данијела дошао је под удар аграрне реформе, иако је августа 1918. године власник посједа подијелио посјед на шест дијелова, али је посјед грунтово проведен послје доношења *Прелиминарних уредби за доношење аграрне реформе* 25. фебруара 1919. године, па се у процесу аграрне реформе третирао као јединствен посјед.

ЖАЛБА ВЕЛЕПОСЈЕДНИКА

У жалби упућеној Аграрној дирекцији у Новом Саду од 1. новембра 1921. године П. Данијел Старији позивао се на право приватне својине, на чињеницу да од августа мјесеца 1918. године „када још није било помена о преврату, а још мање о аграрној реформи сваки посједник у свом дијелу обрађивао у сопственој режији и сопственом стоком имање“. Жупанијски аграрни уред 7. јула 1921. године донио је одлуку о одузимању 200 к. ј. земљишта од посједа П. Данијела за потребе колонијације. Аграрна дирекција у Новом Саду и њен директор Светислав А. Поповић у свом допису од 27. октобра 1921. године уважили су жалбе П. Данијела и захтијевали од Жупанијског аграрног уреда у Вршцу да „обустави одмах премјер и предају добровољцима земље Павла Данијела и осталих из Старог Леца, пошто се врши без писмене одлуке Уреда која треба странкама да буде достављена без права на жалбу. Исто тако наредите преко општинског поглаварства у Ст. Лецу да забрани мјештанима обраду земље узету у закуп и наполицу од добровољаца коју су добили исту без правоснажне одлуке“.

О присуству колонијације на посједу П. Данијела Старијег у Старом Лецу, и то из Црне Горе, током љета 1921. године казује записник од 30. јула 1921. године којим власник посједа П. Данијел Старији представнику црногорских колонијација Јовану Вукчевићу даје „25 метара жита, 28 метара кукуруза и 4 прасета од пола године“. Међутим, ова црногорска колонијачка заједница није остала на посједу П. Данијела, јер су се од љета 1923. године на велепосједу у Старом Лецу појавили колонијације из Босне, из околине Мркоњић Града.

Адвокат велепосједника П. Данијела у свом допису Жупанијском аграрном уреду у Вршцу од 1. фебруара 1926. године навео је да је „подјела извршена међу 168 колонијација, а на овим посједима се налази свега 48 колонијација који су се у општини Стари Лец настанили док се отприлике 120 колонијација налази на непознатом мјесту, а појављују се неколицина, наравно као опуномоћеници осталих, годишње једанпут и земљу коју су са наших посједа добили издају у закуп, подигну паре и у непозната се мјеста удаје. Од присутних 48 колонијација, 10 колонијација подигли су куће док остали станују у зградама наших чељади и осталим пољопривредним зградама.“

ПРОТИВРЈЕЧНЕ ОДЛУКЕ ЖУПАНИЈСКОГ АГРАРНОГ УРЕДА

На велепосједу П. Данијела у Старом Лецу спорови који су имали за циљ очување велепосједа почели су 1921. године. Август 1918. године П. Данијел Старији издије-

» Дворац на имању некадашњих велепосједника у Старом Лецу данас је Дом за душевно оболела лица „1 октобар“

СТАРИ ЛЕЦ

лио је посјед од 2.213 к. ј. својим синовима, кћерима и унуку, укупно на шест дијелова. Године 1921. донесене су противрјечне одлуке аграрне администрације у којем је Жупанијски аграрни уред у Вршцу својом одлуком бр. 1630 од 7. априла 1921. године установио да је „сваки посјед испод одређеног максимума, да постоје посебне економије“, а својом одлуком бр. 5023 од 22. октобра 1921. године ставио посјед П. Данијела под удар аграрне реформе сматрајући га једним посједом. Аграрна дирекција Министарства за аграрну реформу из Новог Сада својом одлуком бр. 9528 од 27. октобра 1921. године, дакле само пет дана касније, поништила је рјешење Жупанијског аграрног уреда из Вршца. „На наше највеће изненађење и запрепашћење, услјед зависти и пакости појединих велепосједника Министарства за аграрну реформу, ипак, је наше посједе ставило под удар аграрне реформе“, покушао је 1. фебруара 1926. године велепосједник П. Данијел да објасни измјену одлуке аграрне администрације којом је, почев од 1922. године подијелено колонијацијама укупно 1.444 к. ј., „али од 168 колонијација присутно је само 48 од којих 10 колонијација подигло је куће, а остали станују у нашим пољопривредним зградама и до данас нису платили ни државни порез, ни општинске порезе, а ни водне доприносе што износи негдје отприлике око 300.000 динара.“

Очигледно, аграрна администрација у случају посједа П. Данијела у Старом Лецу, као и у случајевима других аграрно-посједовних спорова, није дјеловала јединствено. Утицаји велепосједника на дијелове аграрне бирократије су евидентни, као и тежња дијелова аграрне бирократије да по сваку цијену подрже аграрну реформу. Зато су се као у случају велепосједа у Старом Лецу појавиле противрјечне одлуке, које су највише збуњивале аграрне интересенте, посебно колонијације, који нису имали довољно сазнања да спознају све противрјечности аграрне реформе и колонијације, а били су темељно потресени услјед културолошког шока насталог колонијацијом. Зато се на овом посједу, и на другим посједима који су били под правним спором, колонијација одвијала успорено и отежано и није дала очекиване резултате. Власник посједа П. Данијел у својој жалби Аграрној дирекцији за Бачку, Банат и Срем у Новом Саду од 5. августа 1922. године објаснио је стање на свом посједу из којег се види начин на који је текла колонијација на посједу око којег се водио правни спор.

ДОБРОВОЉЦИ ТРАЖЕ БОЉУ ЗЕМЉУ

„У нашем селу, а ни у околини нема локалних интересента аграрне реформе. У оскудици ових наша земља је додијељена 141 добровољцу колонијација из Лике и Босне. Од свих ових људи на посједу се налазе три човјека. Двојица од њих не раде земљу већ су отишла у службу, а трећи је уложио најбољу вољу и труд да земљу у режији обради. У обраду је уложио и знатан свој капитал. Резултат његовог рада, по сопственом казивању јесте тај да је остао без игдје ичега.“

Осталих добровољаца уопште нема. Њихове компетенције издао је мој кочијаш Јоца Кнежевић у обраду из дијела околним Нијемцима и Мађарима. Већи дио земље је обрађен, али је резултат катастрофалан... На једном дијелу издијељених површина ни приконцу маја мјесеца нису се јавили интересенти нити њихови наполичари, па ми је шеф Жупанијског аграрног уреда записником од 2. маја 1922. год. вратио око 560 к. ј. пуста земље, да је обрадим за свој рачун.“

Од ове враћене земље кочијаш Јоца Кнежевић и мјесне Швабе разграбиле су 400 к. ј., а осталих 160 јутара шеф уреда Лукић нагнао ме да обрадим да земља не би остала пушта.“

Док добровољци којима је земља додијељена листом траже пресељење на бољу земљу претећи да ће сами отићи, Уред хоће силом да изврши ново насељење и тим упропаштује поред нас и земљу и насељенике.“

На имању П. Данијела у Старом Лецу, уз обод старог насеља и канал који је колонијација одвајао од старог села, настала је колонијација Стари Лец састављена највећим дијелом од колонијација из Босне, из околине Мркоњић Града. Сеоба колонијација из родног краја почела је у љето 1923. године. Тако су 12. јуна 1923. године Упутницу за путовање на жељезничкој линији Приједор–Стари Лец добиле породице из Пецке, код Мркоњић Града Илије Ђукановића и Ђуре Васића. 13. јуна 1923. године Упутницу за путовање добио је Стеван Нишкановић, из Мркоњић Града, а 10. јула породице Тодора, Раде и Симе Савичића, из Герзова, код Мркоњић Града. Претходно колонијација су из својих села код Мркоњић Града требали да дођу до жељезничке станице у Приједору.“

Свака колонијачка породица добила је кућни плац од 800 кв. хв, али је између додијељених из Босне и велепосједника П. Данијела избио вишегодишњи спор због откупа кућних плацева, јер је посједник тражио 900 динара по кућном плацу, па су колонијација 7. фебруара 1933. године молили Комисију за

ликвидацију аграрне реформе у Вршцу да им помогне у спору са посједником. Комисија је упозорила П. Данијела да се споразуме са колонијацијама око цијене кућних плацева „а поготово што су насељеници спремни да плацево исплате одједном у укупном новчаном износу; у противном плацеви ће бити комисијски процијењени са двадесетогодишњим роком отплате.“

СТЕВАН МИЛЕТИЋ САГРАДИО ПРВУ КОЛОНИЈАЧКУ КУЋУ У СЕЛУ

Колонија је почела да се гради 1923. године. Прву кућу у новом насељу изградио је 1923. године колонијација Стеван Милетић, из Пецке код Мркоњић Града. Колонија је имала четири уздужне улице и двије попречне, али у колонији није остављен простор за градњу јавних зграда, јер се ново насеље налазило уз старо село. На јужној страни колоније остављени су плацеви за градњу кућа које су колонијација користили као баште. Градња кућа у колонији Стари Лец била је дуг и недовршен процес. Тоша Искруљев је 1925. године за колонијација у Старом Лецу тврдио да „живе у селу и по ходајама спајинским... Куће неки сада зидају без икаквог плана“. Тако је 1928. године 7 грађа за куће подијељено на 14 колонијација. Председник аграрне заједнице у Старом Лецу Стеван Јокић 2. фебруара 1927. године тражио је од Аграрне дирекције у Новом Саду да се колонијацијама додијели, „бар 1 к. ј. за копање земље која нам је потребна за дизање кућа и поправљање без којег би морали своја кућишта искварити.“ Године 1931. у колонији је било надјељено земљиштем 120 колонијација, али је куће изградило њих 67. Године 1938. у колонији Стари Лец било је изграђено 87 кућа и 71 економска зграда. Колонијација у Старом Лецу трајно су били оптерећени поправком и доградњом кућа. Тако се Станко Ђуричић 2. фебруара 1940. године жалио да је „кућу налијепио само једним старим одјељењем гдје станујем са 7 чланова породице и зато увијек имам болест у кући.“ Године 1940. куће насељеника страдале су од поплаве тако да је 20. новембра 1940. године у колонију допремљено 50.000 комада цигле за поправку порушених кућа.

ИЗОЛОВАНО НАСЕЉЕ БЕЗ ТРГА

Насеље је настало на самом крају Старог Леца „у једној дугачкој и широкој улици чије куће праве бедем и брану према оној широкој и далекој равници.“ Колонија је грађена тако да буде више одвојена него спојена са селом. Канал који је прокопан ради одводњавања одвајао је колонију од села. Ново насеље није имало трг, а четири уздужне улице пружале су се у смјеру исток–запад што је супротно већини улица у старом дијелу насеља. Колонија је имала само куће за живот људи и оборе за стоку. Очигледно да је колонија грађена у асиметрији у односу на старо насеље што је наглашавало њену изолованост, али није била способна да формира свој засебни идентитет. Општина се налазила у Старом Лецу, колонијација су имали само три одборника и жалили су се да „Нијемци и Мађари имају све у рукама, а ми ништа!“ Занатске и трговачке радње и млин искључиво су постајали у старом дијелу насеља. Колонијација у Старом Лецу у колонији имали су двије кафане у које су повремено долазили и Мађари из старог села, јер се у њима могло пити на вересију (на „речку“) што није био случај у двије кафане у старом селу које су држали локални Нијемци.

Колонија је услјед културолошких, националних, вјерских и економских разлика у односу на старо насеље била изолована простор који није био способан због малобројности досељеника и начина градње колоније да се формулише у засебан локални идентитет. У Старом Лецу 1931. године живјело је 1.358 становника, а 1939. године у самој колонији живио је 481 становник. **НАСТАВИТЕ СЕ...**

ПОПИС СТАНОВНИШТВА ВЕЛИКА ШАНСА ЗА СРБЕ У ДЕЖЕЛИ

Најбројнија мањина у Словенији бори се за статус

Попис становништва у Словенији требало би да буде спроведено ове године. Иако би тиме напокон могло да се утврди колико Срба и православца живи у тој земљи, то се можда неће десити, јер би попис требало да се спроведе без изјашњавања о вјерској и националној припадности. Савез Срба Словеније покушаће да то промијени и Србима обезбиди већа права.

Због законских промјена и регулативе ЕУ, у Словенији се попис становништва годинама спроводи искључиво статистички, без вођења евиденције о вјерској и националној припадности становништва. Посљедњи попис који је билежио и то, спроведен је 2002. године. Тада је утврђено да тамо живи скоро 40 хиљада Срба, који су у том тренутку представљали два одсто становништва.

150 ХИЉАДА СРБА ЖИВИ У СЛОВЕНИЈИ

Иако није познато колико тачно Срба тренутно живи у Словенији, чињеница је да смо најбројнија мањинска национална заједница у тој земљи. Према појединим процјенама, наших људи тамо има и до 150 хиљада, а за разлику од Италијана, Мађара и Рома, којих је знатно мање, немају статус националне мањине, па им индивидуална и колективна права нису загарантована.

Предсједник Савеза Срба Словеније Владимир Кокановић каже за *Стишњик* да ће се они обратити Влади Словеније и тражити јој да размотри промјену прописа о попису становништва, како би сви људи који тамо живе

» ЛЈУБЉАНА: Прије 20 година у Словенији пописано 40 хиљада Срба

могли да се изјасне о вјерској и националној припадности.

– За нас је важно да словеначка влада покрене процедуру. Да би дошло до измјене регулативе и Закона, то мора да се изгласа у парламенту Словеније. Очекујемо од словеначке Владе да размотри нашу ситуацију – истиче Кокановић и додаје да је изјашњавање по вјерској и националној основи у складу са Уставом Словеније.

ПИТАЊЕ ДВОЈНОГ ДРЖАВЉАНСТВА

Генерални секретар Савеза Данијел Игрец напомиње да недостатак званичних података о броју Срба у Словенији отвара простор за манипулације с реалним бројем наших људи у тој земљи, те да је изјашњавање о вјерској и националној припадности од стратешког значаја за српску заједницу, јер би помогло напорима да Срби у Словенији остваре већа права, попут добијања двојног држављанства и статуса националне мањине.

– Ми не причамо само о правима и интересима српске заједнице, већ и шире.

Ми тражимо да то право буде признато свим народима у Словенији, па и Словенцима. У том погледу, охрабрују нас поруке које долазе из дијела владајућих структура у Словенији, да је неопходно да се та могућност поново уврсти у попис. Осим тога, покушаћемо да покренемо поступак за добијање статуса Савеза у јавном интересу, чиме бисмо стекли право на одређена средства из буџета за промоцију наших културних и образовних дјелатности – предочава Игрец.

Ни у Аустрији ни у Црној Гори Срби немају статус националне мањине, за разлику од оних у Хрватској и Албанији, док су само у Босни и Херцеговини конститутивни народ. У Србији је изјашњавање националне и вјерске припадности могуће, али није обавезно.

ПОПИС И ИЗГРАДЊА ПРАВОСЛАВНОГ ХРАМА

Заједно с нашим људима у Словенији, у независном положају је и Српска православна црква. Након Другог свјетског рата, у тој земљи је од три православне цркве

остала само једна, у Љубљани. Иако су у марту прошле године у Копру освештани крст и земљиште на ком је требало да почне градња новог православног храма, то се није догодило, након што је градоначелник тог града промијењен.

На питање да ли ће омогућавање изјашњавања о вјерској и националној припадности на попису подстаћи изградњу храма и побољшати положај СПЦ у Словенији, Кокановић каже:

– Изградња храма не би смјела да се уопште доводи у питање. Вјерујем да до сада то није оспоравано из лоше намјере. Ако се изборимо за наше право на попису, сматрамо да ће то у одређеној мјери поправити положај Цркве и помоћи изградњи храма, али подвлачим да, без обзира на попис, то не би смјело да се доводи у питање.

УВЕДЕНИ ЧАСОВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

У Словенији је прошле године ипак остварен један помак када су у питању права Срба. Од октобра је у школство уведена допунска настава српског језика, за коју се пријавило око 1.500 дјеце.

– Настава се тренутно спроводи путем платформе Зум. Министарство просвјете Републике Србије на редовном конкурс је изабрало осам наставника. Тај наставни кадар тренутно се налази у Словенији и наше малишане учи о српској традицији, култури, историји и ћириличној писму – предочава Кокановић и напомиње да је и СПЦ одиграла значајну улогу у омогућавању настава. **СТЕФАН ЂУРИЋ /СПУТЊИК**

ГИДЕОН ГРАЈФ: ВРХУНАЦ УСТАШКИХ ЗЛОДЈЕЛА ПРЕДСТАВЉАЈУ КОНЦЕНТРАЦИОНИ ЛОГОРИ ЗА ДЈЕЦУ

Професор др Гидеон Грајф изјавио је да Јасеновац представља „балкански Аушвиц“, те да су усташе, за разлику од Нијемаца, уживале у убијању. Израелски историчар је у својој студији набројао 57 начина на које су усташе убијале људе.

– Уз поклич „За дом спремени“, усташе су своје жртве, прије свих Србе, давиле у Сави, тровале цијанидом, топиле у сапун, убијале чекићем, маљем, вјешале их, чупале им гркљане, одсјецале тестисе, вадиле им дијелове утробе, убијале труднице струјом... Дјечје главе разбијали су о зидове – навео је Грајф у интервјуу за *Вечерње новости*.

Он је истакао да су усташе тежеле ка томе да надмаше нацисте и да су у Јасеновцу то и успјеле, док су Нијемци тежили да остану „чистих руку“.

– Њемачка филозофија убијања је била: убијмо људе на веома чист начин. Шта то значи? Ми никада нећемо држати жртву у својим рукама. Никада нећемо испрљати руке њеном крвљу. Убијаћемо на технички, индустријски начин. Тако су осмислили индустријализацију смрти. Нови систем је радио као фабрика с гасним коморама у којима није било директног контакта убице са жртвама – рекао је Грајф.

Он сматра да врхунац усташких злочина представљају концентрациони логори за дјецу.

– Логори у којима су дјеца изгладњивана до смрти типичан су усташки изум, који потврђује најмонструознији, непоновљив злочин – закључио је Грајф.

ИЗ ЧИКАГА УПУЋЕНА ПОМОЋ БАНИЈИ И КОРДУНУ

Српском становништу и српској цркви страдалим у недавној серији земљотреса на Банији и Кордуну 15 хиљада долара помоћи упутило је Удружење крајишких Срба *Прело* из Чикага. Средства су упућена на намјенске рачуне које је Епархија горњокарловачка Српске православне цркве отворила за помоћ становништву и обнову оштећених цркава. Како нам је рекао предсједник ове српске организације у Чикагу Љубинко Шпегар поред средстава из буџета Удружења, више од 100 чланова и симпатизера *Прела* из цијеле Америке је дало своје новчане прилоге. Одлучено је да 3.000 долара намјене за хитне поправке српских храмова, а остатак за помоћ становништву.

– Већина наших чланова је поријеклом са Баније, Кордуна и других подручја погођених земљотресом. И њима је оштећена имовина коју тамо имају и која изискује хитне поправке, а многи су појединачно слали помоћ родбини и пријатељима који живе у тим крајевима – упознаје нас Шпегар.

Ово крајишко Удружење из Чикага међу првима се у дијаспори одазвало апелу за помоћ које су непосредно послуже разорног земљотреса крајем прошле године упутило српске организације и српска црква у Хрватској. Како су најавили, са акцијом помоћи неће стати и позивају све који желе да чек могу да пошаљу на адресу удружења. Тако је планирано да се помогне у обнови, када она крене, конкретног објекта или више њих. А када се епидемиолошка ситуација побољша у плану је донаторски ручак за помоћ српским крајевима у Хрватској погођеним земљотресом.

24 ГОДИНЕ ОД СМРТИ НИКОЛЕ КОЉЕВИЋА, ПОТПРЕДСЈЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Прије 24 године преминуо је професор Никола Кољевић, некадашњи потпредсједник Републике Српске и један од оснивача СДС-а. Никола Кољевић рођен је 1936. године у Бањалуци у угледној трговачкој породици. Дипломирао је теорију књижевности на Филозофском факултету у Београду, гдје је и докторирао.

Био је универзитетски професор, преводилац и есејиста. Важио је за једног од најцијенијих познавалаца Шекспира у бившој СФРЈ. Универзитетску каријеру започео је на Филозофском факултету у Сарајеву. Као шекспиролог, компаративиста, театролог и признати интелектуалац уређивао је угледне књижевне часописе *Путеви* и *Израз*. На првим вишестраначким изборима 1990. изабран је за српског члана Предсједништва СР БиХ, а од априла 1992. био је потпредсједник Републике Српске. На тој функцији је остао све до првих послеријатских избора. Упоредо са политичким активностима, професор Кољевић био је ангажован на формирању Универзитета у Српском Сарајеву, данас Источном Сарајеву. Сахрањен је у породичној гробници у Бањалуци. У парку испред зграде Народног позоришта у Бањалуци, 2019. године, у присуству највиших званичника Српске, откривена је биста професору Кољевићу.

ХРВАТСКА ИЗГУБИЛА ЈОШ ЈЕДАН СПОР ПРЕД ЕВРОПСКИМ СУДОМ ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Стоја Тривкановић добила спор против Хрватске, али није дочекала правду из Стразбура

Европски суд за људска права (ЕСЉП) објавио је пресуду у предмету Тривкановић против Хрватске којом је РХ проглашена кривом јер су њени судови неоправдано одбили захтјев за обновом парничног поступка за накнаду штете. ЕСЉП је утврдио да је покојној Стоји Тривкановић из Сиска, односно њеним наследницима, тиме повријеђено право на приступ суду које је зајамчено Конвенцијом за заштиту људских права и темељних слобода.

Стоја Тривкановић је мајка Зорана (23) и Берислава (18), које је група наоружаних припадника специјалне полиције *Вукови*, заједно с њиховим оцем Николом Тривкановићем (48), 25. августа 1991. присилно одвела из породичне куће у сасачком насељу Зелени бријег. Од тада се Зоран и Берислав воде као нестале особе,

а претпоставља се да су убијени као и Никола, чије је измучено тијело сљедећег дана пронађено на обали Саве код села Гушће.

Стоја Тривкановић није дочекала правду. Преминула је крајем 2019. године, али је 2011. године за портал *Новости* испричала да је учинила све да пронађе мужа и синове.

– На ОРА-и су ми пријетили зашто их уопште покушавам наћи. У сасачкој полицији ми је Буро Бродарац (тадашњи начелник) рекао да синове тражим у мртвачници – причала је Стоја која се састала и са тадашњим министром унутрашњих послова Иваном Векићем. Државном одвјетништву је 2006. године поднијела захтјев за склапање вансудске нагодбе, тражећи исплату нематеријалне штете за смрт синова.

ДОРХ је њен захтјев од-

био с образложењем да „нема битних претпоставки које се односе на припадност починитеља кривичног дјела са припадницима полицијских и оружаних снага РХ“.

Општински суд је одбио из истог разлога, као и застареле, а ту пресуду је потврдио Жупанијски суд у Сиску.

У међувремену је окончан кривични поступак у коме је Владимир Миланковић, заповједник свих полицијских снага на ширем подручју Сиска и Баније од 18. јула до 1. октобра 1991. године правоснажно осуђен на десет година затвора због ратног злочина над српским цивилима, међу којима и тројице Тривкановића. Ослањајући се на ту пресуду, Стоја је 2014. поднијела захтјев за понављањем парничног поступка, који је одбио сасачки Општински суд, сада тврдећи да је Миланковић осу-

ђен због нестанка, а не смрти њезиних синова. Након година правне битке, случај Стоје Тривкановић завршио је на Европском суду за људска права, који је донио пресуду у њену корист.

Суд у Стразбуру утврдио је да је хрватско правосудје морало у обзир узети чињеницу да је постојала правоснажна пресуда за ратни злочин у којој су њезини синови наведени као жртве и да су Зоран и Берислав након нестанка проглашени умрлимима. ЕСЉП је Стоји Тривкановић, односно њезиним наследницима, досудио укупно 12.500 евра на име накнаде немојинске штете, те 2.000 евра за трошкове поступка.

Истом пресудом одбачени су сви аргументи Републике Хрватске која се противила да Стојини унуци, дјеца покојног Зорана, настава поступак након њене смрти.

ДАЉ: УЗ МАСКЕ И ПРИДРЖАВАЊЕ ЕПИДЕМИОЛОШКИХ МЈЕРА

У свим православним храмовима у Осечкопољској и барањској епархији паљењем бадњака дочекан је Божић. Због строгих епидемиолошких мјера старјешине православних храмова нису објављивали вријеме када ће у портама црква бити налагање бадњака како се у њима у исто вријеме не би окупљало много људи. Зато су током цијелог Бадњег дана цркве биле отворене и у њих су вјерници могли да уђу, помолу се Богу, запале свјеће и узму своје бадње дрвце како би могли да га однесу у своје домове. Код Цркве Св. Петке на Доброј води у Вуковару, гдје се иначе на све велике православне празнике окупља велики број вјерника, овога Бадњака око ватре се окупио мањи број људи који су држали размак и поштовали препоруке кризног штаба. Слично је било и код импровизоване православне богомоље у насељу Липовача. Свечано Божићно јутрење и свету архијерејску литургију епископ осечкопољски и барањски Херувим служио је у манастиру Успења Пресвете Богородице у Даљу. Литургији су присуствовали и директор Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону Арно Гујон и народна посланица и чланица Одбора за дијаспору и Србе у региону Сања Лакић.

СРБИ.ХР

СИСАК: ЛИТУРГИЈА ПОД ШАТОРОМ

У земљотресу који је погодио Хрватску крајем 2020. порушени су, или тешко оштећени, сви православни храмови на Банији. Храм Свете Петке, као и парохијски дом у Сиску, до даљњег су неупотребљиви. Због тога су вјерници парохије сисачке божићна богослужења служили у шатору постављеном у порти храма. Иако су и сами остали без домова, или су им куће претрпјеле велика оштећења, вјерници из Сиска нису одустали од божићних богослужења и окупили су се око свог свештеника. Вечерње богослужење Бадњег дана служио је надлежни парох јереј Веселин Ристић, послједице кога је са вјерницима благословио и наложио дрво бадњака. На Божићно ујутро, сисачкој заједници се придружила група вјерника из Петриње, заједно са својим свештеником Сашом Умићевећем, у чијој су парохији пострадали сви храмови, тако да ни у једном није могуће вршити литургију.

МИТРОПОЛИЈА ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКА

И У АМЕРИЦИ БОЖИЋ У КРУГУ ПОРОДИЦЕ

У српским храмовима у Америци ове године нису одржана традиционална божићна бдења и дружења уз присуство великог броја вјерника. Слављење Божића било је прилагођено тренутним здравственим мјерама које ограничавају одржавање већих скупова. У таквим околностима Божић се прославља у кругу породице, а многи Срби су од послодавца добили нерадан дан. У Чикагу гдје живи најбројнија српска заједница у храмовима за Бадње вече одржана су вечерња богослужења уз освећење и налагање Бадњака. Старјешина Храма Светог Василија Острошког Ђуро Крошњар и ђакон Јован Аничич вјерницима су подијелили бадњаке, а дјечи су уручили божићне дарове. Изостала је традиционално дружење у црквеним салама, која су ранијих година знала потрајати дуго у ноћ. Ипак, поред свега један српски обичај није могао да се изостави – то је честица Божића уз традиционални „шумадијски чај“ – кувану ракију. У храмовима је читана Божићна посланица Српске православне цркве.

С. ДАНЧУО

БОЖИЋ У ДОБА ЕПИДЕМИЈЕ

За разлику од досадашњих прослава Божића с препуним црквама, овогодишњи је другачији, јер су заштитне мјере од пандемије короне ограничиле број вјерника, али свечана атмосфера и позивања на мир и љубав нису изостали.

Божићну литургију у загребачком Саборном храму Преображења Господњег служио је митрополит загребачко-љубљански Порфирије, уз саслужење свештенства епархије и том приликом позвао присутне на сједињење с Богом и међу собом.

– Успоставља се нераскидиво органско јединство између питања ко је створио свијет и који је смисао постојања људског рода. Ми смо оптерећени егоизмом и потребом да увијек приказујемо себе другачијима него што јесмо, као и потребом да поробљавамо друге. Господ долази у наш свијет скромно, не да би нас фасцинирао свјетлошћу сцена овог свијета, него да би нам тихо из ду-

ФОТО: МИТРОПОЛИЈА ЗАГРЕБАЧКА / СНИМАК СЕРЈАНА

бина нашег бића и срца говорио како би укинуо дистанцу која постоји између њега као творца и људи као творевина – рекао је митрополит.

Протојереј-ставрофор Душко Спасојевић прочитао је Божићну посланицу СПЦ-а у којој су архијереји, на челу с вршиоцем дужности патријарха митрополитом дабробосанским Хризостомом, позвали вјернике да се придржавају мјера у борби против короне, наводећи да тиме не показују одсуство вје-

ре, већ поштују светињу живота. Здравствени радници названи су дјецом Божјом, јер се несебично жртвују лијечећи оболеле.

„Љубав новорођенога Богомладенца подсјећа нас и позива да у овим данима великих искушења заблагодаримо љекарима и свем медицинском особљу које се несебично труди да помогне сваком човјеку, често и по цијену сопственог живота. На овај начин, кроз своју несебичну жртву, они показују да су заиста дјеца Божја, спремна да чују и изврше ријеч Христову да нема веће љубави од ове да ко живот свој положи за ближње своје”, наводи се у посланици.

Вјерници и сви људи позвани су да „у овим данима, тешким за свеколики род људски, чувају своје здравље и свој живот, као и да чувају друге на начин како то препоручују здравствене службе земаља у којима живи наш народ, широм свијета. Тако чинећи, не показујете одсуство вјере или маловерје већ свједочите да поштујете све-

тињу живота, да волите ближње и да љубите Господа”.

„Позивом на мир започињемо и служење свете Литургије. А мир је, драга наша браћо и сестре, стање срца и душе. Јеванђелски, Христов мир, како су то многи посвједочили, препознали смо у животу и дјелима блажене успомене патријарха Иринеја, као и у животима митрополита Амфилохија и владике Милутина, који су се 2020. преселили у Царство небеско. У свијести људи и у памћењу Цркве они ће остати запамћени као људи мира и добре воље, навели су архијереји.”

„Сјећамо се и свих невољника и страдалника, свих људи којима је учињена било каква неправда, а посебно оних којих су у овим тешким данима услјед посљедица опаке болести остали без својих милих и драгих. Њима пружамо ријечи утјехе коју налазимо у Господу Исусу Христу, чије Рођење прослављамо”, наглашено је у посланици.

ПОРТАЛ НОВОСТИ И СПЦ

ПОДРШКА БРАЋИ НА КОСМЕТУ

„Порука празника Рођења Сина Божјег обавезује и нас да свуда око себе грађимо мир. Сви ми знамо шта то значи када се немир усели у срце, када немир паралише разум, када човјек почне да бјежи од других и да се затвара у своју крхку тврђаву, изгубљен и немоћан за свако добро дјело и сусрет са другим. Ми се, свакако не случајно, поздрављамо са: Мир Божји, Христос се роди! Не тражимо колебљиви, срачунати, често двосмислени људски мир, већ мир Христов који нас мири са Богом Оцем и једне са другима, мир у савијести, оно истинско осјећање пуноће као испуњење воље Божје. Насупрот томе, немир који захвата данашње људе посљедица је духовне празнине и живота лишеног радости Божје близине”, наглашено је у посланици СПЦ уз поруку да смо и овог Божића заједно са браћом и сестрама на Косову и Метохији, „у колијевци нашег народа”.

НАЈРАДОСНИЈИ ХРИШЋАНСКИ ПРАЗНИК ДОЧЕКАН ШИРОМ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

СЛОГОМ И ЗАЈЕДНИШТВОМ ПРОТИВ ИСКУШЕЊА

» Налагање бадњака на Палама

» Вјерници испред цркве у Гацку

Велики број Бањалучана празник Рођења Христовог је дочекао у поноћ на божићној литургији у Храму Христа Спаситеља. Свету архијерејску литургију, заједно са свештенством, служио је епископ бањалучки Јефрем.

Он је поручио свима да се Богомладенцу Христу помолу за оне којима је данас најтеже.

Божићна литургија служена је и у Саборној цркви Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву.

Оглашавајући празник Христовог рођења звона Саборног храма окупиле су и овог Божића малобројне сарајевске Србе, али и вјерујући народ из Источног Сарајева да заједно у молитви и с радошћу обиљеже празник мира, љубави и слоге...

И у осталим православним храмовима митрополије дабробосанске служене су литургије, а најрадоснији хришћански празник вјерници прослављају у кругу најближих.

У Саборном храму у Бијељини свету архијерејску литургију служио је епископ зворничко-тузлански Фотије.

Он је истакао да је порука Божића да живимо у хармонији и љубави са другим људима, да напредујемо и волимо све људе, без обзира на њихову вјеру и нацију.

Божићну литургију у требињском Саборном храму Светог Преображења Господњег служили су епископ захумско-херцеговачки и приморски Димитрије и умировљени владика Атанасије.

Православни вјерници окупили су се и у Цркви Светог Петра и Павла у Козарцу код Приједора како би прославили Христово рођење. Жеље су код већине исте, да се пандемија и земљотреси окончају и очувају здравље и породицу.

Божићне литургије служене су у свим православним храмовима на подручју добојске регије, као и у храмовима на подручју Озрена.

Архијерејски намјесник брчански, протојереј-ставрофор Драган Ђирковић, божићну литургију служио је у Храму Свете Петке у градском насељу Грчица.

Свету архијерејску литургију у Храму Свете Троице служио је епископ бихаћко-петровачки Сергије, који је пожелио мир на земљи и добру вољу међу свим људима.

У Бихаћу је прије рата живјело скоро 15 хиљада Срба, а сада их је мање од хиљаду. Литургији у Храму Свете Троице присуствовало је њих 30-ак, свих генерација.

Након литургије, прочитана је и Божићна посланица Српске православне цркве. Посебно је истакнута потреба да сваки човјек брине о здрављу. Литургији је присуствовао и бивши градоначелник Бихаћа Хамдија Липовача, који је, за допринос изградњи Храма Свете Троице, одликован Орденом Светог Саве.

РТРС

САЧУВАНА ТРАДИЦИЈА - ПРАЗНИК БОГОЈАВЉЕЊА ДОСТОЈАНСТВЕНО ОБИЉЕЖЕН

Бранимир Штула први стигао до Часног крста у Трпињи

Упркос бројним отежавајућим околностима богојављенска традиција настављена је и ове године у Трпињи.

Пливање за Часни крст на празник Богојављење одржава се у бројним земљама у којима живе православни вјерници, а у Републици Хрватској овај обичај његује се у Трпињи. Већ неколико година уназад на језеру Пањик окупља се велики број пливача и посјетилаца што није био случај и овог пута када је запливало свега 22 пливача, а публике, осим случајних пролазника, готово да није ни било. Разлог томе биле су епидемиолошке мјере које су тренутно на снази.

ОГРАНИЧЕН БРОЈ УЧЕСНИКА

– На јавном окупљању тренутно је дозвољено 25 људи тако да смо ове године имали великих мука око тога ко ће пливати. Одабрали смо 22 пливача који ће доћи овдје уз наше свештенике јер смо жељели да одржимо традицију пливања на овом мјесту. Придржавамо се мјера и ове године смо морали овако јер другачије није било изводиво. Вирус влада и зато нисмо јављали јавно ни вријеме, а ни то хоћемо ли пливати. Обавијестили смо само вас да покажете да се традиција и обичаји одржавају, да поручимо да ћемо то његовати и даље, а надамо се следеће године на онај начин како је то било и раније са 200, 300 или још више људи – каже Урош Наранчић из Трпиње који је прије неколико година био један од покретача успоставе овог обичаја на Пањику.

Пливало се на Богојављење 19. јануара тачно у подне. Температура воде и ваздуха била је тек који степен Целзијуса изнад нуле, али то ни овог пута није омело пливаче да уђу у језерце које је још јутрос било оковано ледом. Како то традиција налаже, први пливач који стигне до Часног крста, проглашава се за побједника. То је овога пута био Бра-

» На језеру Пањик ове године у пливању учествовало 22 пливача

нислав Штула, а занимљиво је да је ово био и први пут да је учествовао на богојављенском пливању.

– Хладно је, али нема везе, супер је осјећај побједити. Издржао сам, како ја, тако и сви други учесници. Сваке године сам говорио да бих волио ово да пробам и сад ми се указала прилика и ето побједио сам. Хвала Богу да смо сви живи и здрави и што је све прошло у реду – рекао нам је кратко и испрекиданог даха од хладноће овај Трпињац након што је побједио на овогодишњем пливању.

ИЗОСТАЛА И ЛИТИЈА

Самом такмичењу претходила је празнична литургија, а изостала је ове године и литија која је традиционално ишла од цркве до Пањика.

– Све смо направили у мањем броју него раније и уз поштовање епидемиолошких мјера, али опет да се традиција наших вјерника и нашег села не пре-

ПЛИВАЛО СЕ И НА КОРДУНУ

Седам година се за крст плива и у Доњем Будачком. Ове године са благословом архимандрита Наума учествовало је пет пливача, а први је до крста стигао дјечак Ђорђе Бунчић (14).

кида. Драго ми је што је учесника ипак било, што су скупили храбрости, отпливали до Часног крста и цијеливали га. Данашњи празник везује се уз крштење Господа Исуса Христа, а пливање, као и вода која се освећује, представља извор здравља, односно могућност да доживимо осјећај урањања у воду и израњања из ње – говори парох трпињски протојереј Марко Шукунда.

И за саме мјештане, и оне који годинама овдје на Богојављење пливају за Часни крст, најважније је да је традиција настављена. Међу онима којима овај обичај пуно значи је и Љубан Вујанац који је уз Уроша Наранчића један од покретача овог обичаја у Трпињи, након што је група момака из овог мјеста годинама учествовала на пливању у Даљу, али и у неким мјестима на простору Републике Србије.

– Значи нам ово свима. Ми смо чувари српске православне традиције у зимском периоду. Богојављенско пливање представља Исусово крштење у ријеци Јордан тако да се ми у овом дану на један начин поново крстимо и то из године у годину обнављамо тај наш обичај. Та традиција нас и иначе зближава, а посебно у ова раздвојена времена – закључује Љубан Вујанац.

НИКОЛА МИЛОЈЕВИЋ/СРБИ.ХР

УБЈЕДЉИВО НАЈВЕЋИ БРОЈ УЧЕСНИКА ПЛИВАЊА ЗА ЧАСНИ КРСТ ЗАБИЉЕЖЕН НА ЈУГУ СРПСКЕ

Требишњицом запливало више од 100 пливача

Традиционалним пливањем за Часни крст широм Републике Српске обиљежен је празник Богојављења, а највећи одзив био је у Требињу.

Више од 100 пливача пливало је ријеком Требишњицом, а другу годину заредом први је до Крста допливао Вељко Јовановић.

Побједнику је свештеник Младен Жуловић уручио златник.

– Осјећај је диван, не могу га описати ријечима. Свака част свима што смо запливали у оволиком броју – навео је Јовановић, који је добио на поклон и икону од младића из Херцег Новог, гдје ове године због епидемиолошких разлога није било организованог пливања за Часни крст.

Међу учесницима пливања за Богојављенски крст ове године је била и Маријана Кркалић из Зворника. Она је први пут пливала у Требињу, а већ 13 година чува породичну традицију јер су у Зворнику, у пливању за Часни крст раније учествовали бака, тата, сестра и брат.

Након литургије градом је прошла литија у којој је уче-

» ХЕРЦЕГОВЦИ ПРКОСЕ КОРОНИ: Масован одзив у Требињу

ствовало више хиљада Требињаца.

У Бањалуци је у конкуренцији 12 пливача двадесетогодишњи Срђан Јолић први допливао до Часног крста.

Он је био и фаворит јер је вишегодишњи члан Ватерполо клуба Бањалука и Пливачког клуба Олимп.

Пливању за Часни крст претходила је литија која је у подне кренула испред бањалучког Храма Христа Спаситеља.

У Билеће је, у конкуренцији 30 пливача, први до Часног крста допливао двадесетседмогодишњи Немања Леро.

Леро, који је и прошле године први допливао до Крста на Билећком језеру, рекао је да трећи пут учествује у богојављенском пливању, а други пут је побједник.

На првом богојављенском пливању за Часни крст на подручју општине Фоча, у ријеци Бистрици у Миљевини, учествовало је 40 пливача из Фоче, Миљевине, Вишеграда, Билеће, Зворника, међу њима и четири дјевојке.

До Часног крста прве су допливале двадесетдогодишња студенткиња стоматологије из Зворника Тања Ерделић и шеснаестогодишња ученица средње економске школе Ва-

лентина Вуковић из Миљевине.

У Приједору је први допливао Данијел Дрљача. Он је седми пут био најбржи у пливању за Часни крст, а добиће и златник од Града Приједора.

Јелена Симовић из Фоче побједник је богојављенског пливања за Часни крст, традиционалне манифестације која је данас одржана на ријеци Жељезници у Источној Илици, у којој је учествовало 45 пливача.

Симовићева је рекла да други пут учествује у овој манифестацији и да је ове године имала част да прва доплива до Часног крста. **АГ-РСК**

ВЛАДИКА ДИМИТРИЈЕ ОСВЕШТАО НЕРЕТВУ

Давор Судар из мостарског насеља Бањевићи први је допливао до Часног крста у ријеци Неретви. У пливању је учествовало двадесетак младића и неколико дјеце углавном из Мостара, али и из Невесиња и Требиња. Ове године, већ традиционалној манифестацији која се одржава у Мостару шесту годину заредом, присуствовао је и владика захумско-херцеговачки и приморски Димитрије са свештенством.

Владика Димитрије је осветио воду на ријеци Неретви, а након пливања је благословио све пливаче и даровао им крстове и књиге *Постати човјек*.

Судар је након изласка из ријеке рекао да му је велика част што је ове године први допливао до крста.

– Четврти пут пливам. Осјећам се феноменално. Ово је нешто величанствено за све нас – рекао је кратко Судар. Парох благајски Бранимир Боровчанин који са мјештанима већ шесту годину заредом организује пливање за Часни крст у ријеци Неретви на Богојављење каже да је празник Богојављења почео служењем свете литургије у Цркви Светог Василија Острошког у Благају. На Неретви је након службе освећена вода и пливало се за Часни крст.

– Када смо почели са овом традицијом прије шест година, те 2016, само неколико људи је било ту. Сваке године све више и више растемо и све је више људи овдје. Ове године нас је нешто мање због епидемије и лоших временских услова, али смо успјели да одржимо традицију – рекао је Боровчанин.

Новоизабрани вијећник у Градском вијећу Мостара испред српске листе Велибор Миливојевић каже да су сви Срби у Мостару поносни на ову манифестацију која прелази у традицију.

– Ово је и одржавање наше традиције и наше културе и на неки начин исповиједање и саме наше вјере. Ми остајемо оно што смо увијек били, привржени вјери добром и љубави. Сигурно да и овај чин за нас представља почетак једне обнове која траје годинама, а сигуран сам да ће из године у годину и обнова самог Мостара и саме српске заједнице у Мостару бити све боља – рекао је Миливојевић. **ТОП ПОРТАЛ**

ЈЕЛИСАВЕТА НАЈБРЖА У ПУЛСКО-ПЕРОЈСКОЈ ПАРОХИЈИ

У пулско-перојској парохији осми пут организовано је пливање за Часни крст. У овогодишњем пливању учествовало је деветоро пливача.

Иако пливање није такмичарског карактера, „побједница“ овогодишње манифестације Јелисавета, истиче да јој овај догађај много значи, а као мали знак пажње, уручен јој је и скроман дар. Свештеник Горан Петковић се захвалио свим учесницима, као и вјерном народу који је присуствовао обиљежавању празника. По завршетку пливања, по изласку из хладне морске воде, дружење је настављено уз топли чај и послужење за све присутне, које је припремио свештеник са породицом.

ПРВИ ПУТ СЕ ПЛИВАЛО У ЊУ ЦЕРЗИЈУ!

Захваљујући свештенику Ђокану Мајсторовићу, старјешини Цркве Зачећа Светог Јована Претече Крститеља из Патерсона у Њу Церзију, први пут је на Источној обали организовано богојављенско пливање за Часни крст. Читав догађај одвијао се на *Српском имању* које се налази недалеко од храма, а учествовало је 15 пливача међу којима је била и једна дјевојка.

ПРЕДСТАВНИЦИ ЗАВИЧАЈНИХ УДРУЖЕЊА БАНИЈАЦА У СРБИЈИ СА ДИРЕКТОРОМ ФОНДА ЗА ИЗБЈЕГЛА ЛИЦА

Заједничким снагама за Банију

Директор Фонда за избегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у региону Душко Ђутило састао се 27. јануара са представницима удружења из Београда (Мирслав Ковјанић, Далибор Јелић), из Суботице (Желько Тинтор, Чедомир Паћен), из Новог Сада (Милан Радој-

чић) и из Пригревице (Савка Ковачић, Перо Ковачић и Даница Вукмановић).

Тема састанка је била како да се хуманитарна по-

моћ, уз минималне трошкове, превезе на Банију.

Поред тога, представници удружења Банијаца иницирали су жељу да буду орга-

низатори културне манифестације која би се одржала у Пригревици и окупувала све Србе Крајишнике.

Д.Б.

БРАНЕ ШУШЊАР, ЧОВЈЕК ВЕДРОГ ДУХА И ВЕЛИКОГ СРЦА, ОТИШАО У ВЈЕЧНОСТ

Од последица короне у легенду је отишао завичайни неимар Бранислав Бране Шушњар (61).

Сахрањен је у родном Плашком, а због епидемије изазване корона вирусом и отежаном преласку граница велики број његових пријатеља није био у прилици да га испрати до вјечне куће у његовој вољеној Лици. Умјесто тога Рајко Кесић, Милорад Ђалић, Милан Рокнић, Нешо Вукас са сином Аленом и Рајко Вуканац окупали су се у Цркви Светог Марка у Београду гдје су запалили свијеће.

Наравно, поред њих многобројни Бранини пријатељи су запалили свијеће у својим оближњим храмовима.

Након цркве окупали су се у Клубу *Тесла*, одржали говор и запјевали једну строфу говорећи како би то сигурно била Бранина жеља, уз пјесму је живио, уз пјесму је отишао на вјечни починак.

Иза њега су остала два брата, родбина и многобројни пријатељи. Посљедње дане је провео у болници у Загребу гдје је отишао на контролу као вишегодишњи бубрежни болесник. Нажалост, иако је прегрмио трансплатацију бубрега, корона га је победила.

Проводећи посљедње дане у болници, није клонуо духом, редовно се чуо са својим пријатељима, шалио се, они су му пјевали.

Бране болује од своје 17 године, када су му дијализе постале саставни дио живота. Због дијализе је и дошао у

» Бране Шушњар, Рајко Вуканац, Милан Рокнић и Нешо Вукас

» Испред Цркве Св. Марка: Милорад Ђалић, Рајко Вуканац, Нешо Вукас, Ален Вукас, Милан Рокнић и Рајко Кесић

Београд 1991. године. Касније у Олуји му се придружила и мајка. Живјели су у избјегличким баракама на Раковици.

Крајишници су се 1996. године окупали око КУД-а *Крајина*. Чувајући крајишку баштину, презентовали су игру, пјесму, народне обичаје и ношњу. И поред свих здравствених проблема Бране је био свуда гдје је добра пјесма и дружење.

Недугу послје оснивања КУД-а *Крајина* изродила се чувена пјевачка група *Коријени* у саставу Милан Рокнић Роко, Рајко Вуканац, Бране Шушњар, Нешо Вукас и Стево Бекић.

Његов кум и пријатељ Рајко Кесић каже да је и поред многобројних животних проблема Бране гледао на живот кроз пјесму.

– Годицима је ресторан *Крајујевац* био наше култно мјесто, гдје смо свраћали „на по једну“, а остајали до раних јутарњих часова. Ту смо зарадили и први новац, човјек који је чуо како пјевамо није имао да нам плати, али је продавао цд-е, дао нам је дискове од Силване и Томе Здравковића умјесто бакшиша.

Наступали су на многобројним фестивалима, у многим кафанама спонтано запјевали, небројено пута се догодило да је Бране право са дијализе ишао на пут како би наступао у неком граду по Србији.

Поред *Коријена* пјевао је и у многим другим групама када би им затребао глас.

На Београдском фестивалу међународног краткометражног документарног филма освојили су прво мјесто, а у Москви 3. мјесто 2001. године. На филму пјевају *Коријени*, плешу чланови КУД-а *Крајина*, кадрови су снимани у избјегличким баракама у Раковици, у неколико кадрова је и мајка покојног Бране.

Приказали су и ретроспективу рада КУД-а *Крајина*, гдје су се могле видјети многобројне дипломе, захвалнице. Крајишници се по многим питањима не слажу, али данас их је ујединила туга због Браниног прераног одласка. Његова топла душа нашла је пут до сваког ко га је познавао.

Ђурђица Драгаш: Гдје вам је дом?

Иии... шта кажете... гдје је дом? Па... тамо где су моје две мачке... у Лос Анђелесу! Овај завршни део интервјуа који је недавно емитован у знак сећања на преминулу глумицу Миру Фурлан, данима ме прогони!

Постављам сама себи то питање и не знам одговор. Ваљда је то нормално кад преживиш оно што смо, на различит начин и у различитим околностима, али уз сличну „матрицу“, преживјели ја, Мира и стотине хиљада избјеглица из бивше Југославије.

Где ми је дом?! Овде у Београду, где живим већ 30 година, у војвођанском селу где ми живе родитељи, сестра и њена деца, у селу у срцу Србије у које сам се заљубила или тамо далеко, у Лици где сам рођена и где су вековима живјели моји преци?!

Да чујем само шта ми говори срце одговорила бих – у Лици и тамо где је породица, да одлуком разум изабрала бих Београд, а да се препустим само осећају задовољства и мира одлучила бих се за „моје“ село.

Одговарам тако, у фрагментима, схватајући да не могу другачије. Немам један, јасан одговор и питам се може ли тако до века. Хоћу ли икада моћи са сигурношћу да кажем – ово је мој дом? Верујем да нећу!

То је ваљда усуд нас који смо силом отргнути из корена, нас који нисмо имали право на избор. Понекад ми се чини да сам стварно ЖИВЕЛА само оних првих шеснаест година, а да је овај „остатак“ само бесконачно крпљење покиданих линија живота. У покушају да са знам шта о свему мисле моји „сапатници“ питање сам поставила и у једној групи која на Фејсбуку окупља бивше становнике мог родног града, Госпића.

Јављали су се са различитих страна свега, растављали своје животе, писали о трагедијама, губицима, али и радостима и новој енергији коју су донела деца рођена далеко од рата и страдања. Ипак, ни у њиховим исповестима нисам могла да препознам јасан одговор. Огорчени, рањени, али и реални, схватају да повратка нема и да оне спаљене куће, отети станови и давно зарасли путеви, само у сновима и сећањима могу поново да буду дом. Свесни су да је живот тамо где су безбедни, мирни, где су им деца и унуци срећни и тако углавном и одговарају, али...

Знају они, а знам и ја да неке ране никад не зарастају. Знају да никада више неће бити „своји на

својем”, потпуни и спокојни. Док су живи прогониће их слике “прошлог” живота, успомене које, обојене носталгијом, попримају неке нереалне обресе, вребаће их сећања, морити питање-шта би било да се све ово није десило!

И заиста, шта би било?! Многи, посебно они мојих година, отишли би и тако почетком девесетих из нашег малог града. Неки на факултет, неки у потрагу за послом, бољим животом, љубављу, али имали бисмо где да се вратимо! И то је та кључна ствар, то је она суштинска разлика од које зависи остатак живота. Сећам се колико сам пута, гледајући наше филмове са емигрантском тематиком, размишљала баш о томе.

Јунаци растрзани између пропасти српског друштва током деведесетих и могућности које је нудио одлазак у иностранство, мање или више успешни, задовољни и испуњени, уз сву трагику и муку, имали су где да се врате. Завидела сам им на кафанама и изласцима са друштвом из краја, на годишњицама матуре и сусретима са непрежалењим првим љубавима. Тугујем сваки пут изнова кад то видим или кад чујем да неко од мојих колега или пријатеља иде на неко “генерацијско” окупљање.

Тугујем зато што у мом животу тога нема и неће га никад бити. Зато што ја не припадам нигде!

На годишњицу матуре нису ме звали они са којима сам три године делила средњошколске дане у родном граду, али ни они са којима сам 92, овде у Београду положила матуру! То је истина коју човек тешко прихвата, болна чињеница са којом мора да се живи.

Ваљда је зато толико тешко одговорити на оно питање постављено Мири Фурлан, али и свима нама!

Вртећи по глави њен одговор, гледам мачора Срећка који мирно спава крај мене у овом нашем београдском “дому” и нешто мислим...ма, можда је стварно и била у праву! Можда је најбоље на тешка питања одговарати једноставним одговорима!

ИЗЕТБЕГОВИЋ НАСТАВЉА ПОЛИТИКУ НЕАРГУМЕНТОВАНИХ ОПТУЖБИ ПРОТИВ СРБИЈЕ

Председник СДА Бакир Изетбеговић наставља политику неаргументованих оптужби против Србије јер тобоже дугује милијарде марака, узурпира земљиште, имовину, има дуговања према фирмама у БиХ и слично, истиче председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Изетбеговић добро зна да Федерација БиХ дугује десетине милијарди марака протјераним Србима за отете и узурпирани станове, пословне просторе, земљиште, шуму, за срушене куће и друге објекте. Бошњачка власт плански блокира повратак протјераних Срба на своја огњишта на разне начине. Један од начина јесте што се у српска села не доводи струја и вода, не граде се путеви, нема јавног превоза и здравствене заштите.

Такође, постоје константни проблеми када је ријеч о запошљавању и представљању Срба у органима и институцијама Федерације БиХ и кантона. Очигледно је да Бакир Изетбеговић и СДА систематски спречавају да малобројни српски повратници имају иста права као бошњачки повратници на територији Републике Српске. Поред тога, СДА и Бакир Изетбеговић имају план да насељавају мигранте у српским селима, као што је село Липа код Бихаћа, с циљем застрашивања и протјеривања малобројних српских повратника и отимања њихове имовине.

Линта наводи да Бакир Изетбеговић и даље заступа најбезочније лажи да је Србија извршила агресију на БиХ и да је учествовала у непостојећем геноциду и да би због тога требало да се извини БиХ. Јасно је да СДА на челу са Бакиром Изетбеговићем не одустаје од ратне политике Алије Изетбеговића и да је стратешки циљ укидање Републике Српске и стварање унитарне БиХ у којој ће Бошњаци имати доминацију, а Срби бити грађани трећег реда.

БОШЊАЦИ БИ ТРЕБАЛИ ДА ОДБАЦЕ БАКИРОВУ ПРОФАШИСТИЧКУ ПОЛИТИКУ

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта истиче да профашистичка изјава Бакира Изетбеговића да су Срби лош народ није ништа ново и један је од многих доказа огромне мржње Странке демократске акције према српском народу. Треба да се подсетимо, између осталог, и профашистичке изјаве Бакира Изетбеговића коју је дао 20. јула прошле године у Козарцу код Приједора да је геноцид над Бошњацима почео у Крајини, а кулминирао у Сребреници и да има много Срба који су склони да хладно убијају комшије. Бакир Изетбеговић у континуитету шири нетрпељивост према Србима јер одбијају да прихвате апсурдне лажи да су агресори и геноцидан народ и јер никада неће да се одрекну Републике Српске и прихвате унитарну Босну и Херцеговину по принципу „један човек, један глас“.

Потпуно јасно да Бакир Изетбеговић и бошњачки политичари нису одустали од политике отимања дејтонских надлежности Републици Српској и укидања механизма националног и ентитетског вета у заједничким институцијама.

Линта истиче да је потребно покренути снажну дипломатску, политичку и правну борбу за истину о карактеру рата у Босни и Херцеговини, страдању српског народа и повратку на изворни Дејтонски споразум.

Линта позива бошњачки народ да одбаци исламистичку и екстремистичку политику Бакира Изетбеговића која је усмјерена против мира, стабилности, Срба, али и Бошњака који не подржавају његове ставове. Бакир Изетбеговић је непријатељ цијелом српском народу јер константно понавља болесне лажи да се у Сребреници и на још 7 локација (Братунац, Фоча, Кључ, Приједор, Сански Мост, Власеница и Зворник) десио геноцид над Бошњацима, да је Република Српска настала на геноциду и злочинима, да је Србија извршила агресију на БиХ и учествовала у непостојећем геноциду над Бошњацима, да је у једном дану убијено више Бошњака у Сребреници него Срба за читаво вријеме рата, да има велики број злочиначких оријентисаних Срба који су масовно убијали Бошњаке.

Крајње је вријеме да се бошњачки народ суочи са истином да се није десио геноцид над њима у грађанском рату 1992–1995. године у БиХ, да је злочина било на свим странама, да су страдали и српски и бошњачки цивили и ратни заробљеници и да треба одавати једнако поштовање и српским и бошњачким жртвама.

Линта истиче да је Бакир Изетбеговић највећи непријатељ свом бошњачком народу јер их држи у лажном увјерењу да ће остварити сан свог оца Алије и од БиХ створити исламску државу, а Србе већим дијелом ликвидирати и протјерати, а остатак претворити у националну мањину.

Тужилаштво Србије да покрене поступак за злочине над 305 убијених Срба из Скелана и околних села

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта поново позива Тужилаштво за ратне злочине Србије да покрене кривични поступак за 305 убијених српских цивила и војника из Скелана и околних села код Сребренице међу којима је и њих 69 који су усмрћени на данашњи дан 1993. године.

Двије трећине пострадалих Срба су били цивили. У јутарњим часовима 16. јануара почео је напад муслиманских снага на Скелане и околне засеокe.

Муслимански војници су највећи број српских цивила убили из стрељачког оружја и снајпера испред самог моста преко Дрине и на њему, приликом покушаја Срба да сачувају голе животе одласком у Србију.

Прошло је 28 година од почињених злочина, а још

увјек не постоји ниједна судска пресуда пред Хашким трибуналом и Судом БиХ за почињена језива убиства Срба у Скеланима, као и на подручју читавог средњег Подриња.

Такође, не постоји ни пресуда за злостављање и брутално мучење заробљених

српских војника и цивила у сребреничким логорима.

Линта истиче да би Србија требало да покрене снажну политичку и дипломатску борбу за истину у међународној заједници о карактеру рата у БиХ и страдању српског народа деведесетих година прошлог вијека. Ва-

жно је да се плански и упорно упознаје свијет са бројним чињеницама које јасно потврђују да је главни кривац за рат у БиХ била исламистичка политика Алије Изетбеговића чији је циљ био масовно убијање и протјеривање Срба и стварање етнички чисте муслиманске државе. Захваљујући славној Војсци Републике Српске, српски народ није поново доживио геноцид као у вријеме злогласне НДХ. Нажалост, Срби су доживјели бројне злочине на многим мјестима широм БиХ као и етничко чишћење са подручја Федерације БиХ. Срби не могу да очекују правду од правосуђа БиХ које није професионално и независно већ је селективно и у функцији бошњачке политике чији је стратешки циљ укидање Републике Српске и стварање муслиманске БиХ.

Докази потврђују да је Сарајево антисрпски град

Постоје многи докази који потврђују неспорну чињеницу да је данашње Сарајево по свом карактеру антисрпски град, истиче председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Један од тих доказа јесте промјена најмање 150 назива улица и тргова који су прије грађанског рата носили имена истакнутих Срба или имена српских мјеста, градова и других топонима.

Са сарајевских улица и тргова протјерани су, између осталих, први председник ЗАВНОБИХ-а Војислав Кеџмановић Ђедо, Ђуро Пуцар Стари, Васо Мискин, Марија Бурсаћ и многи други. Нестале су и Невесињска, Требињска, Подргмечка и Паљанска улица. Потпуно је јасно да бошњачке власти на челу са СДА имају за циљ да на сваки начин затру трагове вишевековног постојања Срба у Сарајеву и њихов огроман допринос стварању и културном уздицању тог града.

Линта наводи да су, уместо српских хероја и антифашиста, улице назване по освједоченим фашистима и ратним злочинцима из времена НДХ и скоро свим

виђенијим сарадницима усташког режима који је починио геноцид над српским народом. Част да имају улицу у Сарајеву добили су на десетине припадника организације *Млади муслимани* која је активно сарађивала са усташким властима и чувене по злу Ханцар дивизије. Улице имају, између осталих, Мустафа Бусулаџић који је вршио прогоне Срба и Јевреја и писао хвалоспјеве Анти Павелићу, Адолфу Хитлеру и Ханцар дивизији; Мухамед ефендија Панца, један од оснивача СС Ханцар дивизије и главни творац Меморандума Хитлеру 1942. године; Сулејман Пачариз Хоџа, командант СС муслиманске полиције у Санџаку; Хусеин ефендија Ђозо, главни имам 28. гегименте Ханцар дивизије који је писао писма Хитлеру да су његови војници спремни да положи живот за Хитлера; Асаф Седаревећ, један од оснивача организације *Млади муслимани*; Фехим Спахо који је као врховни поглавар муслимана поздравно оснивање НДХ и позвао муслимане на лојалност новој држави; Енвер Чолаковић, аташе за културу НДХ у Мађарској и други.

Линта истиче да сарајевске улице и тргови носе имена ратног злочинца Алије Изетбеговића, муслиманских паравојних формација (Патриотска лига и Зелене беретке) које су починиле бројне злочине над Србима и истакнутих припадника тих формација. Такође, постоји улица 10. Брдске бригаде чији је командант био злогласни Мушан Топаловић Цацо који је организовао масовно убијање Срба на Казанима. Топаловића су муслиманске власти 1993. године ликвидирале, не због убијања српских цивила, већ због тога што је убио припаднике муслиманске војне полиције који су покушали да га приведу.

Међутим, Топаловић је 1997. године екскомуран и сахрањен као херој. Његовој сахрани је присуствовало више десетина хиљада Бошњака који сматрају да је био борац за слободу, а не ратни злочинац. Поред скандалозних, али очекиваних промјена назива улица и тргова, у Сарајеву су постављене ратнохушкачке и србомрзачке табле на згради Градског вијећа и на другим мјестима на којима пише да су Срби агресори и злочинци.

Бошњачко национално вијеће из Новог Пазара шири мржњу према Србији и српском народу

Бошњачко национално вијеће са сједиштем у Новом Пазару константно шири мржњу према Србији и српском народу тражећи да Скупштина Србије усвоји Резолуцију о осуди геноцида у Сребреници, оцјењује председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Бошњачко национално вијеће годинама понавља потпуну лаж да је у Сребреници јула 1995. године почињен геноцид над Бошњацима. Многе чињенице јасно показују да у Сребреници није прекршена Међународна конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида јер апсолутно није утврђена намера да се Бошњаци потпуно или дјелимично униште као народ. У Сребреници се десио злочин над Бошњацима због освете за почињене злочине

над Србима у средњем Подрињу од 1992. до 1995. године, а не због постојања геноцидне намјере. Бошњачко национално вијеће срамно ћути о систематском злочину који је почињен над српским народом у средњем Подрињу током цијелог рата. Такође, Бошњачко национално вијеће срамно ћути на чињеницу да је вођа злочина над Србима у средњем Подрињу Насер Орић ослобођен кривице пред Хашким трибуналом и пред правосуђем БиХ.

Линта позива Бошњачко национално вијеће да престане са ширењем говора мржње и вријеђањем српског народа понављањем очигледне и провидне измишљотине да је бошњачки народ био жртва геноцида, као и да престане са бесмисленим позивима да Србија за-

почне процес суочавања са прошлошћу. У Босни и Херцеговини су страдали и Срби и Бошњаци и због тога треба једнако поштовати и српске и бошњачке жртве и казнити све одговорне за ратне злочине без обзира на националну и вјерску припадност. Ако Бошњачко национално вијеће искрено жели да гради срећну садашњост и сигурну будућност за генерације које долазе онда је кључни предуслов да престане да понавља бруталну лаж да се у Сребреници десио геноцид. Србија јасно и недвосмислено осуђује злочин над Бошњацима у Сребреници, али очекује да и Бошњачко национално вијеће јасно и недвосмислено осуди злочин над Србима на подручју Сребренице и средњег Подриња током цијелог рата.

Константно ширење мржње и подстицање на насиље према Србима у Вуковару

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта најштрије осуђује константно ширење мржње и подстицање на насиље према Србима у Вуковару чији је спонзор градска власт на челу са градоначелником Иваном Пенавом и замеником градоначелника Маријаном Павличеком. *Вечерњи лист* је објавио писмо председнице Одбора за породицу, младе и спорт Хрватског сабора Каролине Видовић Кришто које је упутила министру унутрашњих послова Давору Божиновићу. У писму је, Видовић Кришто, навела да су јој се обратили припадници навијачке групе *Бег Блу Бојс* из Вуковара због чињенице да су приведени у полицијску станицу Вуковар након сукоба са Србима. Писмо обилује лажима међу којима се посебно истиче да је једног од приведених навијача фи-

зички малтретирао полицајац српске националности и да је дотични полицајац припадник навијачке групе *Делије*. На крају писма Каролина Видовић Кришто позива на линч према Србима јер наводи да навијачка група *Делије* активно дјелује против интегритета и суверенитета *хрватске* државе или јавно позива на рушење хрватског уставног поретка.

Линта наводи да аутор познате проуштакше емисије Бу-

јица и бијесни србомрзак Велмир Бујанец у свом тексту износи још бруталније лажи: да је, како каже, група српских екстремиста односно навијача *Црвене звезде* напала хрватске навијаче; да је полицајац српске националности Предраг Грбић физички малтретирао и тукао најмање двојицу хрватских навијача у полицијској станици; да су приведене хрватске навијаче малтретирани читаву ноћ, као и да је један од главних актера јучерашњег инцидента у Вуковару Невен Грбић кога Бујанец назива локалним *Делијом* и који је брат полицајца Предрага Грбића.

Истина је, истиче Линта, да је један од приведених хрватских навијача и жестоки србомрзак Иван Кулић у полицијској станици ошамарио полицајца Предрага Грбића само зато што је Србин; да Грбић није тукао приведен

хрватске навијаче и да их нико није малтретирао читаву ноћ. Иначе, Кулић је од раније познат по физичким нападима на Србе. Такође, истина је да је Невен Грбић породичан човјек који није вођа *Делија* и није имао сукоб са *Бег Блу Бојсима*. Сви у Вуковару добро знају да се ради о групи екстремиста и шовиниста којима политичку, логистичку и финансијску подршку дају Пенава и Павличек. Њихов задатак је да путем физичких напада и пријетњи код Срба у Вуковару стварају све већи осјећај страха и несигурности и да их подстакну на иселјавање. У питању су, у великој мјери, дјеца хрватских ветерана који исказују своју мржњу према Србима као и њихови очеви. Реално је очекивати да ће физички напади на Србе бити све учесталији како се буде приближавао термин одржавања локалних избора.

Хапшење тројице Срба у Даљу наставак удара на преостале припаднике нашег народа у Хрватској

Скандалозно хапшење тројице Срба у Даљу представља наставак удара на преостале Србе у Хрватској, истиче председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Ухапшени Предраг Гавровски, Рајко Весић и Ђорђе Дрпа немају апсолутно никакве везе са ратним злочинима над хрватским цивилима и ратним заробљеницима јер да имају одавно би напустили Хрватску. Њих тројица се сумњиче да су наводно физички и психички злостављали осморицу хрватских војника и шесторицу хрватских цивила. Добро је познато да етнички мотивисано хрватско правосуђе кривично гони Србе за ратне злочине на основу лажних и фалсификованих доказа.

Линта наводи да је један од државних циљева Хрватске да се донесе што

више пресуда за ратне злочине против Срба без конкретних доказа да би се оправдала срамна Декларација о Домовинском рату коју је усвојио Хрватски сабор 2000. године.

У Декларацији стоји да су Србија, ЈНА и крајишки Срби тобоже извршили агресију на Хрватску, а да је Хрватска тобоже водила ослободилачки, одбрамбени и праведан рат. У Хрватској је до сада донијето више од 600 пресуда за ратни злочин од чега 98 % против Срба. Такође, циљ масовних кривичних поступака за ратне злочине јесте да се Срби држе у сталном страху и неизвјесности и да им се пошље јасна порука да нису добродошли у Хрватску.

Линта позива Владу Србије да коначно оснује Канацеларију за помоћ осум-

њеним, оптуженим и осуђеним Србима за ратне злочине. Циљ Канацеларије би био да пружа бесплатну стручну и правну помоћ и финансијску подршку осумњиченим, оптуженим и осуђеним Србима да докажу своју невиност и скину љагу ратног злочинца са свог имена. Огромна већина припадника ЈНА, Војске Југославије, Војске и полиције Републике Српске и Републике Српске Крајине су се часно и поштено борили за свој народ.

Многи од њих се налазе у тешкој материјалној ситуацији и немају средстава за скупе и дуготрајне судске поступке. Поред тога, Србија треба јасно да стави до знања Хрватској да је неприхватљиво да води масовне поступке за ратне злочине против Срба на основу лажних доказа.

Провидно лицемјерје Зорана Милановића у вези са усташким поздравом „За дом спремни“

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као провидно лицемјерје одлуку председника Хрватске Зорана Милановића да не присуствује обиљежавању 28. годишњице злочиначке војно-полицијске акције *Масленица '93*. због тобоже истицања усташког поздрава „За дом спремни“. Милановић безуспјешно покушава да пошље поруку како је Хрватска, не само формално, већ и у пракси антифашистичка држава иако бројне чињенице показују да је стварни темељ Хрватске усташтво и да је насљедница НДХ. Усташки поздрав „За дом спремни“ користи се у Хрватској од доласка усташког режима Франје Туђмана на власт 1990. године, па до данашњег дана.

Линта истиче да Милановић веома добро зна да су хрватски војници из готово свих паравојних формација и јединица Хрватске војске током рата користили усташки поздрав „За дом спремни“. То је потврдило и 16 хрватских генерала који су јуна 2020. године упутили отворено писмо хрватској јавности. Хрватски војници су се поносили усташком тради-

цијом и славили вријеме НДХ и познате усташке личности као што су поглавник Анте Павелић, команданти Црне легије Рафаел Бобан и Јуре Францетић и други. Једна од регуларних војних формација Хрватске војске тзв. Хрватске одбрамбене снаге (ХОС) су тај узвик узеле као свој званичан поздрав. ХОС су биле легални дио Хрватске војске и њен грб са натписом „За дом спремни“ је званично признат и регистрован. Добро је познато да су припадници 1. Гардијске бригаде *Титрови* у једној од својих званичних пјесама која се зове *Пјесма настјавној шими* узвизивали усташки поздрав „За дом спремни“. Такође, и припадници 2. Гардијске бригаде *Громова* у својој пјесми су узвизивали „За дом спремни“.

Линта је увјерен да Милановић одлично зна да је усташки поздрав „За дом спремни“ одавно легализован у Хрватској. Прво, Влада Ивице Рачана је 2001. године прва озаконила „За дом спремни“. Рачаново министарство управе је донијело одлуку да је Статут тзв. Удруге бојовника ХОС-а, с поздравом „За дом спремни“ у складу са Законом о удружењима. На-

ведени документ из 2001. године постао је темељ да касније одобравање истих захтјева ХОС-ових ветеранских удружења. Влада Зорана Милановића (крај 2011. и почетак 2016. године) није укинула наведену одлуку. Друго, Министарство управе Хрватске је 2017. донијело закључак да се могу и даље регистровати или пререгистровати удружења која у свом грбу и статусу имају усташки поздрав „За дом спремни“. Треће, табла са натписом „За дом спремни“ која је скоро годину дана била у Јасеновцу није уништена већ је у јесен 2017. само премјештена на спомен-обиљежје код Новске и има заштитну полицију. Четврто, Савјет за суочавање са прошлошћу Владе Хрватске 2018. године је јасно рекао да се усташки поздрав „За дом спремни“ може користити у одређеним приликама. Пето, Високи прекршајни суд у Загребу донио је 3. јуна 2020. пресуду да „За дом спремни“ на почетку Томпсонове песме *Бојна Чаволаве* није прекршај. Употреба усташког поздрава „За дом спремни“ јесте злочин из мржње, а у Хрватској више није ни прекршај против јавног реда и мира.

СИСАЧКИ БИСКУП ВЛАДО КОШИЋ ЈЕ ВЈЕРНИ СЉЕДБЕНИК УСТАШКОГ ПОКРЕТА

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује проуштакшу изјаву сисачког бискупа Владе Кошића да се хрватски народ против земљотреса не може борити као против Турака, комуниста и Срба потпуно очекиваном. Владо Кошић је вјерни сљедбеник усташког покрета и поглавника Анте Павелића о чему постоје бројни докази. Он је благословио 2016. постављање крста и спомен плоче у кругу Опште болнице *Др Иве Педишића* у Сиску за више од 100 убијених усташа 1945. Владо Кошић је велики обожаваца промотера усташтва Марка Перковића Томпсона на чијој је промоцији књиге 2017. рекао како усташе нису фашисти већ борци за хрватску државу; да је Јасеновац био радни логор, а не фабрика смрти; да није постојао дјечји логор у Сиску; да злочиначки поздрав „За дом спремни“ треба да се слободно користи у јавности и да постане званични поздрав Хрватске војске, да је величанствени устанак српског народа у Србу 1941. против геноцидне НДХ био покољ Хрвата. Такође, Владо Кошић је био главни иницијатор подизања споменика кардиналу и ратном злочинцу Степинцу 2019. у познатом усташком мјесту Зрин у општини Двор на Банији.

Линта истиче да Католичка црква није осудила ниједну од бројних србомрзачких изјава бискупа Кошића што јасно говори да се није суштински одрекла усташке идеологије. Бискуп Кошић јавно говори оно што мисли велика већина хрватских бискупа тј. да НДХ није била геноцидна и злочиначка творевина која је починила геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима већ је била израз историјских тежњи хрватског народа за својом државом. За сисачког бискупа, али и за остале хрватске бискупе, Марко Перковић Томпсон, који у својим пјесмама велича НДХ и који сваки свој концерт почиње са злочиначким поздравом „За дом спремни“ је велики хрватски патриота, а не човјек који шири мржњу и одобрава геноцид почињен над Србима. Кардинал Бозанић и остали хрватски бискупи величају ратног злочинца Алојзија Степинца и одобравају редовно годишње одржавање мисе за 35 усташких генерала и пуковника, као и поглавнику Анти Павелићу што је један од бројних доказа да се Католичка црква није суочила са својом усташком прошлошћу.

ХРВАТСКА 18 ГОДИНА СИСТЕМАТСКИ КРШИ УСТАВНИ ЗАКОН О ПРАВИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Хрватска пуних 18 година систематски крши Уставни закон о правима националних мањина који је један од два уставна закона у тој држави, истиче председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Уставни закон о правима националних мањина је усвојен двотрећинском већином у Хрватском сабору и ступио је на снагу 23. децембра 2002. Према категоризацији закона, Уставни закон је изнад осталих закона који морају бити исписани с њим јер је по својој снази јачи од било ког обичног закона. У пракси Уставни закон је мртво слово на папиру скоро двије деценије јер, између осталог, нема ниједног Србина који се примјеном члана 22. запослио у некој државној служби. Такође, Хрватска не поштује принцип пропорционалне заступљености Срба у државној управи, полицији, правосуђу, образовању, здравству и другим јавним службама. Такође, Хрватска систематски крши Закон о службеној употреби језика и писма у коме се јасно каже да у мјестима у којима национална мањина чини најмање трећину становника сви знакови укључујући и улазне и излазне табле из тих мјеста морају бити исписани и на језику и на писму националне мањине. Од завршетка рата у Хрватској до данас нема ниједно мјесто, у којем Срби чине најмање 33,3 % становника, које има двојезичне табле. Линта истиче да Хрватска систематски крши и Закон о васпитању и образовању на језику и писму националних мањина јер одбија годинама да изврши пререгистрацију школа у којима се настава одвија на српском језику и ћириличној писму и региструје их као мањинске. Наиме, у члану 3. наведеног Закона јасно стоји да ако се ради о школи у којој се настава одвија на мањинском језику, у овом случају српском језику и ћириличној писму, и ако је статутима те јединице локалне самоуправе предвиђено, да је у службеној употреби српски језик и ћирилица, жупанија је дужна пренијети оснивачка права на те општине у року од 60 дана од пријема таквог захтјева. Општине Борово, Маркушица и Негославци, у којима су Срби већинско становништво, упутиле су Вуковарско-сремској жупанији овакав захтјев прије више од шест година. Иако је рок за доношење одлуке о пререгистрацији био 60 дана, захтјев до данас није стављен на дневни ред Скупштине Вуковарско-сремске жупаније. Потпуно је јасно да Уставни закон и други закони који се тичу Срба служе само као покриће пред међународном заједницом како је Хрватска тобоже постигла висок степен заштите права националних мањина иако то нема никакве везе са истином. Линта позива Владу Србије да инсистира да Хрватска коначно почне да поштује барем она права преосталих Срба која су гарантована Уставом и постојећим законима.

У ПОСЈЕТИ ФУДБАЛСКОЈ ШКОЛИ

Ковачевићи међу „кариокама”

У предивном амбијенту подно Кошутњака, на теренима ФК Раковица, стасавају нове генерације ОФК Кароике, основаног 2006. године, са циљем да њихова школа у свим елементима игре подсјећа на бразилску репрезентацију чији су популарни назив узели као своје име. Осим препознатљиве жуто-плаве опреме оно што се одмах могло запазити је стил игре на тренингу, а како смо касније видјели и на утакмицама, љубав према фудбалу, преданост и умијеће у игри, неодолјиво подсјећају на њихове узор. Међу стотињак чланова ове школе већ годинама тренирају тројица рођене браће Ковачевић: Лука (16), Михајло (14) и Данило (10), поријеклом Крајишници по свом оцу Бојану.

Поред Бојана је и његова супруга Славица у овом лијепом амбијенту, било да се ради о тренинзима или утакмицама које се одигравају сваког викенда. Искусили су много тога, упознати су са свим детаљима, а посебно истичу неизмјерно повјерење према тренерима овог клуба, прије свих, према проф. Стевану Томићу, алфи и омеги ове екипе. Посебно је то дошло до изражаја у тренуцима када је њихов син Лука имао одређених здравствених проблема, а управо захваљујући „тимском раду” породице и клуба, успјешно се вратио на терен.

Док посматрамо уводни дио тренинга, проф. Томић нас упознаје да је сједиште школе фудбала на Лабудовом брду. Тамо тренирају у сали ОШ 14. октобар, као и балону Масџиро,

ФОТОГРАФИЈЕ: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

док је ипак најљепше радити на отвореном, овдје испод кошутњачке шуме.

– Тренутно имамо око 100 чланова у свим узрасним категоријама од селекције пионира и млађих, до предшколског узраста, односно генерације 2005–2014. Рад са дјецом организују и реализују едуковани и образовани тренери – професори физичке културе и виши фудбалски тренери који уз високо образовање у сфери спорта, посједују и УЕФА фудбалске лиценце. Осим мене, ту је и Душан Тасић, а у рад са дјецом су укључени и тренер и физиотерапеут, иначе наш бивши играч, Зорана Вукашиновић, док су у стручно-педагошки рад укључене и колеге професори физичке културе Слађана Томић, Угљеша Миљевић и др Душко Спасовски (професор физичке културе и доктор специјалиста дјечје

ортопедије). У раду на физичкој припреми и специфичним тренинзима корекције трчања укључена је и Јелена Ђирић, професор физичке културе и атлетски тренер – прича нам Томић који и сам посједује УЕФА фудбалску лиценцу.

Дјеца учествују на многим турнирима, традиционални су учесници дјечјих фудбалских лига као што су, на примјер, Лига пионира ФСБ (у сезони 2019/2020. и сезони 2020/2021, након јесењег дијела првенства, заузимају прво мјесто без иједног пораза). Редовни су учесници већ 10 година Фер-илеј лиге, а двије селекције које се такмиче, 2008. и 2009. годиште, су заслужено освојиле прва мјеста у јесењем дијелу сезоне. У такмичењу СОС Лија будућих шампиона већ трећу годину узастопно освајају прво мјесто за регион Београд.

Такмичили су се и на многим турнирима ван земље и снаге одмјерили са еминентним клубовима какви су Ајлешико Магрид, Ајнтрахт, Леица Варшава, Славија Праг, Инштер Братислава и многи други, а планирају да наставе ову традицију. За ову годину, у зависности од тога да ли ће се моћи путовати ван земље због корона вируса, на позив спортских пријатеља, планирани су турнири у Аустрији и Италији.

– Посебна одлика нашег клуба је веома успјешан рад са дјевојчицама, по чему смо препознатљиви широм Србије, али и ван земље, с обзиром да имамо у свим генерацијама по неколико веома успјешних дјевојчица и дјевојака, које су годинама међу најбољима у Србији и које по традицији наступају у репрезентативним селекцијама Београда и Србије.

Међу њима се издвајају: Сања Ратковић, Зорана Вукашиновић, Николина Батинић –Нишге, Маја Николић, Ања Јестровић, Ана Зурапи, као и дјевојчице од којих тек очекујемо да исказују своје потенцијале Ања Стојимировић, Јелена Максимовић и Ива Марковић – истакао је Томић, наводећи да је у последњој утакмици кадетске репрезентације Србије против БиХ баш Ања Јестровић постигла два поготка.

На крају разговора, Томић је посебно истакао да ОФК Кароике прије свега, жели да настави да промовише и развија дјечји и омладински фудбал у Србији и региону, а сами значај бављења спортом за свако дијете је илузорно наглашавати. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

» Лука са оцем Бојаном и глумцем Игором Ђорђевићем (у средини)

ТАЛЕНАТ ЗА ГЛУМУ И ФУДБАЛ

Тројица браће Ковачевић од малих ногу тренирају у овом клубу и у својим селекцијама су били једни од носилаца игре. Мада се у последње вријеме најстарији Лука лагано повлачи, што због узраста, то и због друге велике љубави и талента који посједује, љубави према глуми. Са успјехом је завршио мастер семестар Студија глуме и режије „Први кораци” у класи академских глумаца Игор Ђорђевића и Андреја Шепетковског.

Умјетнички ген повукао је и најмлађи Данило, ученик четвртог разреда основне школе „Франце Прешерн”. На школском такмичењу у рецитовању постигао је завидан успјех и са пјесмом „Стрепња” Десанке Максимовић пласирао се на општинско такмичење. Данило ништа мање није талентован за фудбал и један је од ослонаца екипе „Кароике” у својој и генерацији годину дана старијој. Михајлу који је недавно напунио 14 година, тренутно је фудбал у првом плану. Игра на позицији задњег играча одбране и плијени својим стасом, фудбалским умијећем и знањем.

ДОМАЋИНИ НАСТАВЉАЈУ ТРАДИЦИЈУ ПЕЧЕЊА РАКИЈЕ

Крајишке приче уз казан

Да Крајишници не заборављају своје обичаје увјерили смо се неколико дана прије новогодишњих и божићних празника када смо у домаћинству Жељка Бурсаћа, у Батајници, „пронашли” ракијски казан у пуном замаху или како ми Личини волимо рећи „веселу машину”. Неизбјежно, и пар пријатеља који су му пружили свестрану помоћ у овом послу. Овдје затичемо и некадашњег pilota ратног ваздухопловства ВЈ Петра Буру у некој сасвим другој улози – казаније. Довољно елементарна да се направи занимљива прича.

У времену када се само прича о пандемији, када се налазимо у неким посебним мислима, не само ми на овим просторима, већ и људи широм планете, свако се сналази на свој начин како би прекинуо ово вријеме и бар на час мисли усмјерио на неку позитивну страну.

Једна од таквих позитивних мисли вам се сигурно јави када испред себе увидате ракијски котла, веселу дружину око њега и тек процуриле капи овогодишње ракије у домаћинству Жељка Бурсаћа. Друштво старо, углавном познато, крајишка музика одјекује са касетофона, а домаћин нас дочекује, свако ред налаже, пред капијом. Започињемо причу, није тешко, воли Жељко да прозбори коју о очувању традиције коју гаји и ЗУГ Ђиро Дрвар –Личка Калдрма, на чијем се челу он и налази.

– Покушавамо да очувамо обичаје и традицију родног краја, посебно људи са тремеђе Лике, Босне и Далмације, а данас смо се окупили да печемо ракију. Због познате ситуације са корона вирусом позвао сам мање људи да буду овдје са нама, али довољно да мало помогну, а истовремено да се дружимо и подсјетимо на нека љепша времена. Као мали памтим да је мој дјед Лука имао од 80–100 котлова ракије, ми данас печемо много мање, али ми је циљ да то пренесем на свог сина, своје унуче, који нажалост, због поменути пандемије данас нису овдје са нама – прича нам Бурсаћ, додајући да и сви други Крајишници треба да на своје потомке пренесу овај и многе друге обичаје који су се гајили у родном крају.

Бурсаћ наводи да овдје има људи из Далмације, Босне, Лике, Кордуна и да се у сваком од ових дијелова некадашње нам заједничке земље, на истовјетан начин као што се ради данас, пече ракија.

– Наши стари су чекали да снијегови падну па да онда почнемо са печењем ракије тамо негдје у децембру, јануару јер је за сам процес хлађења требало много воде. Оскудијевали смо са водом, а да не бисмо трошили оно мало из бунара, пошто је била потребна за домаћинство, у чабар бисмо, други дио казана, стављали снијег – појашњава Бурсаћ.

» Милорад Бурсаћ, Сретен Родић, Жељко Бурсаћ, Јован Вученовић, Слободан Пртина, Стојан Лацковић, Петар Бура, Никола Шарић

О процесу производње разговарали смо са већ поменути казанијом Петром Бурум који нам је рекао да је процес исти онакав каквим су се некада служили наши дједови и праједови.

– Први услов за печење је да имамо грожђе које је преврело, односно да се шећер претворио у алкохол. Сљедећа фаза је да се стави у казан испод кога се ложи ватра, а онда алкохолна пара кроз цијев (лулу) пролази до чабра гдје се хлади. На излазу добијамо течност, односно ракију. Овај пут то је лозова ракија, неки је зову и комовица, али у сваком случају то је завршни чин овог процеса. За шта служи сви знамо, али је важно истаћи да је ми овдје печемо да имамо за славу, или било коју другу светковину, али да и понесемо код добрих пријатеља када пођемо у госте. Знамо да је чиста и наша, да нема никаквих додатака осим природних и да се без проблема може конзумирати – прича нам Бура, ро-

ђени Батајничанин чији су преци на ове просторе дошли давно, и то из Далматинске Загоре, односно села Штиково.

Док се ракија пече приметиле су се ту многе приче. Највише о Крајини, свима нама љутој и непрежаљеној рани. Присутни Слободан Пртина овјековјечио је један дио завичаја у својој књизи Доњи Штирци некад и сад – Да ли посљедње вајре горе, гдје је до танчина описао ово село од насељавања до данашњих дана. Касније је и многе изненадио својим умијећем на фрули, пратећи сад већ познату групу Ђиро који су нас са пар пјесама подсјетили на родни крај.

Нашао се ту и Јован Вученовић, некадашњи секретар Министарства спорта у Влади РСР. За њега кажу да је жива енциклопедија книнског, а посебно крајишког спорта од 1990–1995. године. Јован истиче, да нажалост, многи не знају да је РСР имала и свој Олимпијски комитет, као и велики број гранских спортова у

којима су се, упркос ратним условима, одвијала републичка првенства од фудбала до шаха.

Било је ту још много прича, пјесма и како ред налаже, добра закуска за све оне који су се нашли око котла. Причи никад краја ни у тренуцима када је већ пао мрак и кад се котло почео истаљвати, а ракија спремати у за то припремљене посуде.

Док смо одлазили са овог пријатног дружења, поздрављајући се до неке друге прилике, увјерили смо се да пријатељи и кумови Жељка Бурсаћа, Родић, Шарић и други, нису дошли само пробати ракију, једнако као и кордунаш Стојан Лацковић и Милорад Бурсаћ, из села Плавна, један од најредовнијих чланова пјесачке групе Ђиро. Сви они вриједно су помогли да се све среди, ком одвезе на предвиђено мјесто, и да све остане уређено, баш као што је било прије него што је казан и стигао испред Бурсаћевог домаћинства.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

КРАЈИНА ЈЕ ДИО ВАСПИТАЊА - БЕОГРАДСКИ ТЕКСТОПИСАЦ ОБЈАШЊАВА ЗАШТО ИНСПИРАЦИЈУ ПРОНАЛАЗИ У ЗАВИЧАЈУ СВОЈИХ ПРЕДАКА

Петар Бурсаћ: Мој ђед је правио адове за коње у Лици, а није био обућар на Славији!

Многе текстове крајишких пјесама, разних извођача потписује млади текстописац Петар Бурсаћ. Рођен у Београду, најраније дјетињство је провео на Врачару, али уз баку Наду и ђеда Петра, по којем је добио име зоволио је Лику и Крајину.

ЧУВАЛИ МЕ ЂЕД И БАБА

Љубав према Лици на њега је највише пренијела његова бака Нада која је често знала да му и рецитује пјесме. Баба и ђед су у Олуји дошли у Београд да буду уз сина и јединог унука.

— Уз њих сам, па тако и уз родитеље, како сам стасовао све више и више волио земљу одакле су моји напустили своја вјековна огњишта. Никад Крајина није била табу тема у мојој кући одувјек се о њој зборило, зато Крајина никад није ни умрла јер је њени потомци памте. Сматрам да је у души Крајишника да на своју дјецу пренесу оно што су донијели из старог краја.

На питање како је рођен у Београду, а слуша крајишку музику, он каже: „Мени је ђед правио адове за коње у Лици, а није био обућар на Славији.”

— Крајина је дио васпитања. Крајишници преносе са кољена ко су, шта су и одакле су и ја бих волио да моја дјеца једног дана знају одакле им је ђед. То је јако битно јер смо расељени по цијелом свијету. Наши потомци морају да знају истину о страдањима, а не да их уче да смо ми били терористи на својој ђедовини.

СВАКИ КРАЈИШНИК ОДЛИЧНО ПЈЕВА

Петар Бурсаћ наводи да је крајишка пјесма настала од изворности.

— Ријетко ко од наших људи је да не зна да запјева, да није писмен и музикалан. Скоро сваки наш Крајишник је за роман или филм. На крсним славама сам одувјек слушао свог старог како пјева ојкачу, а остали за њим басырају, то ми је било неко рано упознавање са том пјесмом, једном историјом српског народа из Крајине оно што им је на крају једино остало. Како сам растао, та је музика увијек била присутна, да л' се славило или плака-

» Петар Бурсаћ

» Петар Бурсаћ са члановима групе Тронеја

ло, она је давала снагу Крајишнику да сваку препреку пређе, да буде достојан и частан какав је одувјек био.

НИШТА БЕЗ БАЈЕ МАЛОГ КНИНЦЕ

Овај млади Личанин, по мајци Далматинац, у тинејџерском периоду умјесто у београдске клубове излази у Борчу, и слуша пјесме Баје Малог Книнце.

— Још од средње школе најомљеније мјесто за изласке је био Конак *Естрада*, гдје се слушала крајишка музика, посебно посјећени наступи су били од Баје Малог Книнце.

Иако је почео да пише још у нижим разредима основне школе, први текст који је неки извођач извезо написао је 2016. године.

— У вријеме када сам у саобраћајној школи био матурант, десило се да сам пао на поправни. Та ситуација ме је инспирисала да напишем *Матурску пјесму*. „Ни матурски завршио није, а ракију одмалена пије...” Тада се догодило да се Његош Рађеновић одвојио од *Гоци бенда*, и снимао је самостални албум. И први пут када ју је прочитао, рекао је: „Купљено!” Ово што пишем и радим, радим у име мог ђеда Пеће, тако су га звали у старом крају, он је одавно преминуо и до последњег

часа patio за родним крајем, свака пјесма која се напише је у његову част, да послуже Петра буде још један Петар, његов праунук.

ЦИТИРАЈУ ГА МАТУРАНТИ

Пјесма чим је изашла, била је слушана међу омладином, и не само крајишком. Чак су клинци из Крагујевца на матурској журци

имали одштапане мајице са рефреном те пјесме.

— При стварању слушам народ, али слушам и себе. Ако смо духовно јаки и здраво размишљамо, и на путу до свог циља пазимо да никог не повриједимо, то је оно што је битно.

За *Мајкане* је написао неколико пјесама, а њему најдража је пјесма о Тесли.

Да те није Српкиња родила, Америка у мраку би била...

Посебно је била запажена његова шаљива пјесма *Шта ће мени те-рејана* коју је извезо Јеле.

ФАТАЛНИ СУСРЕТ У ПЕЧЕЊАРИ ВЕЛЕБИТ

За највећи број Петрових пјесама аранжмане је правио Игор Голубић.

Са *Гоци бендом* је сарађивао тако што им је понудио аутобиографску љубавну баладу.

— У печењари *Велебиту*, на лично-далматинској вечери срео сам некадашњу дјевојку. Послије те вечери, након само неколико сати спавања, ишао сам да радим као обезбјеђење. Матурант и под утиском пријашње вечери написао сам пјесму *Бацио сам онај шал*.

Иако нам је рекао да се од пјесама може живјети, Петар је прије годину дана уписао и факултет.

— Знаш да је данас младима тешко, али ја сам скроман. Жеља ми је била да упишем факултет и то сам исто остварио. Вјерујем у себе, и на путу мог успеха идем малим корацима трудећи се да будем уз људе које волим. Наши преци нису имали много, многи ни струје нису имали и били су чини ми се срећнији него ми сада — рекао је Петар и додао да ако смо испуњени изнутра и чврсто стојимо на својим ногама, привући ћемо и успјех, па и онај материјални.

СУЗЕ ЗА ЗАВИЧАЈЕМ

— Увијек ћу памтити једну сцену из старог стана, који није био стан него једна соба на Врачару, сједио сам са бабом Надом на кревету, а на телевизији је ишла реклама за нови цд *Јандриној јаши*, ишао је баш рефрен чувене њихове пјесме: „Нисам жељан мајко, ни меса ни вина, ја сам жељан твоји” поздрав из *Книна*”. Видио сам тад моју бабу како је заплакала, а ја сам је упитао: „Баба, а што плачеш?” На шта ми је она одговорила: „Дијете моје, ово су моји Буковачанци, дијели нас Велебит, па се баба сјетила родног краја”. **ДРАГАНА БОКУН**

НАСТАВНИЦА СРПСКОГ ЈЕЗИКА ИЗ НОВИХ БАНОВАЦА ЖЕЛИ ДА ОБЈАВИ ЗБИРКУ ПЈЕСАМА

МИЛКА ПАРЕНТА: КРОЗ СТИХОВЕ СЕ ОСЛОБАЂАМ УНУТРАШЊЕГ БОЛА

Пјесникиња Милка Парента, рођена је у Книну 1969, а одрасла у Беврској. Послије завршене гимназије у Книну, уписала је факултет у Задру. Међутим, 1991. почиње рат у Хрватској и Милка одлази у Београд гдје завршава Филолошки факултет — Српски језик и књижевност.

Сада своју љубав према језику и писаној ријечи преноси на своје ученике у Новим Бановцима гдје ради као наставница српског језика.

— Писала сам и раније, али посебну инспирацију имам у последње три године. Све моје пјесме су дубоко у мени, дубоко проживљене и истините. Стварност у којој живимо, велика историјска неправда која је учињена мом роду, унижење поноса и достојанства и одбрањен понос и достојанство и изнад свега мотив неба је нешто што је заробљено и у мом виду и у срцу, а откључано и ослобођено у стиху.

Хвала ти, царице небеска, што напојих усне са твојега врела, гласи један од њених стихова.

— Врело је живот са свим искушењима и љепотом, а моја мисао је само проводник нечега што је далеко изнад нас. Ја сам само именовала емоцију и оно што сви виде, али можда не могу исказати и зато сам захвална Богу што је мени дато да се кроз стихове ослободим неког унутрашњег бола.

— Мотив дјетињства, мотив времена које нас једнако вара и покорави и природа која је отворена књига, а ми је слабо чувамо и ријет-

ТАЈНА СТВАРАЊА

Питаће те у ком свету живим
И како се опет међу свет враћам
Ако им одговор ћутањем даш
Ја те не кривим
Самоћом своје светове плаћам.
Питаће те како миришу зоре
Бића ми скривеног што дана се боји
Ти им кажи ко бродоломцу
Што победи море
Па срећан је кад на доку стоји.

ко читамо су мотиви остварени кроз наслове *Морила и шријила*, *Мрав*, *Светлост* и *Јелин*, *Трска*, *Бреза*, *Словарица снаге*.

Златне алке земљом прекривене су пјесме о њеним родитељима, а њихов одлазак и празнину попуњава сјећањима на завичај, дјетињство, на срећу.

— Те слике су моја арка којом поћох у свијет. Њима дугујем све. Историју као тему приказала сам радећи и као наставник српског језика кроз огледне часове *Плава тробница*, *Родолубље ијесника српске модерне*, *Женидба Душанова*, *Песме косовског циклуса*, *Краљевић Марко* и *Муса Кесеџија*, а од наслова на ту тему издвојила бих пјесме о Светом Сави, Оливери Лазаревић, Николи Тесли и циклус пјесама о манастирима.

Милка Парента наглашава да би вољела да изда збирку пјесама, како би се у њеним стиховима пронашле њежне душе, јер она пјева о љубави према човјеку, и жељи да нељудско никада не проговори у нама.

ДРАГАНА БОКУН

	НЕКАДАШЊИ ЕПИСКОП У ДАЛМАЦИЈИ И БОКИ КОТОРСКОЈ (СА СЛИКЕ)		ПРЕМА-ЗАТИ БОЈОМ	МЈЕСТО СМРТИ ВЛАДИКЕ СА СЛИКЕ	ЖИТЕЉ ИРАНА
	НАЈВЕЋА ПУСТИЊА У СРЕДЊОЈ АЗИЈИ				
	СЛОНОВА КОСТ, СЛОНОВАЧА				
	ДУГОНОГА ПТИЦА СЕЛИЦА				
ПРЕПРЕДЊАК, ЛУКАВАЦ (ТУР.)					
МАНАСТИР У СЈЕВЕРНОЈ ДАЛМАЦИЈИ У КОМЕ ЈЕ БИО КАЛУЂЕР И АРХИМАНДРИТ	РАЗБОРИТОСТ, ПАМЕТ	ЕНИГМАТСКИ ДАНИ ЛУДАЈЕ	СИМЕОН ОДМИЉА НАЈСТАРИЈИ ЧЛАН		
ПОЗЈАМИЦА				ЦЕНТРЕВИ ОРУЖАНИ СУКОБ	
РАНИЈИ СРПСКИ ВОЈВОДА ПУТНИК					СЕРТИФИКАТ О КВАЛИФИКАЦИЈИ
УСПОН, ПЕЊАЊЕ НАВИШЕ				АНИЦА ДОБРА ДРВЕНО СЕДЛО	
ПОРЕСКА УПРАВА		УЗИМАТИ ХРАНУ МОРСКИ РАК			
ЈЕДНО ОД ИМЕНА ЗА КИШОБРАН				ПОНД НАПАД, НАСРТАЈ	
СРПСКО КОЛО	ВРСТА МЕКУШЦА КОЈИ ПУЗИ	ЖИВИ СТВОР НЕМАНИ, АЖДАЈЕ			
ДВОЈЕ			ПИСАР ВАЉЕВО		
ЛОВИНА			ОКВИР ЗА СЛИКУ РАДИЈУС		
РОДНО МЈЕСТО ВЛАДИКЕ СА СЛИКЕ				ПРЕМА	

Презентација: Гоби, ебул, роџа, ајин, Сима, кредит, ц, Радмир, узлаз, АД, ПУ, Јести, амрела, п, анимал, пар, ђато, улов, рам, Жетар, ка.

ОДРЖАНА РЕДОВНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ГРМЕЧКА КОРИДА

ГРМЕЧКА КОРИДА ЗАСЛУЖУЈЕ УПИС НА УНЕСКОВУ ЛИСТУ

У Дому омладине у Београду 27. 1. 2021. одржана је Редовна скупштина Удружења Грмечка корида из Бањалуке на којој су представљене будуће активности. Присутне је поздравио генерал Мићо Грубор и ријеч предао проф. др Митру Бороји који је истакао да је побједник 248. Грмечке кориде бик Јаблан, власника Фрање Тубића из Бугојна.

– Грмечка корида траје више од два вијека, спонтано су је почели организовати чобани који су чували стоку. Одржавала се увијек између села Јелашиновци и Санице на Међењем брду. Први документ о одржавању бодње бикова, Грмечке кориде датира из 1772. године – рекао је Бороја.

Ове године за Ивањдан 7. 7. планирано је да се организује такмичење косаца, на Међењем брду. Након тога би се одржала 249. Грмечка корида традиционално за Илиндан.

– Грмечка корида је централни догађај,

све остале кориде које се организују на различитим локацијама су забавног, ревијалног карактера.

Планирана је и Олимпијада 2022. Грмечка корида, поводом 250 година Грмечке кориде и 120 година Кочићевог Јаблана.

Тежње овог удружења усмјерене су и на активности које би довеле до тога да Грмечка корида буде уписана на Унескову листу нематеријалног културног наслеђа.

Евоциране су успомене када је Кориду посетило око 150.000 посетилаца, гдје се борило по 48 бикова. Портпарол Грмечке кориде и дугогодишњи члан Управног одбора Никола Волаш је рекао да су овај догађај пратили новинари из цијелог свијета.

– То је била највећа етно манифестација у СФРЈ. Значајна је не само са економског становишта, него и по идентитету Крајишника.

ДРАГАНА БОКУН

ЗУС ГРМЕЧ НЕ ЗАБОРАВЉА ЗЕМЉАКЕ:

БОЖИЋНА ПОДРШКА СРПСКИМ ПОВРАТНИЦИМА У САНСКОМ МОСТУ

Девети пут заредом, Завичајно удружење Сањана – Грмеч из Бањалуке организовало је акцију помоћи својим земљацима српским повратницима у општину Сански Мост.

Помоћ углавном обухвата најугроженије повратнике у Федерацији БиХ у општини Сански Мост, али и на подручју Републике Српске на територији садашње општине Оштра Лука.

Пред најрадоснији хри-

шћански празник Божић уручено је укупно 106 пакета помоћи повратничким породицама. Пакети су садржали 30 артикала најосновнијих животних намирница укупне тежине веће од 1.700 килограма. У овој акцији учествовало је више од 100 физичких и правних лица.

– Нашим земљацима подршка пуно значи. Видимо то на сваком кораку, свуда нас дочекују са осмијехом. Живот им није нимало лак,

али срећни су што нису заборављени. Упркос пандемији није изостала подршка наших земљака расутих широм свијета који су се радо одазвали овој хуманитарној акцији – кажу у Удружењу и са поносом истичу да је сваке године све већа подршка њиховом раду.

Сањани истичу да је ове године посао на терену био веома отежан и због чињенице да нису имали ослонац на који су увијек рачунали.

– Дугогодишњи мјесни парох Ален Марић премјештен је у другу парохију што нам је значајно отежало посао. Он је био најбољи познавалац стања на терену и никад му није било тешко да развезе помоћ и у најудаљенија села. Од срца желимо да му се захвалимо за досадашњу сарадњу и пожељно срећу у новој средини – кажу у Удружењу.

Сањани истичу да настављају са хуманитарним активностима и да ће ускоро бити уручени и пригодни пакетићи за 180 малишана који живе у Санском Мосту.

– Биће то прилика да се на достојанствен начин прослави празник Светог Саве. Уз пакетиће ученицима ћемо уручити и дио школског прибора.

БРАНИСЛАВ МАРТИЋ

ХЕРЦЕГОВЦИ У НОВОМ САДУ ПРОСЛАВИЛИ СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГ

ДОГОДИНЕ НА РИБАРЦУ

Удружење Срба Херцеговаца и пријатеља Херцеговине у Новом Саду је и ове године прославило крсну славу Светог Василија Великог. Традиционални масовни скуп на Рибарцу је изостао због епидемије короне, па је крсна слава обиљежена на скромнији начин у просторијама Удружења.

У присуству мањег броја чланова дочекао је свештеник да би се, како су наши стари радили, хришћански и у кругу породице, освештало жито и пресекао славски колач.

Дружење је настављено

уз славску трпезу уз неизоставне звукове гусала.

Пјевање је уљепшала својим анђeosким гласом Сара Хамовић.

Највеселији су били младичани удружења.

Пресједник најстаријег и најдуговјечнијег херцеговачког удружења у Србији, Божидар Миловић захвалио се свима који су дошли на обиљежавање крсне славе, као и онима који из оправданих разлога нису могли доћи.

Пожелио је свима добро здравље уз жељу да се наредне године Херцеговци по традицији окупе на Рибарцу. **МАРКО НИКЧЕВИЋ**

ДЕЛЕГАЦИЈА СРБА ИЗ БОСАНСКЕ КРАЈИНЕ У ПОСЈЕТИ КОД АРНА ГУЈОНА

Опстанак српских повратника у ФБИХ није могућ без подршке Србије

Делегација Удружења Срба из општина Босанске Крајине у Федерацији БиХ коју су чинили предсједник Драган Дивјак, предсједник скупштине Удружења Јово Добријевић и заменик предсједника Милан Кеџман била је у посјети код директора Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Арно Гујоном.

Они су упознали Гујона са тешком ситуацијом у завичају са којом се суочавају српски повратници.

Драган Дивјак је описао стање прије рата и након потписивања Дејтонског споразума указујући на бројне примјере који припаднике конститутивног српског народа у пракси своди на грађане другог реда.

Поред лоше инфраструктуре на подручјима села у којима живе српски повратници, Дивјак је указао и на лошу безбједносну ситуацију која је нарушена приливом великог броја миграната.

Гујон је прихватио приједлог Удружења да у наредном периоду прими делегацију српских повратника из поменутих општина и да се у разговору са њима упозна са њиховим конкретним проблемима, а размотриће и могућност да током љета и лично посјети ове крајеве.

Удружење је, такође, упознало Гујона са иницијати-

СЈЕЋАЊЕ НА БРАНКА ЋОПИЋА

Удружења Срба из општина Босанске Крајине у Федерацији БиХ организује комеморативни скуп посвећен Бранку Ћопићу који ће се одржати на Бранковом мосту 26. марта 2021. године са почетком 11 часова.

– Ћопић није био само борац за слободу у Другом свјетском рату, већ је у миру остао борац слободне мисли. Истина многим засмета, па је тако и Ћопић због своје сатире наукао гњев многих другова и другарица, па и самог Броза. Обавеза свих Срба, а посебно Грмечлија је да чува лик и дјело Бранка Ћопића. Његујући истину, слободу и правду чувамо и наш завичај, баш онако како га је Ћопић у својим дјелима и описао – поручио је предсједник Удружења Драган Дивјак.

» Јово Добријевић, Милан Кеџман, Драган Дивјак и Арно Гујон

вом да се уприличи помен и комеморативни скуп који би се организовао у координацији са СУБНОР, поводом јубилеја – 80 година од страдања српског, јеврејског и ромског народа који су страдали на простору Грмеча, Корчанице, Шушњара, Јесенице, Крупе, Гаравице код Бихаћа...

– Биће то прилика да се шири јавност упозна са монструозним злочинима почињеним на овим просторима. Само на подручју Санског Моста током усташке злочиначке творевине НДХ побијено је више од 10.000 цивила, а истина о том злочину је деценијама заташкавана – закључио је Дивјак.

ПРИЗНАЊЕ ЗА ДУШАНКУ БЈЕЛЕТИЋ, ПЕТРА ВОЈНОВИЋА И ДРАГАНА ИВКОВИЋА

НАГРАДЕ БИЛЕЋКИМ СТУДЕНТИМА

У просторијама Завичајног клуба Билећана у Београду предсједник Удружења Миодраг Дунђеровић и потпредсједник Борислав Кркелић уручили су награде за троје најбољих билећких студената у Београду.

Завичајни клуб Билећана у Србији на иницијативу Рада Вујовића покренуо је ову акцију прије четири године. Награде најбољим студентима додјељиване су у оквиру Билећког сијела. Ове године због познате епидемиолошке ситуације Билећко сијело није одржано па су новчане награде у износу од 20.000 динара, уручене на Савиндан општинску славу Билеће.

На основу пристигле документације, једногласно је одлучено да награде добију: Душанка Бјелетић, са просјечном оцјена 9,93, студент друге године Ветеринарског факултета у Београду, Петар Војновић студент мастер студија на Рударско-геолошком факултету са просјечном оцјена 9,12 и Драган Ивковић студент мастер студија на Машинском факултету Универзитета у Београду са просјечном оцјеном 9,11.

Петру Војновићу ово је трећа година како добија поменути награду, која му, како каже много значи.

– Бити међу најбољим студентима велика је част и

» Драган Ивковић, Душанка Бјелетић и Петар Војновић

мотивација за даљи рад. Желим да истакнем захвалност организаторима који су упркос актуелној ситуацији наставили да награђују најбоље студенте – каже студент мастер студија Петар Војновић.

И Душанка Бјелетић истиче да је захвална Завичајном клубу Билећана у Београду, који им је додијелио ове награде.

– То за нас није само новчана награда већ признање и похвала за учење и рад на досадашњем путу школовања. Надам се да ће Клуб наставити ову традицију награђивања најбољих и да ће сваке наредне године бити још више успјешних студената из наше Билеће – каже Душанка Бјелетић.

Студент мастер студија Драган Ивковић поручује да је за успјех потребна велика мотивација, те да и ову награ-

ду сматра додатном инспирацијом.

– Ја бих поручио свим студентима и уопште ученицима, да не дозволе да их било ко демотише и учини да помисле да они нешто не могу да ураде. Када сам ја завршавао средњу школу један професор одбио је да ме припрема за пријемни испит јер је сматрао да ја не могу уписати и завршити Машински факултет. Увјек га се сјетим када добијем неко овакво признање – каже Драган Ивковић.

Према ријечима Вука Ковачевића предсједника омладине Удружења Билећана, број студената из Билеће који студирају у Београду није велика.

– Међусобно се добро познају, друже, па су и сами веома добро упућени ко је најбољи међу њима – каже Ковачевић.

Завичајна заједница Република Српска из Суботице обиљежила славу

Завичајна заједница Република Српска из Суботице обиљежила славу Светог Првомученика Стефана. Због неповољне епидемиолошке ситуације окупиле се неколицина чланова у просторијама Удружења.

Протопрезвитер Душан Ђукић, намјесник суботички пресекао је славски колач и присутнима пожелило све најбоље поводом славе.

– Код вас се осјети домаћинска атмосфера, праве братске љубави. Да није било заједништва и братске љубави не би било ни Републике Српске – рекао је протопрезвитер Ђукић.

Кум славе Владо Марјановић је домаћински припремио славску трпезу, а залог

славског колача предао је новом куму Милошу Танасићу.

О значају Дана Републике Српске, 9. јануара говорио је предсједник 33 Република Српска Милорад Ћопић. Он је најавио акцију Завичајне заједнице и Шотокан карате Савеза Србије на чијем је челу.

– Прошле године дали смо подршку нашем народу у Црној Гори у одбрани светиња. Данас саосјећамо са нашим Банијцима и дајемо им пуну подршку у њиховој борби.

Ћјесник Ђорђо Курица је донио поздраве из Удружења Петар Кочић из Апатина и предао предсједнику Удружења неколико својих књига за библиотеку.

Д. БОКУН

Драмска секција ЗЗРС почела са радом

Под руководством познатог суботичког глумца Небојше Чолића, започела је са радом драмска секција намијењена дјецима основног и средњошколског узраста. Аудиција и пријем нових чланова се одржао у просторијама Завичајне заједнице Република Српска која је и организатор ове секције.

– Задовољан сам одзивом и заинтересованошћу дјеце за драмску секцију. Преко тридесет малишана је показало свој таленат, а ја ћу се потрудити да га развијем кроз вјежбу и игру. Након почетних вјежби дикције и изражавања почињемо са припремом наше прве представе. Желим да дјеца кроз драмске вјежбе покрену своју машту и заволе да читају. Сем тога, настојаћу да се дјеца ослободе страха од јавног наступа, да стекну самопоуздање, а изражавање и комуни-

кацију да подигну на виши ниво – рекао је Небојша Чолић.

У оквиру Завичајне заједнице Република Српска одвијају се активности које су, прије свега, усмјерене на едукацију младих и испуњавање њиховог слободног времена. Кроз разне секције, младима се приближавају обичаји и историја народа са простора бивше Југославије.

– Потрудили смо се да обезбједимо све неопходне услове за организовање и спровођење наших планираних активности. Драмска секција је тек почетак јер ћемо ускоро нашим школарцима понудити богат едукативни садржај којим ће моћи квалитетно да испуне своје слободно вријеме – истакао је Милорад Ћопић, предсједник извршног одбора Завичајне заједнице Република Српска.

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак Српског кола на кућну адресу (у Србији) довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: понедељак, сриједи и петак од 9 до 16,
уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

ДИЈЕТЕ КРАЈИНЕ - МИЛАН ТОДОРОВИЋ

МИЛАН ОД ДИНАРЕ: Мој Дом је тамо гдје станују ми преци!

Међу Крајишницима познат као Милан од Динаре, Милан Тодоровић рођен је у Книну 3. 12. 1990. године. Основну и средњу школу је завршио у Земуну, сада је апсолвент на Правном факултету. Пјесник, патриота и члан Удружења *Чувари Христовог гроба*.

Његови стихови изазивају мноштво позитивних коментара. Многи се проналазе у њима. Посебно је дирљива пјесма о мајци *Светица жена са камена* коју је отпјевала крајишка група *Јангрино јајто*.

Иако током свог одрастања није био у већој мјери окружен људима из Крајине, ипак се у њему развијао тај осјећај припадности крајишкој традицији.

– Крајина је за мене прије свега метафизички појам, духовни ентитет. Крај земаљског, а почетак небеског просторства на чијем тлу се крвљу бранила православна вјера. Вријеме ради у корист Крајине, и убјеђен сам да ће прије свега православне земље, а онда и цијели свијет засигурно спознати митску земљу и схватити колику су жртву Срби Крајишници на најзападнијем православном простору положили за живог Христа.

Слушајући Милана како са посебном занесеношћу говори о Крајини, питали смо га како би објаснио неком ко не познаје ниједног Крајишника, какав је то човек – Србин Крајишник.

– То је човек који је карактеран, особен, креативан, истрајан, домишљат, храбар, пркосан и поносит. Крајишник је потомак древних горштака, див-јунака стољећима опијених љубављу према свом пресветом камењару. Могао сам да приметијем да наша младеж често показује афинитете према униформи, било да се ради о полицијској, војној, или пак свештеничкој одежди. Памте гени, колективно сјећање им шапуће да су потомци предака који заштитише цијелу хришћанску Европу од освајача, тако да се та тенденција и данас у младим нараштајима осјети. Крст и мач, крајишки су усуд од давнина. Крст се бранио мачем, а мач се штитио крстом од памтивјека.

Колико су Крајишници, у његовом случају Далматинци привржени цркви Тодоровић је објаснио на један занимљив начин говорећи да Крајишници и када псују Бога, псују га са већом вјером него што му се многи по свијету моле.

– То је заиста специфичан однос човека и Бога, јер наш народ није толико оптерећен формом, доста нам је страна у многим ситуацијама, али смо дефинитивно народ од сушти-

СА КАМЕНА ЖЕНА

Дви вучије вуку земљи леђа,
Под ногама сваки камен вријеђа,
Без кривице, од часа рођења,
Осуђена на разна трпљења.

Товар дрва скрио јој рамена,
Читав вијек јадна, погурена,
Клања Богу, клања и човеку,
У очима крије суза ријеку.

Крај мотике, у сред бразде љуте,
Пале су тешке ноге, круте,
Кад покуца у њој живот нови,
У мараму сама чедо пови.

На рукама огњишту га носи,
Од небеса тихим гласом проси,
Ој, анђели чувајте ми дијете,
Свим свецима њене мисли лете.

Кад сурова сустигне је шака,
Без јецаја попут грома јака,
Неправду је сваку претрпила,
Ноге прала, нога јој судила.

Под мукама клетим вене, зрије,
Старост бједна шиба је и бије,
У постели од свих остављена,
Зрну мира тежи душа њена.

Од праха је најмање и била,
То на земљу спустила се вила,
Сад небеско огњиште је њено,
Вјечно хвала са камена жено!

не. Наш човек ће отићи неколико пута у години у цркву, ријетко ће се ваљано држати црквених канона, своју духовност ће прије свега темељити на усменој традицији, али у одсудном тренутку ће најприје и са највећом радошћу страдати за Господа у односу на све друге.

Родног краја једва да се и сјећао. У Земуну је завршио и средњу и основну школу. Овдје се оженио и добио дијете. Које мјесто назива Дом?

– Мој Дом је тамо гдје станују ми преци. Од малих ногу живим у Земуну, а када сам уписао Правни факултет у Београду често су ме колеге питале одакле сам. На то питање сам увијек одговарао: „Ја сам из Книна!”. Неки су чак све вријеме студија мислили да живим у Книну, а да сам привремено на студијама у главном граду. Ласкала ми је та њихова заблуда, јер сам доста времена тада проводио у родној Полачи замишљајући да никада из ње нисам ни отишао. Да су ме питали гдје станујем, ја бих рекао у Земуну, који такође има посебно мјесто у мом срцу.

Милан је посебно поносан што је прије неколико година постао члан *Чувара Христовог гроба*. Његово прво путовање са њима је било у Јасеновац.

– Први пут сам обукао ношњу стару четри вијека на тлу које крије највише боли на кугли земаљској. Још чуо се ехо давних крика и јецаја, хумке од страдалних костију као да су говориле, нада мношћу су лебдиле сјене мојих мучених предака, а ја као њихов потомак у најљепшој ратничкој ношњи пољубих крст умјесто кубуре и у несхватљивом спокојству се поклоних њиховим сјенима. Навео бих да

сам са Чуварима био на Светој Гори у древном Хиландару, на Острогу, чудесном манастиру у стијени и у Шибенику на устоличењу владике далматинског Никодима. Ноћно бдијеније на Хиландару је искуство над искуствима. Та част коју смо осјећали као Чуваре Христовог гроба од народа и црквених великодостојника нешто је неописиво.

У Црну Гору су ишли на позив блаженопочившег митрополита Амфилохија, а сусрет са њим је Милану у посебно лијепо сјећању.

– У Шибенику сам се, након сусрета са блаженопочившим патријархом Иринејем који нам се увијек са искреним осмијехом радовао, обратио блаженопочившем митрополиту Амфилохију, изразивши жељу да наше Удружење посјети Црну Гору. Митрополит ми се насмијешило и казао: „Дијете моје, то није никакав проблем, само реци када бисте ви то жељели?” Рекли су му сарадници да им је прва свечаност за Светог Луку, на шта је Амфилохије рекао: „За Светог Луку сте моји гости”. Народ и свештенство у Црној Гори на челу са митрополитом су нас изузетно дочекали. Литургија покрај моштију Светог Василија Острошког је за мене један од највећих благослова од Бога за живота, моја душа је у тим тренуцима била више на небу него на земљи.

Као најзначајнију традицију Срба Далмације Милан наводи чување плаштанице од Великог петка до Васкрса.

Чување Христовог гроба је древни хришћански обичај и представља дио Ускршњих обреда, то је симболично „чување Христовог гроба” од Великог петка до Ускрса. Обичај потиче из Јерусалима, а међу српским православним становништвом одржао се у градињу Врлика у сјеверној Далмацији, гдје се упражњава у православној Цркви Светог Николе. На приједлог Удружења *Чувари Христовог гроба* из Батајнице обичај је уврштен у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Србије.

– Сваке године прије Ускрса дио Чуvara иде у Врлику, а дио остаје у Батајници – рекао је Тодоровић, и навео да ово удружење тако лијепо функционише захваљујући харамбаши Драгану Павловићу и председнику удружења Милану Цветковцу.

Сједећи сусрет са Миланом договорили смо на промоцији његове књиге. Каже да је много самокритичан и жели да се увјери да свака пјесма која се нађе у збирци, по квалитету заслужује ту да буде.

» Милан са Чуварима Христовог гроба на устоличењу владике далматинског Никодима у Шибенику